

**SOLUTIA
NUMARUL
UNU:**

SALA
LECTURĂ

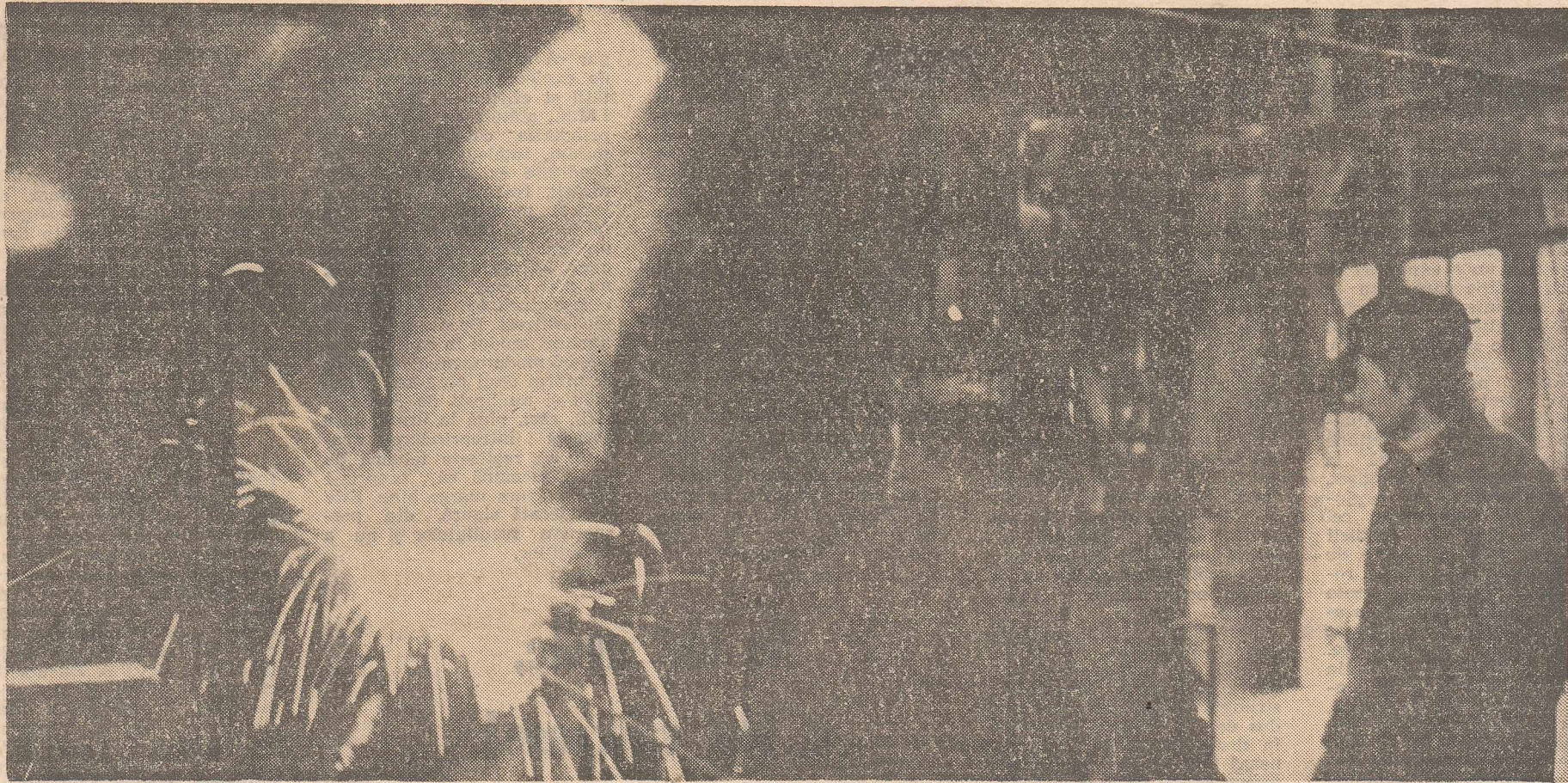
flacăra

Săptăminal editat de Frontul Democratiei și Unității Socialiste

anul XXXVIII
23 (1 772)
VINERI
9 iunie
1989

SĂ PUI UMĂRUL CU NĂDEJDE

În spiritul exigențelor formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta ședință a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., să acționăm în toate domeniile de activitate pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a planului

Printre problemele înscrise pe ordinea de zi a recentei ședințe a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. s-au aflat și cele privitoare la activitatea economico-socială pe primele 5 luni ale acestui an, îndeosebi pe luna mai, și măsurile pentru îndeplinirea integrală a prevederilor de plan pe luna iunie, pe semestrul I și pe întregul an 1989. În legătură cu aceste probleme, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, a rostit o importantă cuvântare care, sintetizând concluziile desprinse din cadrul dezbaterilor, constituie un bogat izvor de învățăminte, de prețioase orientări privind modul cum trebuie să se acționeze în perioada următoare pentru înlăturarea unor neajun-

suri existente și îmbunătățirea radicală a întregii activități economice și de conducere, desfășurată de întreprinderi, centrale și ministere.

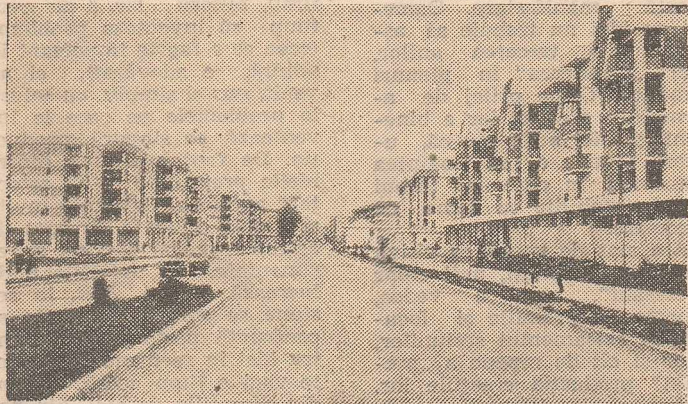
De fapt, asocierea organică a problematicii economice cu cea referitoare la stilul și metodele de muncă și de conducere a constituit trăsătura dominantă a acestei cuvântări, reliefând din nou și cu o deosebită pregnanță concepția secretarului general al partidului privind rolul hotărîtor al oamenilor muncii, al organismelor democratice, în înfăptuirea programelor și planurilor de dezvoltare economico-socială a țării. „Noi, cînd am formulat teza construirii socialismului cu poporul și pentru popor — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — am

creat, corespunzător, toate organismele democrației muncitorești-revoluționare, nu pentru a avea organisme formale, ci pentru a crește realmente răspunderea poporului. Nu se poate concepe construirea socialismului și comunismului fără participarea întregii națiuni, a poporului, a tuturor categoriilor de oameni ai muncii din toate sectoarele de activitate — și aceasta trebuie bine înțeles de toți conducătorii noștri din toate sectoarele de activitate”.

(Continuare în pag. 3)

VIRGIL SIMION ■
Fotografie de VICTOR RADULESCU ■

BULETIN DE ORAȘ TÎNĂR

Colibași:

Orașul a venit cu autoturismul

Dărmănești:

Cu mîndrie despre o șansă istorică

Fotoreportajele în paginile 12-13

„Patria-mumă“

Nu întimplător expresia „patria-mumă“ am citit-o în atîtea cărți ale literaturii și poeziei române, am auzit-o în atîtea piese de teatru sau filme frumoase închinare patriotismului românesc, acelui patriotism autentic, simplu și sănătos, moștenit din străbuni și care ne-a călăuzit dintotdeauna cugetul și simțirea, acțiunea și fapta.

Sînt actor și cutureier patria dintr-un capăt într-altul de aproape 30 de ani, o știu pe de rost ca pe cea mai aleasă și scumpă poezie, poezie de dragoste sfîntă ce-o nveți și n-o uiți fiindcă te macină-ntruna. Această dragoste e însăși Patria mea, patria-mumă, cum o numesc cărturarii, poeții, acești fii ai ei de simțire adîncă!

Imi iubesc patria de mic, de cînd alergam cu ghiozdanul în spate din sîtcuul natal în-

tr-altul mai răsărit, la vreo 4 km. distanță, dar școala mi se părea întotdeauna aproape, fiindcă mă fascinau, pesemne, cărarea spre ea, copacii și iarba, florile, mierla, natura întregă, atît de bogată a patriei mele! Mai tîrziu i-am cunoscut plaiurile întinse, dealurile, văile, munții, apele, marea, așezările ei milenare, păstrătoare de avuții și frumuseți, de obiceiuri străvechi și populate de oameni harnici, robuști, conștienți de rostul lor pe pămînt.

Aproape că nu-i călătorie să nu auzi pe cineva exclamînd lingă tine: ce țară frumoasă avem! Văzută din tren, din avion, din mașină, această țară minunată a noastră încîntă privirea, incită imaginația, animă făptura! De aceea se și înalță mereu pe întinderile-i mănoase noi orașe și sate bogate, prospere, giganți industriali ce-ți opresc

respirația, autostrăzi, căi de circulație nebănuite pe pămînt, pe sub pămînt și pe ape, o renaștere întreagă croind mereu parcă o nouă arhitectură pe scară națională!

Știind de unde am plecat, văzînd unde am ajuns și înțelegînd cît mai avem de parcurs, încerc din cînd în cînd să adun în memoria mea prinosul fiecărui român, spre a-l lăuda și cînta și nu o dată mîndria îți umple inima și de bucurie îți vine să strigi și, strigînd, văile și codrii-ți răspund și cînd nu-ți răspund te îngrijorezi, cazi pe gînduri, te-ntrebi: oare eu am făcut de ajuns? Oare, ca semenii mei, am fost și eu întotdeauna înțelept, harnic și bun cum bună și darnică este cu noi, de cînd o știm, Patria-mumă?

GEORGE MOTOI ■

„Modernizarea înseamnă a veni cu o mai bună organizare a întregii activități, cu reducerea consumurilor, a cheltuielilor, cu creșterea producției și ridicarea calității și a nivelului tehnic al producției. Numai o asemenea modernizare poate fi acceptată.”

E NOU CEEA CE E MAI BUN!

Cind ești proprietar al mijloacelor de producție, nu-ți poate fi indiferentă capacitatea lor de a produce mai repede, mai ieftin, mai eficient lucruri de calitate. Modernizarea înseamnă exact și asta: să obții produse superioare calitativ cu consumuri reduse de materii prime, materiale și energie. Din această perspectivă trebuie gândită și înnoirea producției, astfel se justifică și schimbările de tehnică și tehnologie. Important este, așa cum

sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca transformările tehnice și tehnologice să fie reale și ca ele să conducă nemijlocit la sporirea eficienței și a calității. De aceea, impunându-se ca o caracteristică definitorie a procesului continuu de perfecționare a muncii în toate domeniile, modernizarea trebuie gândită, mai ales acum, în cea de-a doua etapă a sa, ca un puls constant, ca ritm permanent al producției.

Care sînt, din perspectiva modernizării, preocupările citorva dintre întreprinderile industriale reprezentative ale județului Neamț, ce se face pentru elaborarea și implementarea unor tehnologii noi, cum sînt valorificate ideile tehnice proprii și cum este stimulată capacitatea de a anticipa soluții în contextul unei strategii globale a rezolvării problemelor — iată obiectivele investigațiilor ce urmează.

Uneltele aduc progresul

Despre modernizarea de la întreprinderea mecanică Roman se poate vorbi vizitînd întreprinderi de la București sau Rm. Vilcea, ori urmărind perspectiva unor exporturi în țări cu tradiție care, cum e firesc, sînt interesate să achiziționeze utilajele cele mai moderne. De curînd, la Rm. Vilcea, proaspăt omologat, funcționează primul strung românesc paletizat. Luna aceasta, la întreprinderea „Autobuzul” este pusă în funcțiune o linie flexibilă produsă la Roman. Strungul paletizat, centrul universal de prelucrare se vor impune, la cel mai înalt nivel al tehnicii mondiale, între produsele de export ale întreprinderii române. Sînt argumente practice pentru capacitatea acestui colectiv de a impune structuri de modernizare. Pentru că, așa cum evidențiază președintele Comitetului sindicatului din întreprindere, Gheorghe Tureschi, fiind producătoare de mijloace de producție, I.M.R. contribuie, trebuie să contribuie, prin nivelul de tehnicitate al produselor sale, în mod direct la modernizarea activității beneficiarilor săi.

Un simpozion de comunicări tehnico-științifice desfășurat în luna mai a acestui an oferea participanților din întreaga țară posibilitatea de a afla stadiul realizărilor și chiar pe acela al proiectelor din acest domeniu de referință pentru întreprinderea românească. Am selectat cîteva dintre aceste propuneri, am selectat, cu concursul factorilor de răspundere de la nivelul conducerii întreprinderii și al organului de partid municipal, și numele celor mai „nepotoliți” autori — inginerii Daniel Sava, Mihai Stoica, Constantin Mircea — și am încercat să vedem „pe viu” cum se materializează aceste idei. „Ghid” ne-a fost numai Daniel Sava, într-o „preumblare cît mai puțin stricătoare de timp”, căci tocmai timp nu prea are, aici, nimeni la dispoziție.

Mai întîi, la secția mecanică ușoară, am văzut linia flexibilă pentru piese tip disc flanșă „aproape gata” să pregătească piese pentru danturare. Ea va prelucra 180 de tipuri de piese, fiind capabilă ca, în cel mult trei ore, să fie reglată pentru alt tip de piesă. Sigur, productivitatea ei nu este cea a unei linii automate, dar la aceasta din urmă, care prelucurează un singur tip de piese, o eventuală schimbare a profilului de fabricație înseamnă cel puțin o lună, cîteodată chiar un an. Așa că, pînă la urmă, tot linia flexibilă e mai rapidă, adică „mănincă” mai puțin

timp neproductiv. Iar atunci cînd nu se lucrează în serii foarte mari, numai linia flexibilă intră în discuție. Proiectarea s-a realizat în I.M.R. de către grupa condusă de ing. Gabriel Volcinski, în cadrul atelierului de proiectare strunguri carusel. Conducerea este realizată, evident, programat, sistemul electric fiind realizat, pe proiect românesc, de „Automatica” București și I.P.E.P. Bacău. Pe proiectul institutului specializat din București — I.C.S.I.T.M.U. —, se realizează linia flexibilă pentru prelucrat butuci și tamburi de frînă pentru autoutilitare, adică unul dintre utilajele care echivalează cu modernizarea întreprinderii „Autobuzul”.

Pentru prima dată în țară și între primele în țările C.A.E.R., la numai cîteva ani de la „premiera mondială”, strungul carusel paletizat produs de I.M. Roman, omologat în decembrie 1987, funcționează deja la Rm. Vilcea, s-a trecut adică, în această lună, de „bariera” seriei zero și începe, după unele perfecționări, producția de serie. Primul dintre noii beneficiari este chiar I.M.R. căci această mașină înseamnă foarte mult timp economisit. S-a pornit de la strungul carusel clasic, căruia i s-a asociat un sistem de paletare a platanului care oferă utilizatorului posibilitatea de a centra, controla, stringe sau desface o piesă de prelucrat sau prelucrată fără oprirea utilajului. Mai exact, în numai trei minute, macaraua schimbă paleta și, în timp ce se lucrează o altă piesă, se fac intervențiile necesare la piesa inițială. Productivitatea muncii crește cu „numai” 50 la sută. În funcție de solicitările beneficiarului, pot fi montate mai multe palete, astfel încît, concomitent, o piesă este strînjită în timp ce altora li se pot face diverse intervenții. Nu se pune problema cît de mare va fi cererea la export (căci va fi!), ci, pentru anul viitor, se pune problema satisfacerii acestei cereri.

Tot pentru anul viitor, se pregătește producția centrului universal de prelucrare prin strunjire, frezare, găurire, alezare (în două variante constructive) care — este limpede — va scuti „plimbarea” pieselor la mai multe utilaje. Totul va fi făcut deocamdată, cu mare câștig de timp și economie de energie și, se înțelege, cu un important câștig de precizie, adică de calitate. Cît de interesați sînt potențialii beneficiari, de acest tip nou de mașini o dovedește și o împrejurare nițel anecdotică: întreprinderea a tri-

mis, pentru testare, un text privind caracteristicile acestui utilaj, cînd el era numai „în mintea” celor care l-au conceput. Citind poate prea repede acest text, sau simțind o firească nevoie de a-l avea cît mai degrabă, mulți n-au spus doar că ideea e bună, ci, pur și simplu, au făcut comenzi ferme. Poate de aceea s-a și „scurtat” drumul de la idee la producție.

Exemplele se pot înmulți, toate însă ilustrează o convingere adîncă a tuturor celor cu care am stat de vorbă aici, anume că adevărata modernizare înseamnă un plus cert de performanță. Or, această performanță se poate obține numai cu utilaje performante. Fie prin modernizarea celor existente, fie prin proiectarea unor noi, utilajele sînt cele care, printr-un spor de tehnicitate, decid, si-

gur că în condiții superioare de exploatare, creșterea calității și eficienței producției. I.M.R., alături de toate întreprinderile constructoare de mașini, înțelege exact că, în condițiile exigențelor modernizării, trebuie să livreze această performanță, că, altfel spus, de munca sa va depinde hotărîtor modernizarea altor întreprinderi. Evident, nu poți „livra” altora modernizare dacă tu însuși nu te modernizezi. De aceea, n-am analizat modul în care se realizează modernizarea la I.M.R. (conform unui program complex și nu lipsit de dificultăți), căci, pînă la urmă, dacă această întreprindere reușește să realizeze tehnică de vîrf, înseamnă că propria-i modernizare merge bine. Este o judecată sigură, din perspectiva rezultatelor și nu a intențiilor.

Nu idei multe, ci idei valoroase!

La Combinatul pentru lianți și azbociment Bicăz, am ajuns în momentul în care se pregătea încheierea unei activități devenite tradiționale — Sesiunea de comunicări științifice „Procedee moderne de fabricare a cimentului”, care organizată sub egida Comitetului județean Neamț al U.T.C., reunește, de un deceniu încoace, pe cei mai buni tineri specialiști din țară în domeniu. Această a zecea ediție, s-a impus, aprecia inginerul Nicolae Sălăgean, directorul combinatului, ca o extrem de utilă confruntare „pe concret” a unor idei și soluții tehnice care vizează nemijlocit modernizarea producției, creșterea eficienței, în principal obținerea unor cimenturi de marcă superioară cu consumuri reduse, avînd în vedere că acest „oxigen” al construcțiilor este unul dintre materialele puternic energointensive, prin reciclarea unor deșeuri, mai ales la produsele din azbociment, prin propunerea unor soluții ingenioase privind cîntărirea, ambalarea și transportul produselor, care au consecințe directe în reducerea noxelor, îmbunătățirea condițiilor de muncă, creșterea productivității, economisirea energiei. Ingerul Șerban Ursu, care coordonează activitatea sectorului de creație tehnico-științifică al organizației județene de tineret, a propus o perspectivă pe care o considerăm și noi relevantă: ce anume a confirmat sau este pe cale să confirme producția din ideile a-

firmate în aceste zece sesiuni?

Opinia Centralei cimentului din București, exprimată fără șovăire de reprezentantul său, inginerul Pavel Niculescu, este absolut favorabilă: reprezentînd realmente o inițiativă, neîntegrată deci planurilor centralizate de cercetare, această sesiune anuală a furnizat permanent idei care au putut fi generalizate, soluțiile tehnice au făcut chiar obiectul unor dosare de invenții și inovații. Nu întîmplător, reprezentanții O.S.I.M. și al I.N.I.D., de data aceasta inginerii Ștefan Iancu și Aurelia Ionescu, n-au ocolit această manifestare. Oamenii cu idei nu trebuie să aștepte nici trecerea anilor, nici „prinderea” în planuri tematice. Orice prilej de afirmare a creației lor e bine-venit și nici nu e rău că, uneori, ideile o iau înaintea planurilor în care ar trebui să fie stabilite ca teme de cercetare.

Am stat de vorbă cu cîteva dintre participanți, unii chiar „veterani”, spre a vedea, dincolo de premiile și locurile în clasamentul sesiunilor, dacă și cît de repede a „premiat” producția creațiilor lor. Anul trecut, dispozitivul de strunjit prezentat de inginerul Sabin Firtală de la C.L.A. Bicăz a stîrnit multe discuții, a adus și un premiu. Acum, el reprezintă o inovație brevetată, aplicată la Bicăz și în curs de generalizare în întreaga industrie a cimentului, constituind unul dintre „punctele” programelor de

modernizare. Și subinginerul Mihai Gaftoiu de la întreprinderea de servicii tehnice pentru aparate, utilaje și piese de schimb București a obținut anul trecut un loc 2. În acest an, el s-a prezentat cu un sistem automat de măsurare a forței de compresiune cu traductor tip doză tensometrică, adică, așa cum preciza inginerul Niculescu, o metodă complet nouă de cîntărire și dozare a materialelor, care sporește gradul de precizie cu 22 la sută, fiabilitatea cu 6 la sută, timpul de reparatii fiind redus cu 45 la sută. Această lucrare a obținut un premiu (e drept, nu locul 1, dar asta n-are importanță), și specialiștii apreciază că încă în acest an noua idee va începe să prindă contur... practic. Menționîndu-i numai pe deținătorii locurilor I din cele trei secțiuni — subinginerii Stela Stoica și Gheorghe Sofronie, de la C.L.A. Bicăz, cu un dispozitiv electronic pentru echilibrări dinamice, ing. Gheorghe Danu, de la I.S.T.I.U.A.P.S. București, cu un manipulator pentru alimentarea cu saci goi a mașinilor de însăcuit, și inginerul Răducu Radu, de la C.L.A. Bicăz, cu o instalație pentru preluarea aerului cald de pe antifoc —, adăugînd că au fost premiați și de la Fieni, Brașov, Hoghiz, Turda, reținem convingerea directorului combinatului din Bicăz că, pînă la urmă, cele mai importante premii și satisfacții le dă chiar producția. Inșuși procesul de modernizare de la Bicăz a integrat multe dintre ideile impuse de această sesiune anuală.

Am solicitat interlocutorilor mei, în încheiere, exact din această perspectivă, un pronostic privind șansele de aplicare cît mai rapidă a celor mai interesante și mai dezbatute idei. „Mai mare ca oricînd, mi s-a răspuns, pentru că, oameni ai producției fiind, autorii lor n-au avut timp să inventeze probleme (ceea ce e foarte important în știință, e adevărat), ci au venit, pur și simplu, cu soluții la problemele pe care le inventează, ea singură, producția. De fapt, nici una dintre ideile prezentate n-a „așteptat” sesiunea. Cele mai multe sînt deja aplicate, în curs de aplicare, măcar testate, experimentate, în unitățile unde lucrează autorii. Aici, la sesiune, se prezintă rezultate, se confruntă performanțe. Pentru idei în germene și proiecte vagi e timp acasă. Sigur, din discuțiile de aici, din necesarele contradicții, se mai nasc și alte idei. E timp un an pentru ca numai cele care rezistă să revină la Bicăz sub forma unor rezultate concrete, a unor idei sigur bune pe care le selectează însăși producția pentru că le aplică.”

CONSTANTIN DUMITRU ■

„Trebuie să facem ca organele noastre colective, adunările generale să-și îndeplinească în bune condiții rolul și răspunderile pe care le au în calitate de proprietari, de producători, de oameni care răspund de întreaga dezvoltare a țării!”

UNDE GÎNDESC MAI MULȚI, SE GÎNDEȘTE TEMEINIC

Istoria Combinatului de oțeluri speciale Tirgoviște este unică în felul ei, dar, în același timp, are caracteristici comune pentru industria noastră. Așa cum s-au petrecut lucrurile aici, s-a întâmplat în mai toate unitățile economiei românești. Oamenii, pentru că în cele din urmă la ei ne gândim, s-au strâns la o chemare, aceea de a-și lua destinele în propriile mâini și au venit din oraș, din împrejurimile lui de mii de ani agricole sau din toată țara să-și caute rostul în noi meserii, atrăgătoare prin noutatea totală pe care le-o aduceau, să-și îndeplinească viața lor și a familiilor lor.

În anul 1970, undeva la marginea Tirgoviștei, s-a început prin baterea unor țărui. În ziua de 14 decembrie 1973, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, s-a elaborat prima sarcină de oțel. Au trecut de atunci 15 ani, doar 15 ani. Tovarășul Constantin Olaru, secretarul comitetului de partid, ne spune în câteva cuvinte ce a devenit în acest timp combinatul:

— Combinatul s-a dezvoltat permanent, ajungând astăzi să producă importante cantități de oțeluri speciale pentru economia națională. Aici lucrează 10.000 de oameni ai muncii și se practică 138 meserii de profil metalurgic. Sistemul unicului producător pentru economia națională de tablă și bandă pentru motoare electrice și transformatoare. Deținem ponderea în fabricarea oțelurilor pentru rulmenți, organe de asamblare, arcuri pentru vagoane, organe de siguranță ale autoturismelor OLTCIT și DACIA. Fabricăm oțeluri speciale pentru industria electrotehnică, chimică, aeronautică, centrale nucleare-electrice și alte industrii de vîrf. Dotarea combinatului cu mașini și utilaje este de nivel mondial. Materia primă cu care lucrează combinatul este în exclusivitate fierul vechi.

Dacă la început colectivul de oameni ai muncii era eterogen — mai bine de jumătate din numărul muncitorilor erau veniți din toate județele țării — astăzi s-a reușit o stabilitate de aproape

sută la sută. Numai în centrul de cercetare și proiectare își desfășoară activitatea 380 de specialiști, din care 300 cu studii superioare.

Să ne mai gândim că cei 10.000 de oameni ai muncii din combinat, împreună cu familiile lor înseamnă populația unui mic oraș. Ne putem da seama ce a însemnat apariția combinatului pentru dezvoltarea municipiului Tirgoviște, de cite locuințe și școli a fost nevoie să se construiască, ce schimbări fundamentale au apărut în viața atîtor oameni.

— Principala sarcină care ne stă în față, continuă to-

problemele de muncă și viață ale combinatului, la implicarea lor în toate aspectele producției. Urmărind documentele de lucru ale comitetului oamenilor muncii te surprinde plăcut concretețea problemelor abordate, intervenția promptă, exact acolo unde este necesară, unde frige, cum se exprimă secretarul comitetului de partid și președintele C.O.M.

— Toate problemele sînt mari și importante: investițiile, aprovizionarea (la o sarcină sînt necesare circa 100 materiale), exportul, calitatea, colaborările în calitate de furnizori și beneficiari, pre-

Pină în anul 1992, pe același perimetru, valoarea fondurilor fixe se va dubla. Sarcini mari stau deci în fața oamenilor muncii și, așa cum e firesc, rezolvarea lor se așteaptă de la ei. Este nevoie de oameni pregătiți, la curent cu cele mai noi cuceriri ale științei și tehnologiei, disciplinați. Deci, în fața acestor sarcini iată o problemă din cele mai importante care se cere rezolvată. Și cum la C.O.S. Tirgoviște conducerea colectivă, participarea totală sînt metode curente de lucru, în una din ultimele ședințe a C.O.M. s-a analizat tocmai problema selecționării și promo-

nico-economic este angrenat în activitatea de cercetare și proiectare, în realizarea unor teme de perspectivă. Oamenii muncii cu spirit de răspundere, inițiativă, exigență, care au dat dovadă de calități organizatorice și se bucură de autoritate în colective, sînt angrenați în fondul de rezervă al combinatului. Din 94 de proiecte de încheiere a perioadei de stagiu a absolvenților cu studii superioare, cele care au rezolvat mai eficient unele probleme cu care se confruntă secțiile au primit termene de punere în funcțiune, adică de aplicare.

Este pentru oamenii care răspund de prezentul și mai ales de viitorul acestui mare combinat o datorie de onoare să se preocupe de cei cărora, acum sau mai târziu, le vor preda ștafeta muncii. Grija de care s-au bucurat în urmă cu ani, de a ajunge muncitori cu înaltă calificare, maiștri, sau ingineri se răsplătește cu aceeași grijă pentru generațiile care vin.

— Dezbateră în C.O.M. și mai apoi prezentarea spre aprobare a măsurilor luate tuturor oamenilor muncii este, — așa cum sublinia în repetate rânduri tovarășul Nicolae Ceaușescu, cea mai autentică formă a democrației muncitorești. Cuvîntul de ordine pentru însușirea căruia luptăm, este participarea totală. Nu este vreo măsură care să nu fie adusă la cunoștința întregului colectiv, o dată cu invitația de a participa cu propuneri, cu îmbunătățiri. Din cei 29 de membri, din care este alcătuit C.O.M., 15 sînt reprezentanți ai oamenilor muncii. După cum se vede, ei dețin majoritatea. Vasile Stroe, Ion Florea, Elena Stănescu, Alexandra Stan, Romeo Elefterescu, Ion Dinescu sînt oțelari, lăcătuși, mașiniști, maiștri, de fapt purtători ai cuvîntului miilor de oameni ai muncii, ai intereselor și inițiativelor acestora. Într-adevăr, toate problemele unui combinat sînt importante, dar cea mai importantă este aceea a oamenilor care-l fac să trăiască.

OPREA GEORGESCU ■

Să pui umărul cu nădejde

(Urmare din pag. 1)

De ce a fost subliniată cu atîta putere, din nou, o asemenea cerință? Pentru că practica de conducere la diferite eşaloane, începînd cu întreprinderi, continuînd cu centrale și sfîrșind cu ministere, arată că în unele locuri sau în diferite situații este nesocotit principiul implicării active și permanente a oamenilor muncii sau a reprezentanților acestora, a organelor colective, democratice de conducere (adunările generale, consiliile oamenilor muncii sau consiliile de conducere) în discutarea și adoptarea deciziilor, a măsurilor și programelor care privesc organizarea și desfășurarea activității productive, inclusiv implicațiile economico-financiare ale acesteia, ori dezvoltarea diferitelor unități sau sectoare. Astfel se explică faptul că într-o serie de probleme, la nivelul unei întreprinderi sau alteia, nu se adoptă întotdeauna cele mai bune măsuri, nu se găsesc cele mai potrivite soluții care să poarte gîrul gîndirii colective, să fie rezultatul unor dezbateri responsabile de către întregul colectiv de oameni ai muncii sau de către reprezentanții acestora și, drept firească consecință, să întrunească din start o cunoaștere și o mo-

tivăție deplină a căilor pe care trebuie să se canalizeze eforturile tuturor pentru înfăptuirea exemplară a lor. Calitatea de proprietari, producători și beneficiari, de oameni care răspund de întreaga dezvoltare a țării impune aplicarea fermă a mecanismului de conducere a economiei socialiste, adică a principiilor autoconducerii, autogestiei și autofinanțării, astfel încît fiecare act de decizie al colectivului să se materializeze în acte de producție cu o eficiență reală și cît mai ridicată.

În acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu a atras atenția, cu deosebire, asupra modului cum sînt gîndite și realizate programele de modernizare și de investiții, ca și asupra corelațiilor corecte din punct de vedere economic care trebuie să existe între producția valorică și cea fizică sau de export, ori între consumuri și aprovizionarea tehnico-materială — toate acestea avînd drept scop final realizarea unei eficiențe superioare în valorificarea resurselor tehnico-materiale, financiare sau umane ale societății.

Astfel, pe bună dreptate, în cuvîntare se arată că orice nouă investiție trebuie să aibă o deplină justificare prin prisma utilității sale, a efectelor economice pe care le determină. Cu alte cuvinte, să fie rodul unor analize și atitudini responsabile față de felul cum se cheltuiesc banii, celelalte resurse pe care le implică. De aceea, înainte de a gîndi noi extinderi, concentrarea atenției și eforturilor întreprinderilor trebuie să se îndrepte în primul rînd asupra finalizării la termen a investițiilor aflate în construcție, asupra diminuării costurilor de realizare a acestora, asupra atingerii parametrilor proiectați și utilizării la întreaga capacitate a mijloacelor de producție existente și, mai

cu seamă, asupra modernizării continue a acestora. Căci, activitatea de modernizare este cea care, în actuala etapă, trebuie să conducă, cu rezultate imediate, la obținerea unor sporuri de producție și, îndeosebi, la îmbunătățirea substanțială a indicatorilor care caracterizează dezvoltarea intensivă: consumurile materiale și energetice pe unitatea de produs, productivitatea muncii, nivelul tehnico-calitativ al produselor, cheltuielile de producție, eficiența. Nu pot fi admise, sublinia cu îndreptățit temei secretarul general al partidului, nici modernizări care fac să crească cheltuielile și să înrăutățească eficiența economică, nici modernizări bazate pe investiții cu termen lung de realizare, avînd efecte incerte sau întîrziate.

O atenție deosebită a fost acordată în cuvîntare problemelor legate de realizarea producției planificate conform unei logici economice care să pună accentul nu pe valoarea bănească (întrucît adeseori aceasta poate fi artificial mărită prin folosirea de materiale scumpe sau prin alte cheltuieli neeconomice, ori poate masca nerealizarea unor produse necesare sau chiar vitale pentru economia națională), ci pe produsul fizic — singurul care are valoare de întrebuințare pe piața internă sau la export, care poate asigura o bună aprovizionare, materializîndu-se în mod real (nu în stocuri!) prin valoarea sa bănească. Sînt, toate acestea, orientări și indicații de o deosebită importanță pentru așezarea întregii activități economice pe bazele solide ale principiilor autoconducerii și autogestiei, transpunerea lor în viață impunînd, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, un spirit mai activ, o înaltă disciplină și răspundere în munca desfășurată în toate domeniile de activitate.

e bun, să nu mă ascultați ! Nu m-am dus niciodată la ei ca să-i rog să închidă ochii. Revenind la munca Inspectoratului nostru, adaug că am pornit prin întreprinderi și-am inventariat problemele. M-am bucurat să văd că oamenii au înțeles că nu e în interesul nimănui să ascundă necazurile pe care le au. Acesta e cel mai important lucru. Pentru că munca noastră o fi ea una de control, dar asta înseamnă, într-o perspectivă mai largă, că ea este în mod esențial o muncă de asigurare a calității. Altfel zis, decît 100 de inspecții, mai folosite poate să fie o singură măsură eficientă de remediere a deficiențelor sau identificarea unei cauze care duce la fabricarea unui produs necorespunzător calitativ.

Red. — Prin exemple vom înțelege și mai bine că adevărul acesta trăiește și la Brăila.

O. Udor — La un moment dat aveau defecte, de exemplu, cilindrii de frînă pentru excavatoare. Aceștia veneau de la o întreprindere din Botoșani. S-au dus oamenii noștri acolo și i-am chemat pe furnizorii aici, la noi. Astfel de acțiuni întreprindem printr-o colaborare colegială cu cei de la Inspectoratul din județul respectiv. În cazul la care mă refer, împreună cu centrul de cercetare și proiectare de la „Progresul” am făcut probe și am hotărît, de comun acord, că e nevoie să fie schimbată o tehnologie de producție și că trebuie rezolvate unele probleme de acuratețe tehnică.

timentul C.T.C. din întreprindere, și Inspectoratul județean, deci toți, sintem cu ochii pe calitate. Și dacă vrei să te uiți la ea, nu poți să treci pe-alături și să spui că n-ai defecte. Trebuie să intervii.

Red. — Cum se numeste această centrală ?

P. Groșescu — C.I.U.M.P. Iași. Centrala industrială de utilaje metalurgice și prese. Cei de-acolo ar putea înțelege că noi nu sintem oameni care să ne dăm în vînt după o bucată de hirtie, să tot scriem mereu ceva pe ea, dar cînd avem observații de făcut, trebuie să le facem. Însă lucrul ăsta nu e înțeles prea bine. Chiar ieri am avut o discuție cu directorul și cu șeful serviciului tehnic. Opinia dumnealor este că la noi e catastrofă, pentru că avem procese verbale prea multe. Și eu am spus : nu, din contră, eu vreau ca noi să avem chiar mai multe, pentru că e simplu, cu cît am informații mai multe despre aspectele negative ale acestui proces al realizării calității, cu atît o s-o realizez mai bine. Eu nu pot să mă rezum la informațiile privind aspectele pozitive. Trebuie să le caut pe alea negative și să le previn. Părerea mea este că numai așa vom reuși — cum am reușit și pînă acum — să ne încasăm retribuția în întregime, cu toții, să ne îndeplinim planul la toți indicatorii și chiar să-l depășim, inclusiv la export.

O. Udor — Există, într-adevăr, sesizarea că la „Progresul” valorile respinse de Inspectorat sînt mari. Dar nu sînt mari, ci mai degrabă

înseamnă colaborare. Dar colaborarea, iată, trebuie să înceapă chiar de la cunoașterea literaturii de specialitate sau de la respectarea prevederilor ei.

O. Udor — Înfățișările acestei colaborări — uneori ale lipsei ei — sînt diverse, iar dincolo de latura strict economică se poate întrevedea și un comportament ce rămîne să fie îmbunătățit. Pentru asta este necesar să crească simțul de răspundere de la proiectant și executant, pînă la beneficiar. Ca să mă explic mai bine, am să dau un exemplu de unde reiese că vorbim mult dar facem încă prea puțin față de cît trebuie și față de ce posibilități avem. Întreprinderea „Progresul” a realizat niște prese pentru cărmizi refractare, după un proiect al unui institut de la București. Prezentate în exploatare, ele n-au dat rezultate. Atunci a început o dezbateră care de fapt era o dispută în toată legea. Proiectantul a zis : proiectul meu este bun. Întreprinderea, aflată la mijloc, spunea proiectantului : eu am executat după schițele pe care-mi le-a dat. Iar beneficiarului îi spunea : cauza este că dumneata n-ai oameni pregătiți care să exploateze în condiții optime utilajul. Beneficiarul, bineînțeles, venea și el cu argumente. Și fiecare rezista eroic, să zic așa, adică se apăra cît mai bine în reduta lui. Realitatea, după cum s-a văzut ulterior, este că toți acești trei factori aveau partea lor de vină. Cînd s-au strîns și au văzut care este vina lor, s-au pus la punct și prelele merg foarte bine. Dar poate că nici astăzi nu s-ar fi ajuns la o rezolvare dacă acești trei factori n-ar fi fost uniți de altceva, prin dispoziție superioară, iar acest lucru eu aș ține neapărat să-l subliniez. De ce a fost nevoie să vină altceva care să-i oblige să se întîlnească și să vorbească serios ? De aceea repet : calitatea înseamnă colaborare. Și ar trebui să ne mai întrebăm : cîte produse n-or fi în aceeași situație ? Cîte produse de calitate superioară n-or exista, deocamdată, ca simple virtualități, ca posibilități nefinalizate de către ceea ce eu cred că este capacitatea profesională reală a tehnicienilor noștri ?

D. Răduț — Dacă pînă acum cîțiva ani calitatea era discutată mai ales de tehnicieni, la ora actuală ea și-a extins semnificațiile în viața socială. Și din moment ce fiecare este nu doar producător, ci și consumator, deci între calitatea producției și calitatea vieții există un raport direct, se poate înțelege că spiritul de colaborare, la care vă referiți, nu are cum să fie facultativ. El reprezintă o obligație socială de prim ordin.

O. Udor — Ca să-și satisfacă acest necesar de consum, fiecare trebuie la rîndul lui să producă un lucru bun sau din ce în ce mai bun, pentru că tot timpul noi dorim — și se și urmărește acest lucru prin toată dinamica dezvoltării noastre sociale — ca nevoia mereu crescîndă a noastră să fie satisfăcută prin produse de calitate superioară. Se știe că sarcina prioritară, dată prin Programul de ridicare a nivelului tehnic și calitativ al produselor, aprobat în 1984, este ca în 1990 noi să ajungem ca 95 la sută dintre produse să fie de nivel mondial ridicat iar cîteva procente să fie peste nivelul tehnic mondial. Eu spun că este, aceasta, o sarcină care poate fi realizată, pentru că avem suficiente resurse. Dar trebuie să spunem deschis, în același timp, că în vreme ce unii au înțeles perfect importanța acestui obiectiv și au reușit să-și concentreze toate energiile în vederea îndeplinirii lui, alții au privit cu superficialitate această sarcină, și s-au grăbit

CALITATEA —

o luptă care trebuie cîștigată

La această discuție au participat, de la Întreprinderea „Progresul” din Brăila, Paul Groșescu, șeful serviciului C.T.C. și Radu Dragomir, șeful secției proiectare tehnologie la rece ; Ovidiu Udor, inspector șef al Inspectoratului Județean pentru Controlul Calității Produselor ; Dumitru Răduț, inspector general în cadrul Inspectoratului General de Stat pentru Controlul Calității Produselor.

Red. — Care credeți că ar trebui să fie calitatea unei discuții despre calitate ?

O. Udor — Să fie utilă. Să nu ocolească problemele.

Red. — Putem așeza această discuție, așadar, sub semnul dorinței de mai bine exprimată nu prin generalități, ci prin referiri la situații concrete și prin opiniile sau sugestiile pe care le veți formula aici.

Inspectorul de calitate : omul cu amenzi sau omul cu soluții ?

P. Groșescu — Oricît de curios ar părea, adevărul este că la un moment dat poți să dispui de produse de calitate incontestabilă, dar din diverse motive se întîmplă să nu poți să valorifici pînă la capăt acest fapt. E de vorbit despre asta.

O. Udor — Este, într-adevăr, o problemă foarte importantă. Dar eu aș începe prin a spune

asa : calitatea presupune în primul rînd colaborarea tuturor celor chemați să contribuie la realizarea ei. În ce ne privește, în cadrul Inspectoratului județean am stabilit o regulă : ori de cîte ori inspectorii noștri întîmpină dificultăți, să mă cheme imediat acolo, să mă anunțe cu un telefon. Și stabilind această regulă, am avut grijă să pot fi și găsit, la orice oră din zi și din noapte. Apoi am hotărît, împreună cu colegii mei, că decît să începem o acțiune într-o unitate și să n-o ducem pînă la capăt, mai bine o aminăm. Orice acțiune începută și neterminată duce la neîncredere și e de-a dreptul păgubitoare. Prin acest mod de lucru am încercat să asigurăm inspectorilor noștri prestigiul și autoritatea necesare. Fiindcă autoritatea, acolo, în întreprindere, nu se cîștigă cu amenda ci doar participînd la înlăturarea necazurilor. Nici un inspector de calitate nu trebuie să creadă că munca lui e de-a spune oamenilor „nu mă privește, asta e legea”. Dacă le vorbești așa, îi obligi pe oameni să fugă, să se ascundă.

Red. — Mulți ani ați lucrat în producție, chiar aici, la „Progresul”. Pe atunci gîndeți la fel ?

O. Udor — Cînd mi se pune această întrebare, îmi place să răspund așa : am martori. La „Progresul”, unitate etalon ca disciplină și calitate pe economia națională, controlorilor de calitate le-am spus din capul locului : băieți, dacă eu, ca director tehnic, vin într-o zi și vă spun să dați drumul unui produs care nu

Disputa e bună cînd deschide calea colaborării

Red. — Adică dv., de la Brăila, ați putut determina schimbarea unei tehnologii într-o fabrică din Botoșani ?

O. Udor — Da, tot așa cum și alții, din țară, prin observațiile și sugestiile lor, au contribuit la îmbunătățirea muncii în unele fabrici de aici.

P. Groșescu — Există însă și alte aspecte ale colaborării prin care rezultă, în final, un produs de bună calitate. Cum să zic ? Să zic așa : dacă vrei să te ocupi de o problemă, cum ar fi problema asta a calității, ești ocupat mai tot timpul, nu ? Timpul meu fiind drămuț, se înțelege de ce mi se pune cîte-un jungghi pe inimă cînd îmi vin din centrală tot felul de hirtii, cînd sînt bombardat cu tot felul de cereri de a întocmi tot felul de situații. Toată ziua-bună ziua fac numai situații. Și situațiile astea, practic, nu știu cui folosesc.

Red. — Dar ce vi se cere ? Să vorbim, cum ne propunem, cu exemplele pe masă.

P. Groșescu — Toată ziua bate telexul iar eu trebuie să stau de planton lîngă el. Mi se cer mai ales copii după procesele verbale întocmite de Inspectoratul județean. Astfel de procese verbale or fi mai multe aici, la „Progresul”, decît în alte întreprinderi din centrală și poate că asta îi nemulțumește pe unii. Aceste procese verbale există însă pentru că și secțiile de producție, și compar-

există o concepție greșită acolo, la centrală. Cîntit să fiu, mă și mir că la niște tehnicieni poate exista o asemenea concepție. Despre ce e vorba ? Cînd fac proba finală a unui utilaj, dacă apar probleme, eu resping întreg utilajul, ca să fie remediat, și nu doar subansamblul sau reperul datorită căruia el nu funcționează ca lumea. Ideea centrală e alta : nu, tovarășe, mie să-mi respingi numai subansamblul sau reperul datorită căruia utilajul n-a trecut de proba finală. Or nu e drept să procedăm așa, pentru că toate reperele și subansamblele sînt verificate individual, înainte de montaj. Problema este de a vedea cum funcționează în final mecanismul tehnic pe care-l alcătuiesc ele.

Red. — În această situație, dacă-și înțelege interesele, producătorul trebuie să se situeze pe poziția cumpărătorului.

O. Udor — Absolut. Și chiar asta se străduiesc să facă oamenii de aici, de la „Progresul”.

D. Răduț — Spre lauda lor, cei din industria electronică și-au pus la punct un foarte bun sistem de asigurare a calității și nu întîmplător, de mai mulți ani, ei acceptă că atunci cînd nu merge o piesă, cumpărătorul poate spune — pe bună dreptate — că nu merge televizorul.

O. Udor — Proba finală a unui produs complex nu poate fi înlocuită prin însumarea probelor individuale ale elementelor din care se compune el. Asta e o chestiune de bun simț, să-i spunem bun simț tehnic, dar și literatura de specialitate prevede la fel.

Red. — Calitatea, spuneai,

să afirme că au realizat-o, fără a face efortul de a fi la înălțimea ei.

„Produs de nivel mondial” — o etichetă pusă cu discernămint

Red. — De exemplu ?

O. Udor — Prezentându-ni-se nouă, Inspectoratului pentru controlul calității, care produse din cele ce se realizează în județul nostru sînt de nivel tehnic mondial și care sînt peste sau sub acest nivel, am cerut : vă rugăm să ne dați și nouă elementele care ierarhizează aceste produse, dați-ne elementele de comparație. Unii au răspuns cu promptitudine și foarte documentat acestei cereri elementare, dar alții nu.

Eu nu contest că se poate discuta despre orice produs, să-i zicem, obișnuit, dar simplul fapt că el se găsește pe o listă primită de întreprindere de la centrală sau minister nu este suficient pentru a-l realiza și a-l avertiza ca produs de calitate superioară. Trebuie să existe niște bănci de date chiar la nivelul întreprinderii, trebuie să existe niște oameni care să se ocupe special de această chestiune, pentru ca atunci cînd vorbim despre calitatea unui produs să știm bine pe ce ne bazăm.

D. Răduț — De fapt există o sarcină, la nivelul economiei naționale, ca fiecare întreprindere să-și organizeze banca de date. Dar în unele locuri această sarcină este realizată destul de slab.

P. Groșescu — Scriptic. Au făcut semn cu creionul, pe hîrtie, au făcut gogoloiul că au realizat și punctul ăsta.

O. Udor — Desigur, a face și a întreține o bancă de date nu e foarte simplu, dar dincolo de asta rămîne obligația fiecăruia dintre noi de a încerca să judecăm sănătos. Or, anumite aspecte ale problemei pe care o discutăm sînt abordate de către unii într-o concepție, cum să zic ?, destul de ciudată. Cîineva mi-a spus următorul lucru : din moment ce vind produsul cutare la export, înseamnă că e de nivel mondial ridicat. Eu a trebuit să-l combat, pentru că în situația asta trebuie să văd eficiența economică prin prisma valorii pe care o încasez, să văd elementele pur tehnice prin care, măcar după aprecierea noastră, produsul respectiv se află la nivel tehnic mondial ridicat. Și-am zis, să mă scuze, dar așa ceva nu se poate.

Red. — Dumneavoastră cum ați califica acest mod de-a gîndi ?

O. Udor — Eu zic : lipsă de răspundere.

Fără calitate nu există nici cantitate, nici eficiență

D. Răduț — Formalism.

Red. — Și dumneavoastră ?

P. Groșescu — Ce să mai zic ?

O. Udor — Să lăsăm însă deoparte excepțiile și să ne referim la cei care înțeleg că problema asta a calității e vitală. Calitatea îmi dă și cantitate, îmi dă și eficiență. În momentul în care n-am calitate, pierd absolut tot ce există în întreprindere și, mai

înainte de toate, pierd elementul de bază, firma unității, marca întreprinderii. Calitatea trebuie privită pe măsura importanței ei, așa cum sublinia în repetate rânduri secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Calitatea este legată de viitorul nostru. Fără ea n-avem cum progresa. N-avem cum consuma. N-avem cum ieși la export.

D. Răduț — Bineînțeles, condițiile tehnice ale unui contract te pot determina să îți pasul cu lumea, dar asta înseamnă uneori să aștepti să fii tras ori împins înainte și cel mai bine este, desigur, ca înainte să mergi singur, de bunăvoie și prin propriile puteri. Nu e suficient să aștepti să ți se comande fabricarea unui produs cu anumite calități. Trebuie să vii să propui un produs cu calități superioare altor produse de același fel. Sîntem prinși în competiția economică pe plan mondial și n-avem de ales, dacă avem gust și dor de viață civilizată trebuie să avem gust de muncă sănătoasă. Produsul competitiv trebuie să fie o lege a muncii fiecăruia.

Red. — Dar uneori, am înțeles, produsul chiar este așa, ceea ce lipsește e doar valorificarea acestui fapt.

O. Udor — E un adevăr. Acolo unde avem asemenea situații, s-ar conveni ca întreprinderile producătoare să fie sprijinite mai mult de întreprinderile de comerț exterior. Deocamdată se poate constata că în foarte multe contracte externe nici nu e trecut metoda de control a calității. Observația aceasta este valabilă cam pentru 90 la sută dintre contracte. Or trebuie să se scrie acolo, clar, ce controloare și cum controlez, pentru că s-ar putea să se ivească o dispută. Astfel de dispute sînt inerente și ele nu se întîmplă atît de rar încît să ne permitem să nu ne intereseze felul cum le rezolvăm. În absența precizărilor necesare privind metoda de control, n-am cum să discut. Și pierd.

Red. — Din start.

O. Udor — Da. Astăzi, în lume, cel mai mult e folosită metoda statistico-matematică, deși ea implică un risc deopotrivă al beneficiarului și al cumpărătorului. Dar dacă nu trec nimica pe hîrtie, dacă nu adaug nici o clauză privind metoda de control, se poate întîmpla ca partenerul să nu mai cumpere deloc marfa respectivă. Din diverse motive, bunăoară acela că piața e plină la el și nu-l mai interesează să-și mărească stocul, partenerul ia produsele bucată cu bucată și dacă găsește o singură defecțiune, o singură cămașă cu vreun defect între alte 10 000 de cămași, îți poate respinge tot lotul. Poate fi și acesta un fel al lui de a-și regla piața pe banii și pe spezele dar și cu contribuția directă a altora. La noi, în județ, prin executarea unui contract încheiat în aceste condiții au fost livrate niște bluze și jachete. A trecut sezonul și, ca să nu stea cu ele în stoc, străinul a început să le răscolească pentru a găsi defecte. N-a fost nevoie să le răscolească pe toate, pentru că au venit înapoi și lăzi care nici nu fuseseră deschise. De ce fuseseră trimise înapoi ? Pentru că nu sînt bune, chipurile. Lipsa de clauze precise privind controlul calității te face să fii mereu la cheremul altuia. Or, cum pe tărîm economic totul se măsoară în bani...

Red. — E clar. Între ipostazele multiple ale acestei realități complexe care e calitatea, cerințele esențiale a autocontrolului exercitat de fiecare muncitor la locul lui de muncă trebuie să-i corespundă, în alt plan, acest adevăr : calitatea unui contract nu poate fi nici ea facultativă.

D. Răduț — Și mai e ceva ce s-ar putea realiza fără prea mare efort. În momentul

cînd firma noastră de comerț exterior încheie un contract cu un beneficiar extern, paralel sau colateral de contract ar trebui să asigure întreprinderii și o informare despre felul cum este organizată activitatea service pentru produse similare ale altor firme ce vind în țara respectivă. Astfel, întreprinderea și-ar putea lua măsuri de a organiza această activitate în spiritul și specificul partenerului străin. Fiindcă și în privința asta sînt diverse obiceiuri și cerințe pe care trebuie să le cunoști.

Red. — Deocamdată nu se procedează așa ?

D. Răduț — Deocamdată nu prea se procedează așa. Dumnealor, cei de la „Progresul” Brăila, au noroc pentru că exportă excavatoare în țări care sînt parteneri tradiționali. Sînt sigur însă că la început au avut niște șocuri...

P. Groșescu — Bineînțeles.

Marca fabricii trăiește prin service-ul produselor vindute

D. Răduț — Dar mai ales atunci cînd e să pătrunzi pe o piață nouă trebuie să știi bine cum procedează alții și, venind cu un produs comparabil cu al lor, ca performanță tehnică, poți să fii competitiv sau să cîștigi o piață, uneori, printr-un fel de act de bunăvoință care înseamnă de exemplu oferirea unor servicii noi, a unor servicii în plus, față de alte firme, o atenție deosebită la service. Altfel, activitatea propriu-zisă, de producție, nu e continuată la aceeași înălțime de către — să zicem cu un termen generic — comerciant. De către cel specializat cu valorificarea produsului și cu ducerea lui nu doar într-o altă țară, ci pînă acolo încît cel ce cumpără să te privească și să te stimeze ca pe un partener foarte serios. Există întreprinderi care reușesc să-și finalizeze astfel propria lor muncă. Dar altele acționează încă prea tirziu, ori atunci cînd sînt somate de către beneficiar. În absența unei activități corespunzătoare de întreținere în termenul de garanție și, în general, a capitalului service, partenerul te avertizează că nu mai încheie contracte în continuare și poate cere chiar să-ți retragi produsele. Cred că problema trebuie abordată cu mai mare seriozitate la ora actuală, și preventiv ! Avem o seamă de produse bune, fără îndoială, dar care suferă din această cauză.

Red. — Problema nu e tehnică, se vede, ci de organizare și conducere.

D. Răduț — Da. Există încă o mentalitate greșită, aceea de-a socoti că atunci cînd întreprinderea vinde produsul, a scăpat de el.

P. Groșescu — La „Progresul”, zicem noi, nu-i așa. Sîntem prea bătrîni în meserie, de aproape 40 de ani facem excavatoare și-am învățat că un produs, după ce-l vinzi, de fapt tot al tău rămîne, pentru că marca fabricii trăiește prin el. Excavatoarele noastre sînt bune. Sînt, fără îndoială, de nivel tehnic mondial dacă ne referim la parametrii lor de funcționare, consum, greutate etc. Avem bănci de date și compararea produsului se face efectiv și în mod cert pe baza unor date tehnice care exprimă performanțele celor mai importanți producători străini : japonezi, americani, germani, francezi. Că ei sînt cei cu care ne batem în probleme de excavatoare. În plus, dacă judecăm după eficiență și promptitudine, cred că „Progresul” se numără printre întreprinderile din țară care și-au organizat cele mai bune service-uri

pentru partenerii străini. Și asta n-o cred numai eu, ci o spune multă lume. La noi, numai în acest compartiment lucrează 300 de oameni. Avem ingineri, depanatori, mașini, depozite de piese. Facem intervenții în termenul de garanție, dar scoatem bănuți și după ce a trecut termenul acesta.

Red. — S-ar spune că le-ați rezolvat pe toate. Sau nu ?

P. Groșescu — Iată o problemă : s-a încetățenit la Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, ca și la centrala noastră, ideea că nu ai voie să trimiți decît un depanator la nu știu cîte excavatoare, să zicem 20, pe care le ai undeva în garanție. Păi cum vine treaba asta ? În țara aceea poți să ai 20 de excavatoare pe 1000 de kilometri pătrați, sau să ai 40 de excavatoare pe cîteva kilometri. În al doilea caz, poate lucra și-un singur om. Dar în același timp poate că-ți trebuie 10 oameni pentru 20 de excavatoare, dacă ele sînt risipite pe 2000 de kilometri.

Red. — De cînd există norma asta ?

P. Groșescu — E veche. De 10—15 ani, nu mai știu. De pe cînd nu se vorbea atît de mult despre calitate. Acum, cînd tot vorbim mult, poate ar trebui să înțelegem că piețele nu seamănă între ele și că noi ne desfășurăm activitatea, acolo, în condiții foarte diverse.

R. Dragomir — Eu cred că s-a vorbit mai puțin aici despre ceea ce se întîmplă pe parcursul activității propriuzise de producție. Problema calității se pune încă de la intrarea documentației în uzină. Avem un atelier care se ocupă cu verificarea documentației, pentru a constata încă de la început anumite deficiențe de proiectare. Apoi, în cadrul pregătirii tehnologice, luînd fiecare reper în parte și stabilind posibilitățile de executare a lui, începem să prevedem sculele și dispozitivele necesare, ca și aparatele de măsură și control. Urmează lansarea în fabricație. Dar uneori nu se pot asigura toate A.M.C.-urile, și din cauza asta mai sînt anumite operații care se fac cu improvizatii. În final, asta duce la apariția unor necazuri pe linie de calitate.

P. Groșescu — Nu-i vorba de produs respins definitiv, ci doar de nevoia de-a le remedia pe unele. În totul, astfel de situații însumează doar cîteva procente din totalul producției. Pare că nu-i mult, dar noi zicem că ar putea fi mai puțin.

Ce se ascunde în spatele defectelor ascunse

Red. — Dar de C.T.C. cîte defecțiuni scapă ? Adică reclamații cîte aveți ?

P. Groșescu — Eu, practic, reclamații n-am. Totul se rezolvă prin activitatea de service. Se duce depanatorul și înlocuiește un oring, schimbă o țevă sau o roată dințată care s-a rupt.

R. Dragomir — Mai sînt și defecte ascunse.

P. Groșescu — Dar eu zic că toate roțile care se rup, sau 90 la sută din cazurile astea, practic sînt din vina mea, a controlului. Și iată de ce. Primesc de la unitatea metalurgică, să zic, un lot de 100 de bare din șarja X. Verific : iau o bucățică dintr-o bară, pentru probă, mai tai o bucată din altă bară, și tot așa cu mai multe, dar nu chiar cu toate, pentru că la miile de bare care ne vin săptămînal ar trebui o armată de oameni să tot stea să facă treaba asta.

Deci tai cîte o bucățică sau pun spiră și iau șpanul, apoi mă duc la laborator, consum acizi, consum manoperă, și miine aflu cu ce oțel am de-a face. Dar dacă nu nimeresc tocmai bara care e făcută din alt lingou, din altă marcă de oțel, apar probleme.

Red. — Deci trebuie verificate toate.

P. Groșescu — Da, și există metode, există aparate de analiză spectrală a compoziției chimice a metalelor. Față de dotarea excelentă a întreprinderii noastre, ca să avem așa ceva n-ar fi un efort prea mare. Fără să mai tai oțelul și să faci naveta între depozit și laborator, te duci cu un aparat care e doar cît măsuța și televizorul ăla, plimbi aparatul pe roți și cu un pistol lași atingi barele și vezi imediat ce compoziție chimică au. Așa da ! Dar eu, ca șef de compartiment C.T.C., nu știu să se fi apucat cineva de la noi să asimileze un asemenea aparat, deși nu cred că ar fi întîmpinat dificultăți tehnice de netrecut.

R. Dragomir — Ar fi foarte necesar. Numai în „Progresul” circula 100 000 de tone de metal pe an.

P. Groșescu — Deci fără metode rapide de analiză — că mai sînt și alte metode decît cea spectrală — nu poți să știi exact ce cuprinde acest munte de metal. Și cu metode din astea moderne ar trebui să poată lucra și metalurgistul. El să-și verifice produsele, înainte de-a le trimite aici. Că el nu cu rea voință pune o bară de-un fel, în același snop, lingă o bară de alt fel. Le pune așa pentru că n-are nici el cu ce să verifice. Dacă ar avea, le-ar pune bine, sînt convinși. De asta zic eu că programele de asimilări de produse noi ale întreprinderilor specializate în aparate de măsură și control ar trebui să fie făcute în colaborare și cu noi, cu cei ce răspundem pe linie de calitate. Altfel se întîmplă cîteodată să muncim de două ori pentru aceeași piesă. Dar tocmai de aceea, aș adăuga, dacă reușim ca în final produsul să fie bun, meritul e al oamenilor noștri, care sînt foarte buni muncitori. Despre un maestru ca Mihai Pelin, de exemplu, și mai pot să dau încă o sută de exemple ca el, se poate spune că e un noroc că-l avem aici, la „Progresul”. Sau, cîstit vorbind, eu nu știu cum să mă descurc, uneori, cînd directorul meu general, Cibu, mă prinde pe picior greșit. Mă ia, și pe mine și pe șeful de secție, de ne termină. De ce ? Pentru că în întreprinderea asta s-a înțeles, de sus pînă jos, un lucru : în absența calității, cantitatea nu are nici ea vreo șansă să reziste prea mult în timp. Deci la „Progresul” mai sînt probleme, n-am reușit să avem peste tot mijloacele sau garanțiile necesare pentru a nu mai apărea deloc probleme în legătură cu calitatea, dar oamenii sînt și rămîn garanția nr. 1 a calității produselor noastre.

O. Udor — Și aici, ca pretutindeni, pînă la urmă tot oamenii, prin munca lor, sînt chemați să dea un conținut acestei noțiuni complexe care e calitatea. Noi vorbim mult despre calitate, dar nu trebuie să uităm că avem datorită de-a face ca vorba să fie chiar întodeauna soră geamănă cu fapta. Aici, în Brăila, există o anume stradă a Mărlului și cu mai mulți ani în urmă, îmi amintesc, s-a observat la un moment dat că pe strada aceea nu exista nici un măr. Nu-i așa că puteam să schimbăm numele străzii și să ne vedem de treabă ? I-am fi putut zice oricum, inclusiv a Calității. Însă am preferat să muncim cîteva zile și din pomii sădiți atunci, chiar dacă eu unul nu m-am dus să iau vreo dată un măr, știu că pot culege mere cel puțin copiii de pe strada aceea.

D. CONSTANTINESCU ■

Zilele de foc ale secerișului

Fotografie de
VICTOR RADULESCU ■

Să vezi cîteva „mutări” înainte

„Numărătoarea inversă” a campaniei orzului începuse, în comuna Bragadiru, din Sectorul agricol Ilfov, încă de săptămîna trecută. La prima oră, factorii de răspundere de la consiliul popular erau deja porniți spre unitățile agricole. Cu vicepreședintele și secretarul ne-am întâlnit tocmai cînd intrau la C.A.P. într-un comandament destinat campaniei de recoltare. Fără vorbe multe, fiecare își primea sarcinile, erau realizate ultimele rețușuri. „Va fi o campanie fulger, ne-a spus Marian Brânzoi, președintele cooperativei. Cel mult în trei zile, vom termina recoltatul, în două zile vom strînge paie, apoi vom mai strînge și de la alții, pentru că este interesul nostru, adică al sectorului nostru zootehnic”.

Anul trecut, cooperativa agricolă din Bragadiru a obținut cele mai bune rezultate din C.U.A.S.C. Măgurele la orz și nici producția din anul acesta (estimată la peste 7.000 kg/ha) nu va fi mai mică. Orzul arăta bine, umiditatea era corespunzătoare, se va recolta „în pîrgă” pentru a nu se pierde, prin scuturare, nici un bob. De fapt, grija pentru fiecare amănunt în pregătirea campaniei înseamnă, ne-au spus cei de-aici, exact grija pentru fiecare bob. Se luaseră măsuri pentru depozitarea cantității care rămîne la cooperativă (cea mai mare parte a recoltei va fi transportată direct la fabrica de nutrețuri concentrate). Deși transportul va fi realizat cu mijloace S.M.A. și I.T.S.A., verificarea etanșeității remorcilor cade și în sarcina cooperabililor, direct interesați să nu se piardă nimic. Fiecare sac (și cei din rezervă) este verificat. Grija mare și pentru strîngerea semințelor de buruieni — ca să nu fie „semănat” pe drum spre a le găsi în lan și anul viitor. Asigurarea mesei la locul de muncă („să se simtă oamenii ca acasă”, sublinia președintele) însemna, pentru organizatori, de asemenea, tot felul de amănunte, adică sarcini exacte împărțite pe oameni. Și mese și băncu-

te și fețe de mese, tacimuri, „mîncare bună și bine gătită, să nu uitați și apă mereu rece, să se schimbe și de cîinci-sase ori pe zi dacă trebuie”. „Acum greul cade pe mecanizatori, mai spunea președintele. Și șeful secției tractoare de la S.M.A. Bragadiru, Ion Șerbănescu, și mecanizatorii Ion Truță și Ilinca Vasile, campionii obișnuiți și oamenii noștri, Marin Rotaru, Dumitru Neicu, Gheorghe Bucur, vor lucra, în aceste zile de foc, cîte 16 ore și chiar mai mult. Ei vor avea tot ce le trebuie. Premiile, pentru cei mai buni, primele, pentru toți cei care depășesc norma, vor fi înmînate pe loc, seara, ca de obicei”. Pregătirile „mari” erau deja realizate: verificarea tehnică a utilajelor, organizarea măsurilor pentru prevenirea incendiilor.

Sigur, între timp, vor continua celelalte activități: la zootehnie, „sectorul cu foc continuu”, dar și la legume; se va trece, în paralel cu strîngerea paielei, la coasa a doua la lucernă, iar sistemul de irigații, dată fiind „vara fierbinte” în care am intrat, va funcționa zi și noapte. Va fi mobilizată toată lumea, chiar personalul de la contabilitate. Cei de la construcții vor „construi” șire de paie.

Ne-am despărțit de cei de la C.A.P. „în viteză”, trebuia să facă prima probă în lan a unei combine, și am ajuns la vecini, adică la I.A.S., unde inginerul Florica Alexandrescu, directorul unității, „bifa”, pe o lungă listă de „priorități”, probleme rezolvate. Aici sînt mai multe campanii, și la legume și la fructe, zootehnia e mereu în campanie, dar sigur, pentru cele trei zile „de foc”, orzul are prioritate absolută. „În agricultură e ca la șah, trebuie să vezi cîteva mutări înainte. Acum eram la „mutarea mazăre”. Cu orzul, din punct de vedere organizatoric, toate sînt rezolvate”. Adică utilajele proprii sînt de mult verificate, oamenii, „tot proprii” sînt, profesional și sufletește, pregătiți, urmează să fie făcut rodajul în lan. Campanie va fi

foarte scurtă, dar oamenii, adică Marcel Chițac, Marin Matei, Ion Budeanu, Stelian Ștefan, Mihai Dărășteanu, Victor Rusu, combineri, Marian Cantea, Vasile Ifrim și mecanicul Ștefan Iancu de la formația de prese, precum și inginerii Petru Ierlea și Valentin Nisipașu, inginerul șef al sectorului mecanic, au gândit și ei necesarele „mutări înainte” pentru a face față. În rest, aceleași pregătiri ca la cooperativa agricolă. Anul e călduros, pămîntul e bun, orzul se va strînge fără pierderi, trebuie strîns repede și paie, pentru a se însămînța repede porumbul în cultura a doua. Porumb pentru boabe, se înțelege, cu o producție preliminară de măcar 4.000 kg/ha. „O să încercăm să semănăm fără arături, prin discuire. Se cîștigă motorină, se cîștigă, mai ales, timp. Irigația va fi permanentă, se înțelege. Mecanizatorii nu prea au cînd să se odihnească, vine „mutarea a treia” — mazărea. Recoltatul mazărei pentru semințe se face numai noaptea și în zori, altfel sămînța crapă”. Legumele au aici, de altfel, o pondere absolută: sînt 670 de hectare, dintre care 350 pentru semințe. Sînt culturi delicate, s-a muncit mult și nu se poate să se piardă tocmai la recoltare ceva. Parcul de mașini agricole va funcționa tot timpul, și fără „căderi”. Șeful atelierului mecanic, Gheorghe Dumitrescu, mecanicul Constantin Covalschi, strungarul Ion Voicu, sudorul Constantin Stănculescu, electricianul Marin Fiaschi sînt și ei în campanie. Au pregătit totul cu grijă și acum vor asigura în timpul zilei depanarea utilajelor care lucrează ziua iar în timpul nopții pe a celor care lucrează noaptea.

La ora cînd aceste rînduri intră la tipar, spicele de orz, smulse febril de combine, își scutură boabele prefiriate din cînd în cînd de mîini harnice, care-și alungă în această mîngiere oboseala. Campanie orzului a început cînd tipărim acest număr al revistei și despre ea nu vom mai scrie la prezent în numărul viitor întrucît, cel puțin în sudul țării, ea se va fi și terminat. „Mutarea următoare” — griul.

CONSTANTIN DUMITRU ■

● Pe suprafețe întinse din zona sudică a țării lanurile de orz au ajuns în faza de coacere. ● Zilele trecute, campania de seceriș a fost declanșată în județul Brăila, dar aria ei cunoaște de la o zi la alta o puternică extindere. ● În fiecare unitate, lucrările de recoltare a orzului trebuie încheiate în 3 zile de la începerea lor, pentru evitarea oricăror pierderi. ● Așa cum rezultă și din reportajele de față, pretutindeni au fost finalizate lucrările pregătitoare. ● Acum, cuvintele de ordine sînt: muncă susținută, bună organizare!

Grija pentru recoltă, grija pentru oameni

Cu două săptămîni înainte de data probabilă a declanșării campaniei de seceriș, la S.M.A. Tărtășești, județul Dimbovița, totul e pus la punct. Se așteaptă ca în jurul datei de 10 iunie să înceapă secerișul la orz, iar spre sfîrșitul lunii, la griu. Lucrările vor avea un avans de 10—15 zile față de anii precedenți și datorită unei primăveri mai timpurii, și pentru că oamenii ogoarelor s-au obișnuit, să fie pregătiți și la vreme rea, și la vreme bună.

La sediul S.M.A. Tărtășești domnește liniște sau, mai corect spus, calmul. Miine, dacă umiditatea orzului ar fi de 22 procente și s-ar da, deci, semnalul de începere, toate forțele unităților agricole din CUASC Tărtășești ar intra în lanuri.

Deși nu știm cîtă noutate ar mai putea cuprinde o discuție despre organizarea unei campanii de seceriș, după atîția ani în care ea se desfășoară după o minuțioasă organizare și sub atent și competent control la toate nivelurile, îi propunem două întrebări inginerului Gabriel Arsene de la Sectorul întrețineri și reparații curente al S.M.A. Tărtășești și anume: 1. Care este stadiul de pregătire al campaniei de seceriș la Tărtășești? și 2. Față de anii trecuți, ce măsuri, noi, menite să asigure stringerea grabnică și fără pierderi a recoltelor, ați preconizat?

1. — S-a hotărît ca secerișul orzului și al griului să se termine în 3 și respectiv 7 zile. Pentru a îndeplini această hotărîre, este nevoie ca toate forțele de care dispunem să fie exemplar mobilizate. Cele 70 combine C 14 au fost în totalitate reparate la atelierele S.M.A., unde avem cea mai bună dotare. Combinerii și-au reparat singuri combinelor. Dumitru Enache, Alexandru Matei, Nicolae Iacob, Nicolae Zuraliu, Ion Micu, Marin Comănanu și Valentin Chiuaru sînt muncitori cu experiență și nu sînt la prima lor campanie. Mai mult, toate utilajele sînt în tabere de cîmp, la fiecare din C.A.P.-urile din CUASC: Tărtășești, Brezoaia, Slobozia Moară, Bîldana, Ciocănești și Crevedia, urmînd ca proba în lan să se facă cu cîteva zile înainte de începerea secerișului, cînd umiditatea o va permite. La fiecare secție s-a organizat o echipă de intervenții, cu atelier mobil deservit de un inginer, un sudor și mecanicul de întreținere al secției. Asta va permite în cazul unor defecțiuni să putem interveni cu maximă operativitate. La repararea combinelor s-a avut în vedere în primul rînd o perfectă etanșeizare a acestora pe traseul bolului de griu. Combinatele C 12, din dotare, au fost și ele reparate și pentru că nu mai asigurau o etanșare perfectă au fost destinate batozării mazării la staționare.

Remorcile din dotare au fost prevăzute cu înălțătoare din tablă pentru a le asigura o capacitate sporită de transport. Pentru repararea preselor de balotat s-a organizat la sediul S.M.A. o echipă formată din Constantin Stanciu și Iordache Păun, cei mai pricepuți în prese. Piese de schimb pentru combine și prese au fost asigurate prin BATMA Tirgoviste sau prin recondiționări în atelierele S.M.A. Carburanții sînt asigurați pentru toată perioada campaniei de seceriș.

2. — Anul acesta s-a dat o importanță deosebită instrucțiunii la toate nivelurile și cu toți factorii care participă la campanie, de la muncitori și membri cooperatori, la ingineri, organe de ordine și doctorii care asigură asistența medicală. Secerișul va fi declanșat cînd umiditatea orzului va fi de 22 la sută. Deci, fiecare organ tehnic al C.A.P. trebuie să controleze și să țină în mînă situația pe sole pentru a prinde momentul cînd se poate intra în lanuri fără nici o întîrziere. Întreg traseul griului, care trece de la spic, prin combină și mijloacele de transport pînă la baza de recepție va fi mai riguros și mai atent urmărit, închizîndu-se toate porțile risipei. Totul este organizat în așa fel încît să se poată lucra de dimineață pînă seara. Oamenii vor lua masa în cîmp. Cooperativele de producție agricolă care nu pot oferi masă caldă vor apela la cantina de la sediul S.M.A., care are capacitatea de a prepara masă caldă pentru toți cei care vor lucra în cîmp. Deci, se va acorda, mai multă atenție pentru oamenii care lucrează în cîmp, uneori la temperaturi care le îngreunează munca. La inițiativa conducerii S.M.A. s-au făcut demersuri pentru a putea oferi fiecărui mecanizator un termos cu apă rece. La nivel de județ s-au încheiat contracte cu Harghita pentru asigurarea pentru oamenii care participă la campania de seceriș cantitatea de apă minerală necesară.

Deci, o grijă mai mare pentru fiecare bob de griu, pentru că, din aceste boabe se face pîinea țării, pentru că aceste boabe crescute cu sudoare și pricepere umplu sacul belsugului, pe care îl vrem cu toții plin. O grijă mai mare pentru oamenii care în aceste zile fierbînți se află în unele din cele mai grele și mai cu răspundere locuri de muncă. Grija pentru ei înseamnă implicit respectul pentru munca lor grea și de înaltă calificare.

Sîntem convinși că liniștea cu care oamenii ogoarelor din CUASC Tărtășești așteaptă zilele grele, dar frumoase ale secerișului este pe deplin îndreptățită.

OPREA GEORGESCU ■

Iosif Fazacas, directorul Filialei Sf. Gheorghe al I.C.P.E. București, aduce pe biroul dînsului trei pietre. Așa le-ar spune un om obișnuit. Specialiștii le numesc roci vulcanice sau, mai exact, tuf vulcanic, andezit și andezit bazaltoid. Numele lor exact are importanță, dar ce ne interesează deosebi în discuția care urmează este că rezervele de asemenea roci ale județului Covasna sînt de ordinul a sute de milioane tone, practic nepuizabile.

Una din problemele luate în studiu de către cercetătorii filialei este înlocuirea unor materiale deficitare, cum ar fi bachelita, masele plastice și oțelul, cu altele noi, cu aceleași proprietăți fizico-chimice sau chiar îmbunătățite.

Nu intenționăm să dăm lista tuturor acestor materiale, pentru că ar trebui să înșirăm peste o sută de repere destinate industriei electrotehnice și bunurilor de larg consum, care înlocuiesc, pe lîngă cele trei materiale amintite mai sus, cuprul și bronzul.

Înainte de a aminti totuși câteva realizări de excepție, noutăți și pe plan mondial, să spunem povestea acestui mic colectiv de 54 de oameni ai muncii, din care 30 ingineri-cercetători, poveste care se înfrățește cu bazaltul. Ne-o relatează inginerul Iosif Fazacas, cel care, după ce în perioada 1972-1977 a pus pe roate Fabrica de Bazalt din Brașov, s-a transferat la Întreprinderea Bazaltul din Sf. Gheorghe, și ea la început de drum, pentru a face același lucru.

— Nu-mi imaginam, la început cam ce se poate face din bazalt, însă m-a fermecat ideea că această materie primă se găsește din belșug. Nu trebuie s-o aduci de departe, ca să nu mai vorbim de import. Cînd am fost transferat la Întreprinderea pentru izolatari electrici pentru joasă tensiune din Tg. Secuiesc am pornit-o de la o magazie, unde am pus la punct tehnologia, ne-am dezvoltat, am început să punem în aplicare ideile. Apoi, în 1985 s-a înființat Filiala I.C.P.E. din Sf. Gheorghe.

— Deci totul a început în urmă doar cu patru ani. Are cercetarea de la Filiala Sf. Gheorghe ceva aparte?

— Nu în mod deosebit. Să spunem că I.C.P.E. București practică metoda de a acorda libertate deplină filialelor aflate în alegerea temelor și diversificarea direcțiilor de cercetare, cit și în relațiile cu beneficiarii. Cred că este un lucru foarte bun, care scurtează mult drumurile. Noi ne-am mai propus să ducem o cercetare pînă la faza ei finală. Experimentarea, omologarea și seriile mici le asigurăm aici prin laboratoarele și atelierele noastre. Seriile lungi se fac la Tg. Secuiesc. Am con-

siderat acest aspect foarte important, deoarece un produs se poate compromite în producție, în faza de început. E mai bine să vină la noi, să învețe, decît să ne ducem la fiecare în parte, să-i instruiem. Cînd ne-am stabilit direcțiile în care puteam să obținem rezultate s-au făcut studii de marketing sub conducerea Ministerului Industriei Electrotehnice și a consiliului popular județean. Am convocat toate întreprinderile din minister și chiar și din alte ministere și le-am consultat în problema înlocuirii unor materiale. Au fost foarte multe solicitări de repere-produse ale întreprinderilor la care noi am răspuns afirmativ.

Iarși inginerul Fazacas

Și în Covasna bazaltul are o poveste

aduce pe birou, un birou care este într-un totuși asemănător cu al oricărui inginer din filială, lucru la care directorul ține în mod deosebit, câteva plăcuțe de culori diferite.

— Unele din ele nu le-a reușit nimeni pînă astăzi și au o importanță deosebită pentru economia națională. N-ar avea rost să vă înșir toate realizările noastre. Cîteva, de excepție, ar fi bine să fie cunoscute. Din acest material bazaltic, prin excelență electroizolant, am reușit să realizăm un material conductor de curent electric care rezolvă o problemă foarte importantă — protecția antielectrostatică. Este necesar în industria chimică, petrochimică și în minerit. Nu numai că nu produce, ba chiar absoarbe electricitatea statică. Din aceste materiale vor fi făcute de acum înainte plăcările pardoselilor, plinte etc., conform normelor în vigoare și avizelor Institutului de securitate minieră Petroșani. Pastele și suspensiile de lustruire fină pentru suprafețele metalice elimină importul de produse asemănătoare din S.U.A. Am realizat materiale bazaltice poroase care permit trecerea aerului prin pori între 0 și 300 microni și trecerea selectivă a substanțelor organice de diferite greutate moleculare. Aceste filtre moleculare se aplică în procesul flotației în scopul îmbunătățirii gradului de extragere a

utilului din minereu. Am reușit să obținem materiale bazaltice care au rezistivitate de volum comparabilă cu materialele folosite pentru rezistențele electrice. Asta o amintesc nu numai ca o curiozitate tehnică, ci și pentru lărga ei aplicabilitate.

— Să nu uităm să vorbim despre consumul de energie necesar realizării acestor materiale.

— O tonă de material bazaltic se produce cu un consum de energie de 3-5 ori mai mic decît cel necesar producerii bachelitei, maseilor plastice sau metalelor. Prin cercetările noastre am asigurat baza unui profil secundar al I.I.E.J.T. Tg. Secuiesc. Izolatorii care se făceau aici din ceramică plus materii prime din import, bachelită și alte materiale plastice se vor face din materiale bazaltice. Asta fără schimbarea scheletului actual al întreprinderii.

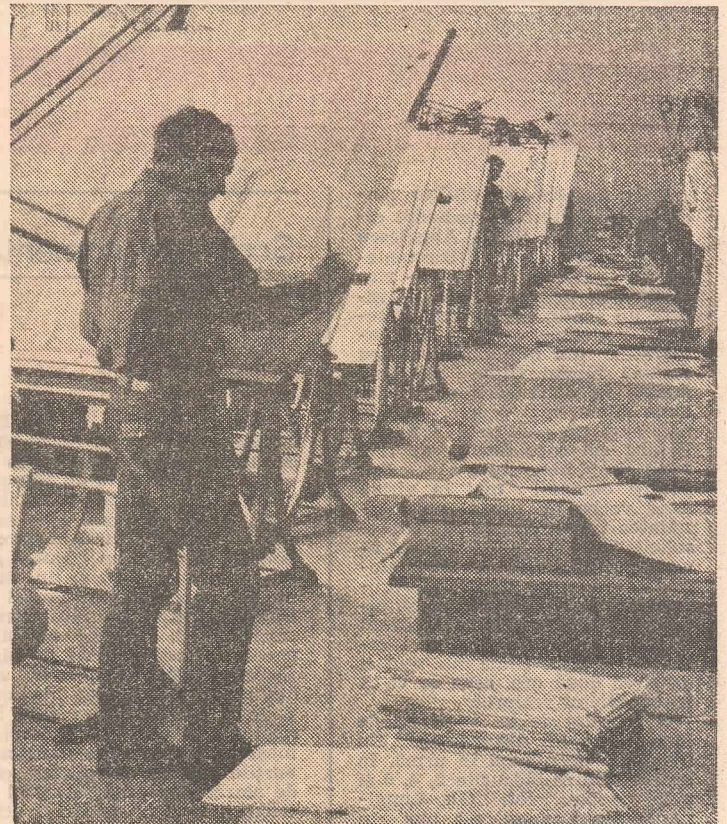
— Care este măsura adevărată a muncii cercetătorului, după părerea dumneavoastră?

— Noutatea, eficiența. Numărul de invenții plecate de la noi este mai mare decît al inginerilor din tot județul. Așa este și normal. Introducem noutăți în cel puțin 60 de întreprinderi din țară. Căutăm să ne lărgim mereu aria preocupărilor. La ora asta am mai putea da de lucru la încă 500 de oameni și avem idei și teme pînă în anul 2000. Cercetătorul trebuie să găsească temele care să răspundă marilor probleme ale economiei noastre: reducerea importurilor; crearea unor posibilități de export, reducerea consumului de energie și materii prime. Este o satisfacție cînd reușești să creezi materiale noi din piatră seacă, cum se spune, să înlocuiești materiale pe care nu de puține ori erai nevoit să le cumperi cu valută forte. Numai trecută printr-o filieră de cercetare-proiectare, o idee se dovedește bună pînă la sfîrșit și pentru întreaga economie. Fără noutate și eficiență, o cercetare se auto-desființează, pentru că își pierde obiectul muncii.

Pe un eventual panou al frunțășilor ar încăpea cu siguranță toți cei 54 de oameni ai muncii din filiala Sf. Gheorghe. În nici un caz n-ar lipsi inginerii Ernest Urbanovici, Aurel Tîncă, Sorin Coman, Ladislau Mihaly, Ștefan Florea, Alexandru Barta, Iosif și Eugenia Gagyi.

Cînd să plecăm, unul din ei a adus niște tacamuri realizate la INOX București. Minerele erau de un alb strălucitor și aveau încrustate desene de flori. Erau din bazalt și înlocuiau pe cele negre din materiale importate. Încă o cercetare fusese finalizată.

OPREA GEORGESCU ■

Tehnologii moderne

Printre tehnologiile moderne de mare productivitate utilizate pe scară din ce în ce mai largă în industria constructoare de mașini, cu implicații în primul rînd în fabricația în serie mare și în masă, se cuprind și tehnologiile de prelucrare prin deformare plastică la rece. Astăzi, industrii de bază, ca aceea a autovehiculelor de mecanică fină, de aparataj electric, nu pot fi concepute fără o utilizare masivă a tehnologiilor cedee tehnologie de deformare plastică la rece. Diversitatea foarte mare a formelor constructive ale produselor caracteristice acestor industrii impune folosirea unei largi palete de procedee tehnologice de deformare la rece, precum și a echipamentelor aferente.

Proiectarea proceselor tehnologice, a echipamentelor specifice, realizarea acestora, precum și organizarea activității productive în sectoarele de deformare plastică la rece presupun existența unor specialiști cu o pregătire specifică și a unei diversificate literaturi tehnice de specialitate. În acest sens, opul **Prelucrări prin deformare plastică la rece**, elaborat sub coordonarea conf. dr. ing. Mihai Teodorescu, de un larg colectiv: prof. dr. ing. Constantin Ciocirdia, prof. dr. ing. Gheorghe Zgură, conf. dr. ing. Emil Tăru, conf. dr. Nicolae Oancea, conf. dr. ing. Constantin Dumitru, șef lucr. dr. ing. Dumitru Nicodan, ing. Aurel Roșca, ing. Ovidiu Ciocan, ing. Decebal Druma, dr. ing. Octavian Bologa și dr. ing. Vasile Braha, cuprinzînd cadre didactice de prestigiu din învățămîntul tehnic superior din București, Galați, Iași și Sibiu, din cercetare (Institutul de Cercetare Științifică și Inginerie Tehnologică pentru Industria Con-

strucțiilor de Mașini) și din producție — Întreprinderea de autocamioane Brașov și apărut în Editura Tehnică (vol. I și II), constituie o lucrare, o referință în domeniu.

Volumul întâi prezintă bazele fizice ale procesului de deformare plastică la rece, legile principale ale deformărilor plastice, starea de tensiuni și deformății, materialele folosite la prelucrările prin deformare plastică la rece, cu precizări privind prelucrabilitatea lor. Sînt analizate tehnologiile specifice care asigură un înalt grad de folosire al materialului: ambutisarea; extrudarea la rece, presarea volumică orbitală etc., precum și procedeele de finisare și asamblare, la un nivel ce permite lectorului o aprofundată cunoaștere a fenomenologiei proceselor, creînd premisele unor abordări sistematice a activității complexe în domeniu.

Volumul doi, cuprinzînd proiectarea tehnologiilor de prelucrare prin deformare plastică la rece, analiza structurală a echipamentelor specifice, construcția și proiectarea ștanțelor și matritelor pentru tehnologii speciale și neconvenționale folosite, constituie un îndrumar deosebit de valoros, atît pentru proiectant, cit și pentru inginerul ce activează în sectoarele de deformare plastică la rece.

Subliniem, încă o dată, nivelul ridicat al lucrării, ce va constitui un îndrumar concret și eficient în activitatea inginerilor și tehnicienilor care lucrează în domeniul cercetării și proiectării tehnologiilor de deformare la rece, a celor ce exploatează, în industrie, astfel de sisteme tehnologice.

De asemenea, lucrarea este utilizată cu succes de studenții din institutele tehnice de învățămînt superior a căror pregătire presupune și solide cunoștințe în domeniul deformării plastice la rece.

ALEXANDRU EPUREANU ■

Nemulțumirea laborioasă a fost și rămîne, cu deosebire în lumea științei, fermentul viu al celor mai importante înfăptuiri notate prin noutate și originalitate. Tocmai de aceea, viața unei idei generoase este scurtă, ea îmbătrînește la scurtă vreme după triumful ei deplin sub presiunea noilor soluții ce înlocuiesc și își revindică intimitatea. Sînt dictatele progresului, continuu și ireversibil, sînt roadele neastîmpărului și setei de cunoaștere pe care omul — creator prin definiție — le duce cu sine din prima și pînă în ultima zi a existenței sale.

Mă gîndeam, iată, la toate acestea mai deunăzi cînd, poposind la Centrul republican de reproducție și selecție a animalelor, am avut prilejul să am în fața ochilor tabloul celor mai recente realizări privind munca de creație din diverse compartimente ale patrimoniului zootehnic național. Este un domeniu în care natura vie, potrivnică oricăror intruziuni ale aparatului științific, se încăpățînează să-și conserve patentele ancestrale, acceptînd doar după lungi și delicate negocieri ti-

parele propuse de om. Dar cine are răbdare, prinde curaj, sau ceea ce cercetarea de specialitate a ultimelor decenii a demonstrat cu prisosință. E de ajuns să ne amintim că pînă nu demult, spre începutul veacului și chiar mai tîrziu, pe teritoriul patriei noastre se perpetuau aceleași cîteva rase de animale.

Tigaia românească era aidoma oii pe care o păstoriseră secole la rînd toți ciobanii arealului național, iar Sura de stepă, vaca tradițională a plugarului nostru, nu se deosebea cu nimic de strămoașa ei de acum un mileniu și mai bine.

În fața acestui imobilism, impus prin puterile tradiției dar, desigur, și prin lipsa cunoștințelor și mijloacelor moderne ale științei zootehnice, realizările prezentului ne apar cu adevărat impresionante. Într-un timp record, ce se măsoară de data aceasta nu în secole, ci în de-

cenii, specialiștii domeniului, răspunzînd sarcinilor incredintate de partid, recomandărilor exprese ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, privind activitatea de creație, selecție și ameliorare, au îmbogățit zestrea zootehnică a țării cu numeroase noi rase, linii și hibrizi de animale și păsări. Nu vom intra în amăn-

ta, a avut loc omologarea următoarelor rase, linii și hibrizi de animale și păsări: La taurine: rasa „Bălțată cu negru românească”. La bubaline: rasa „Bubaline românești”. La porcine: linia sintetică „345 Peris”. La găini pentru carne: hibrizii „Robro 69” și „Robro 70”.

Natura în retortele inteligenței

nunte, o vom face cu alt prilej și din motive pe care le vom arăta cîteva rînduri mai jos. De data aceasta dorim să punem la dispoziția cititorului nostru doar imaginea globală a unor înfăptuiri de dată recentă, folosind în acest scop rezultatele comunicate la ultimele două sedințe de omologare, desfășurate sub auspiciile Consiliului zooveterinar al Ministerului Agriculturii. Astfel, la 10 iulie 1987, ca urmare a finalizării unor cercetări și studii desfășurate în institute de profil, în ferme și compartimente de

La găini pentru ouă: hibrizii „Albo 67”, „Albo 70”, „Safir 108” și „Roso 70”. Un an mai tîrziu, la 28 octombrie 1988, zestrea zootehnică a țării se îmbogățește cu nu mai puțin de alte 41 de rase, linii și hibrizi de animale, păsări și viermi de mătase. La ovine: rasele „Karaku de Botoșani” și „Merinos de Cluj” și linia „Merinos de Suseni — Vaslui”. La porcine: liniile „Marele alb — Gornești” și „Landrace — Focșani” și hibrizii tirasiali „Durhib”, „Hamhib” și „Perhib”. La animale de blană: linia de vulpe „Argin-

tie de Tîrgu Mureș” și hibridul de vulpe „Roșie-aurie de Tîrgu Mureș”. La iepuri pentru carne: liniile „A”, „B”, „C” și „D” și hibridul „Supercuni 320”. La găini: liniile pentru ouă „Leghorn Balotești A”, „C”, „I”, „R”, „T”, și „Z” și hibridul „Safir 376”, linia „Rockmint — MA” și hibridul pentru carne „Minirobro”. La viermi de mătase: rasele „Alb Băneasa”, „Alb Orșova” și „Alb Cislău”. Mai notăm de asemenea realizarea unor linii la curcile, rațele și gîștele pentru carne.

Vom reveni cu amănunte la momentul potrivit, deci la ora cînd toate aceste rase, linii și hibrizi vor beneficia și de cunoscutul brevet de invenție.

Sînt înfăptuiri dobîndite prin statornicia pasiunii și mijloacele moderne de investigație. Trăim un veac în care genetica tinde să restaureze toate patentele vieții, dar sperăm, și într-o lume în care omul nu va mai fi doar stăpînul naturii, ci și prietenul și colaboratorul ei cel mai apropiat.

LIVIU TIMBUS ■

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

● În numele mai multor cetățeni, iubitori de proiectii cinemate, ne scrie **Silvia Angelescu din Constanța, str. Crizantemelor nr. 4**. „De la o vreme — zice dumneaei, printre altele, — în cerc un sentiment de insatisfacție și nedumerire că la cinematografele din municipiul nostru rulează numai filme de lung metraj în două serii sau câte două filme, mai scurte, cuplate non stop pe parcursul a 4 ore. Pentru cei care dispun de mai mult timp liber nu-i rău. Dar pentru oamenii mai în vârstă fiind vorba nu numai de puținătatea timpului, ci și de supra-solicitarea rezistenței fizice, avansează întreprinderii cinematografice județene Constanța propunerea de a analiza posibilitățile și a programa mai frecvent în rețeaua cinematografică locală rularea unor filme mai scurte, de circa două ore, ceea ce va fi în beneficiul reciproc”.

● Primim de la **Asociația de locatari nr. 161 din Focșani**: Cu mai bine de o lună în urmă, în spațiul dintre blocurile 2, 4, 6 și 8 de pe str. Prof. Gh. Longinescu din Focșani, s-a pus în funcțiune, cu program între orele 5,30—23, o stație de compresare a gazului metan pentru alimentarea autovehiculelor IJTL-ului. De la darea în exploatare a acestui obiectiv, locatarii blocurilor din jur nu mai au liniște, televizoarelor li se perturbă imaginea din cauza motoarelor în sarcină, copiii nu pot învăța, nu se pot odihni. Poluarea persistă, iar intervențiile noastre repetate au rămas fără nici un rezultat.

● Sintem un grup de tineri de la U.C.R.U.P.S. **Vatra Dornei**, cazați în căminul mixt aflat în imediata apropiere a fabricii. De la început vă facem mărturisirea că apropierea aceasta de locul de muncă reprezintă principalul avantaj al adăpostului nostru. În rest, ambianța pe care ne-o oferă e lipsită de elemente atribuite de confort: apa caldă și chiar rece ajunge la noi cu intermitență, închizătorile de la uși și ferestre sînt pe-alocuri în suferință, o parte din instalațiile sanitare nu mai funcționează normal, camerele parcă nu s-au mai văruit și nici reparat de la darea în folosință etc. Acestea toate se datoresc mai ales dezinteresului, lipsei spiritului gospodăresc manifestat de către cei puși să administreze căminul, cit și neglijenței unora dintre căminști care nu știu sau, mai bine-zis, nu înțeleg să păstreze bunul obște și să contribuie cu mai multă trageră de inimă la acțiunile de autogospodărire. (Pentru conformitate semnează **Vasile Baci din Vatra Dornei**).

● Un răspuns prompt, bine documentat, primim de la **D.P.M.O.S. Brăila** pentru **Nicolae Gh. Oancea** din comuna Stăncuța: Drepturile dv. de pensie s-au stabilit corect, în baza următoarelor elemente: vechimea în muncă 15 ani și 11 luni (întregită la 16 ani); retribuția tarifară medie pe ultimii 5 ani — 1201,21 lei, grupa a III-a de muncă. Potrivit prevederilor legale (instrucțiunile CENTROCOOP și art. 108 din Legea nr. 57/1974), persoanelor care au lucrat în sectorul cooperatizării de consum, la activitatea de prestări servicii, li se consideră vechime în muncă utilă la pensie numai acele perioade în care au realizat venituri cel puțin egale cu retribuția tarifară minimă pe economie. Cum dumneavoastră nu ați realizat permanent retribuția minimă pe economie, a rezultat o vechime valabilă în muncă de 10 ani. La aceasta s-a adăugat vechimea de 5 ani și 11 luni cit ați lucrat în sectorul agriculturii de stat. Perioada satisfacerii stagiului militar nu s-a luat în calcul vechimii, deoarece anterior n-ați fost încadrat în muncă.

● Reținem din răspunsul trimis de **Procuratura sectorului agricol Ilfov** la scrisoarea lui **Alexandru Stanciu** din comuna Chiajna: Sesizarea Notariatului de stat al S.A.I. pentru deschiderea procedurii succesorale s-a făcut de către Consiliul popular al comunei Chiajna, care a indicat ca moștenitori pe cei doi fii ai defunctului **Hristache Mite** — **Alexandru** și **Nicolae Stanciu**. Cei doi s-au prezentat la ultimul termen stabilit și, ca urmare a acceptării succesiunii, notariatul le-a eliberat certificatele de moștenitor, aceștia confirmând prin semnătură primirea actelor.

Scrisoare comentată

Ce-aveți cu nucii?

Un om de bine, **Ștefan Burlacu** din **Dorohoi, str. Poștei nr. 11**, împătimit iubitor al florei patriei, ne semnaleză un fapt mai mult decît regretabil. „La noi, la **Dorohoi, județul Botoșani** — ne scrie el cu mîhnire —, s-au înmulțit îngrijorător în ultima vreme cazurile de tăiere ilegală a nucilor. Persoane care, practic, în viața lor n-au sădit un pom, care nu posedă nici un act de proprietate, vreo aprobare sau dezlegare din partea cuiva, au sfidat pur și simplu legea și au cășunat să taie cu drujbele frumusețe de nuci din curtea imobilelor în care locuiesc. Așa este bunăoară cazul **Măriei Dron** din str. Poștei nr. 15, al familiei **Nichiteanu**, din str. **Spiru Haret**, care, fără aprobare, au ras din rădăcină mai mulți nuci falnici, în plină maturitate. Mai dureros e că și alții de pe aceeași stradă sau de pe străzi lăturalnice, sub privirile îngăduitoare ale primăriei, le-au urmat degrabă uritul exemplu. Aceștia din urmă le-au tăiat nucilor coroanele spre a se usca mai repede și a-i valorifica apoi în scopurile lor personale. Întrucît pericolul a devenit iminent și pentru ceilalți nuci izolați, încă rămași în picioare, pe marginea străzilor, în spații rezervate sau în curțile caselor, mi-am zis că-i de datoria mea să trag un semnal de alarmă, sperînd că astfel se va pune urgent capăt tăierilor, distrugerii acestor arbori fructiferi extrem de prețioși care la **Dorohoi**, pe zi ce trece, sînt tot mai amenințați cu dispariția”.

Luînd act de aceasta și mulțumindu-i corespondentului nostru pentru binevoitoria sa faptă patriotică, readucem în discuție importanta și mereu actuala problemă a ocrotirii patrimoniului nostru pomicol. Parte integrantă a complexului de măsuri privind dezvoltarea pomiculturii în patria noastră și, implicit, pentru ocrotirea florei și a întregului mediu ambiant, Legea nr. 11/1974 ocrotește nucul și interzice cu desăvîrșire tăierea lui abuzivă. Dar dacă această lege se respectă și se aplică întocmai în marea majoritate a satelor și orașelor noastre unde se extind plantațiile de nuci și unde pomii în genere se bucură într-adevăr de ocrotirea legii, iată că mai sînt unii, puțini la număr e drept, care nesocotesc spiritul și prevederile legii. Ei și alții ca ei, prin fapta lor neucigătoare, aduc un serios prejudiciu patrimoniului pomicol și de aceea astfel de fapte trebuie oprite imediat.

Impotriva celor care, într-un fel sau altul, grav sau mai puțin grav, nesocotesc și încalcă legea se cer luate neîntîrziate măsuri. Atenție, deci! Nucul nu trebuie tăiat.

Nucul trebuie ocrotit de toți și de fiecare în parte.

MIHAI STĂNESCU

lor. În consecință, procedura succesoră notarială a fost respectată; nu au rezultat aspecte de încălcare a legii.

● Țin să arăt că, prin sentința civilă nr. 2606 din 18 mai 1988, **Emilia Matei**, domiciliată în **Cluj-Napoca, str. Mehedinți nr. 30—32**, a fost obligată la plata unei importante sume de bani plus cheltuielile de judecată. Cu toate că sentința a rămas definitivă, nici după aproape un an nu mi-a achitat suma prevăzută în hotărîre. Ba, mai mult, E.M. folosește tot soiul de trucuri și căi necinstite în scopul de a tergiversa și chiar ignora aplicarea hotărîrii instanței judecătorești. (**Cornelia Girda, Cluj-Napoca, str. Școlii nr. 9**).

● Despre modul în care se desfășoară televizoarele color la **Tirgoviște** ne-a scris recent **Ștefan Tudorache**, om al muncii la **Direcția județeană de poșta și telecomunicații Dimbovița**. „În luna aprilie 1989 — ne semnaleză omul, printre altele —, au sosit în municipiul nostru, în rețeaua comercială de profil, un număr de televizoare color. Dorînd eu să aflui situația livrărilor, m-am dus la conducerea ICSMI-ului, să mă interesez de soarta cererii mele din ianuarie a.c., în baza căreia am fost trecut în registrul de evidență pe poziția 82, și mi s-a comunicat textual că nu mai este valabil tabelul vechi de evidență și că tv color se vor repartiza de acum numai pe întreprinderi. Deoarece am constatat că, în continuare, respectivele aparate se livrează tot cu aprobarea ICSMI-ului (pe ce criterii nu știu), consider răspunsul primit ca nesatisfăcător și derutant.

● **Regionala c.f. Craiova, Divizia tracțiune**, răspunde sesizării unui grup de oameni ai muncii din comuna **Lelești, județul Vilcea**, că întîrzierile de trenuri la care se referă au fost analizate la timpul cuvenit și tratate cu dosar de cercetare, personalul vinovat fiind sancționat disciplinar. Conducerea Depoului **Piatra Olt** a fost atenționată asupra stării tehnice a parcului de locomotive și s-au luat măsuri suplimentare de respectare strictă a mersului trenurilor de călători pe Valea **Oltului**. În legătură cu starea de curățenie, s-a dispus îmbunătățirea acesteia în vagoanele trenurilor de navetiști, dîndu-se sarcină de verificare șefilor de unități din **Piatra Olt** și **Rm. Vilcea**.

● În februarie a.c. — ne scrie **Ilie I. Dinu** din comuna **Iancu Jianu, județul Olt** — fiica mea, **Adriana Dinu**, s-a încadrat ca desenatoare la **Întreprinderea Textila Slatina**, compartiment creație, cerîndu-i-se, o dată cu depunerea actelor, și certificatul de calificare pentru profilul profesional prevăzut în diploma de bacalaureat. S-a dus fata la Liceul de artă din **Craiova**, pe care l-a absolvit, spre a i se elibera acest certificat, dar, cu toate că a fost completat, i s-a refuzat eliberarea lui, fără un motiv întemeiat. Insistențele i-au fost zadarnice, riscă să-și piardă postul, și-i păcat.

Sperăm că se poate găsi măcar atîta înțelegere cit e necesară pentru eliberarea unui certificat!

● **Întreprinderea antrepriză „Teleconstrucția” București** răspunde scrisorii adresate de **Asociația locatarilor** din str. **Sergent Turturică nr. 4, Sectorul 5**: Lucrările de racord telefonic al blocurilor 70 A și 70 B fac obiectul contractului nr. 5393, încheiat între I.A.T.B. și D.G.D.A.L. București. Aceste lucrări încă n-au început deoarece, pînă în prezent, D.G.D.A.L. nu a comunicat admiterea lor la finanțare-decontare și, de asemenea, nu a asigurat, cum are obligația, cota de cupru aferent racordului. Pe măsura rezolvării acestor două probleme, se va trece cu operativitate la execuție și finalizare.

● La noi, în satul vecin, **Drăganu**, ființează un magazin universal, al cărui gestionar este **Nicolae Sonei**. Acesta nu consideră unitatea comerțului cooperatist drept un loc de muncă cinstită, ci un mijloc de înăvîțire fără prea multă muncă. Nu numai că nu respectă programul, dar aproape fiecare articol mai greu de găsit e vîndut cu supra-preț. De pildă, cînille de sticlă, care costă doar 25 lei la magazinele din alte sate, el, **Nicolae Sonei**, le vinde cu 30 și chiar cu 33 lei, motivînd că diferența de preț se datorează transportului. Sus-numitul a mers pînă într-ocolo încît dintr-un singur servi-

ciu de ceai a făcut două și le vinde separat, încasînd pentru fiecare 200 lei. Ce mai, i s-a dus vestea de mare descurcăreț, dar și de mare afacerist! (Semnează: **Petre Constantin, satul Mărgineni, comuna Valea Mare, județul Vilcea**).

● Apă pe apa simbetelor — așa își intitulează înscrisura **Vasile Baci** din **București, str. Petre Păun nr. 3, bl. 69D, sc. 1, ap. 16**. Datorită unor grave neglijențe — zice în continuare gospodărul —, în fața blocului în care locuiesc, chiar în ziua cînd acesta a fost dat în folosință, s-au spart niște mai vechi pompe în rețeaua de apă potabilă și de-atunci, și zi și noapte, apa curge fără opreliști la canal. Iar canalul, neputînd s-o mai evacueze, s-a înecat într-o mare băltoacă. În februarie a.c., pe aceeași stradă a apărut un nou izvor, și mai puternic. Prin marție au venit niște lucrători de la ICAB, au spart betonul în acea zonă și, cum au venit așa au plecat, lăsînd în urma lor încă o băltă. Degeaba a făcut asociația noastră de locatari intervenții peste tot. Apa continuă și azi să ne inunde strada, să curgă șipotînd pe... apa simbetelor la vale.

● Unui grup de părinți, care ne sesizează unele aspecte legate de activitatea profesoarei **Hilda Gheorghiu** de la Școala generală nr. 74 din **București**, îi răspunde, prin intermediul nostru, **Comitetul executiv al Consiliului popular al Sectorului 4**: În anul școlar 1988—1989, prof. Gheorghiu Hilda a avut concedii medicale, după cum urmează: 31.X—4.XI.1988, 14—19.XI.1988, 28—30.XI.1988 și 22—27.I.1989; a avut concedii fără plată aprobate de Inspectoratul școlar al municipiului București, în perioada 9—22.I.1989 pentru excursie în străinătate. De la începutul anului școlar și pînă în prezent, are 15 absențe nemotivate și întîrzieri. Inspectorul școlar coordonator al sectorului a atenționat-o pe tovarăsa în cadrul biroului executiv și dumneaei s-a angajat să nu mai întîrzie și să nu mai lipsească.

● 17 abonați telefonici din **Oena Mureș, județul Alba**, în numele cărora ne trimite scrisoare **Horea Harțeg** din str. 23 August, bl. 37, ap. 3, reclamă inadmisibile deficiențe în funcționarea telefoanelor de la domiciliile lor. „Nu vorbim, dar, în schimb, plătim cu vîrf și îndesat sume între 500—600 lei lunar — ne scrie omul cu indignare. Eu, H.H., de pildă, am fost plecat din localitate o lună întreagă cu familia, în concediu, însă cînd am revenit, suma pe care am fost obligat s-o plătesc în acea lună a fost de 400 lei, deși n-am ridicat o dată receptorul. Dacă am sesizat oficiul local PTRR, fără nici o cercetare prealabilă la fața locului, mi s-a răspuns pe un formular tip: Aparatul este bun, nu sînt consecvențe deranjamente care să influențeze buna funcționare a postului telefonic nr.... vă rugăm pînă la data de... să achitați suma de... altfel vă închinăm telefonul. Poate ne ajutați dvs. să curmăm o dată acest „joc” pe punga noastră”.

● În urma verificării celor semnlate de **Fevronita Andrei** din comuna **Forăști, jud. Suceava**, s-a constatat că, într-adevăr, moara din satul **Manolea** necesită reparații capitale. Lucrările de reparații au început deja și se vor încheia la sfîrșitul lunii iunie a.c., o dată cu procurarea și montarea unui valț adus prin transfer din **Scheia**. Referitor la activitatea dispensarului medical din comună, de comun acord cu direcția sanitară a județului, s-a stabilit ca în satul **Manolea** să fie permanentizat un cadru medical cu pregătire medie, care va asigura asistență și cetățenilor din celelalte sate apropiate. (Din referatul-răspuns trimis de **Comitetul executiv al Consiliului popular al județului Suceava**).

Pagină realizată de
MIHAI MERIȘANU

Poșta redacției

Lăzar Aurora — **Năvodari, Buga Ioana** — **București**: Alocația de stat pentru copii se acordă soților de militari în termen. Dacă acestea nu sînt încadrate în muncă, au dreptul la ajutoare lunare, dacă sînt gravide, începînd cu luna a 5-a de sarcină; au copii în vîrstă de pînă la 8 ani; sînt încadrate în gradul I sau II de invaliditate. Ajutoarele se acordă cumulativ cu alocația de stat pentru copii. (Decret 410/1985).

● **Logos Parasca** — satul **Valea Vișeuului, com. Bistra (Maramureș)**: Potrivit art. 46 al. 2 din Legea 3/1977, cînd unul dintre urmași pierde dreptul la pensie, ceilalți primesc în continuare partea de pensie ce li s-a cuvenit pînă la acea dată. ● **Olariu Ion** — **Anina**: Prin Ministerul Muncii, Direcția generală de asigurări sociale, pensii și asistență socială, respectiv oficiile de asigurări sociale și pensii de stat, se eliberează contra cost bilete de tratament balnear pensionarilor de asigurări sociale de stat, IOVR, militarilor și membrilor lor de familie. Tariful aplicat pensionarilor IOVR este cu circa 55 la sută mai mic. Posesorii de legitimație IOVR beneficiază în mod gratuit de asistență medicală și prioritate la solicitare, tratament medical și medicamente în unități sanitare sau ambulatoriu, tratament medical și medicamente pe durata internării în sanatorii balneoclimaterice din subordinea Ministerului Sănătății. ● **Bureea Stan** — **Călărași**: În completarea răspunsului anterior, rețineți că Decretul 425/1982, act normativ care reglementează impozitele și taxele de la populație, precizează că invalizii de război sînt scutiți de impozitele și taxele reglementate de acest decret (impozit clădiri, taxe teren, taxe auto etc.). Aceste scutiri nu pot fi extinse și asupra altor taxe stabilite prin alte acte normative.

● **Ionescu Elena** — **Rm. Vilcea**: Potrivit Legii educației și învățămîntului, numirea ca titular în învățămînt, ca urmare a absolvirii la fără frecvență a unui institut de învățămînt superior, se poate face numai prin concurs, pe posturi publicate vacante, în perioada legală stabilită de minister. Incadrarea suplinitorilor intră în competența inspectoratelor școlare și se face, conform Legii 6/1969 privind Statutul personalului didactic, pe posturile rămase vacante după efectuarea operațiilor de transferare și detașare a personalului didactic titular.

● **Pașat Nicolae** — **București**: Alocația de stat pentru copii se acordă lunar, în cuantumul diferențiat, în raport cu numărul copiilor aflați în întreținere, de veniturile beneficiarului alocației și de mediul urban sau rural, în care domiciliază (Decret 410/1985). Dovada domiciliului stabil se face numai cu buletinul de identitate (Legea 5/1973). ● **Neagoe Marin** — satul **Cozla, com. Berzasca (Caraș-Severin)**: Potrivit art. 17 din Legea 3/1983, personalul muncitor nou încadrat (de la data intrării în vigoare a acestei legi) are obligația de a lucra în unitate minim 5 ani, perioadă în care este considerat membru asociat. Dacă aceștia părăsesc unitatea din proprie inițiativă, nejustificat sau ca urmare a desfacerii contractului de muncă din motive ce le sînt imputabile, au obligația să restituie cheltuielile efectuate de unitate cu pregătirea lor profesională, precum și celelalte cheltuieli ale unității de care au beneficiat cu titlu gratuit pe perioada respectivă; de asemenea, pierd și dreptul de a primi suma consemnată pe numele lor la C.E.C. din fondul de participare la beneficii.

REGHINA VÂRVICI

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Patria la Eminescu

Iubirea de Patrie, de valorile spirituale și materiale, de ctitoriile voievozilor și faptele lor mărețe, luptele și jertfele acestui neam de-a lungul veacurilor este nucleul operei eminesciene pentru că în ea este inclus cosmosul întreg, natura și Logosul ei zămislitor, imanența și ființa universului.

Dacă acest topos, acest spațiu românesc și istoria lui, dacă ființa acestui neam sunt în ochii inimii noastre valoare pentru care merită să trăiești, să te jertfești, gindul valorii lor este unul trecut prin sufletul lui Eminescu.

Altfel suntem după Eminescu, alte carate scînteie coroana acestui neam în lumina lumii după paloarea Luceafărului, dacă românii continuă să rămînă români mîndri de originea lor oriunde i-ar duce viața într-un veac sau altul pe pămînt, dacă ne simțim acasă aici, în jurul Carpaților, o datorăm de un veac încoace în Cuvînt și lui Mihai Eminescu.

A cernut istoria acestui popor precum aurarii prundul și ne-a arătat splendorile sale. Nu-i faptă măreață să nu o fi atenționat în cuvîntul său, dacă nu în poeme ca fapta lui Mircea sau a lui Ștefan cel Mare, în text înflăcărat de adîncime nepieritoare, sensibilizînd inima noastră într-un moment istoric crucial, cel al dobîndirii Independenței naționale, al descătușării energiilor vitale ale neamului în vederea unirii tuturor românilor în hotarele lor firești, pentru a face istorie și cultură cum singur o spune, pentru a fi o națiune plămîitoare de spiritualitate de rang european aici, la gurile Dunării.

„Întimplarea m-a făcut ca

din copilărie încă să cunosc poporul românesc din apele Nistrului începînd în cruciş și în curmeziș pînă în Tisa și în Dunăre și am observat... caracterul poporului“ o spune ca efigie a lucrării sale.

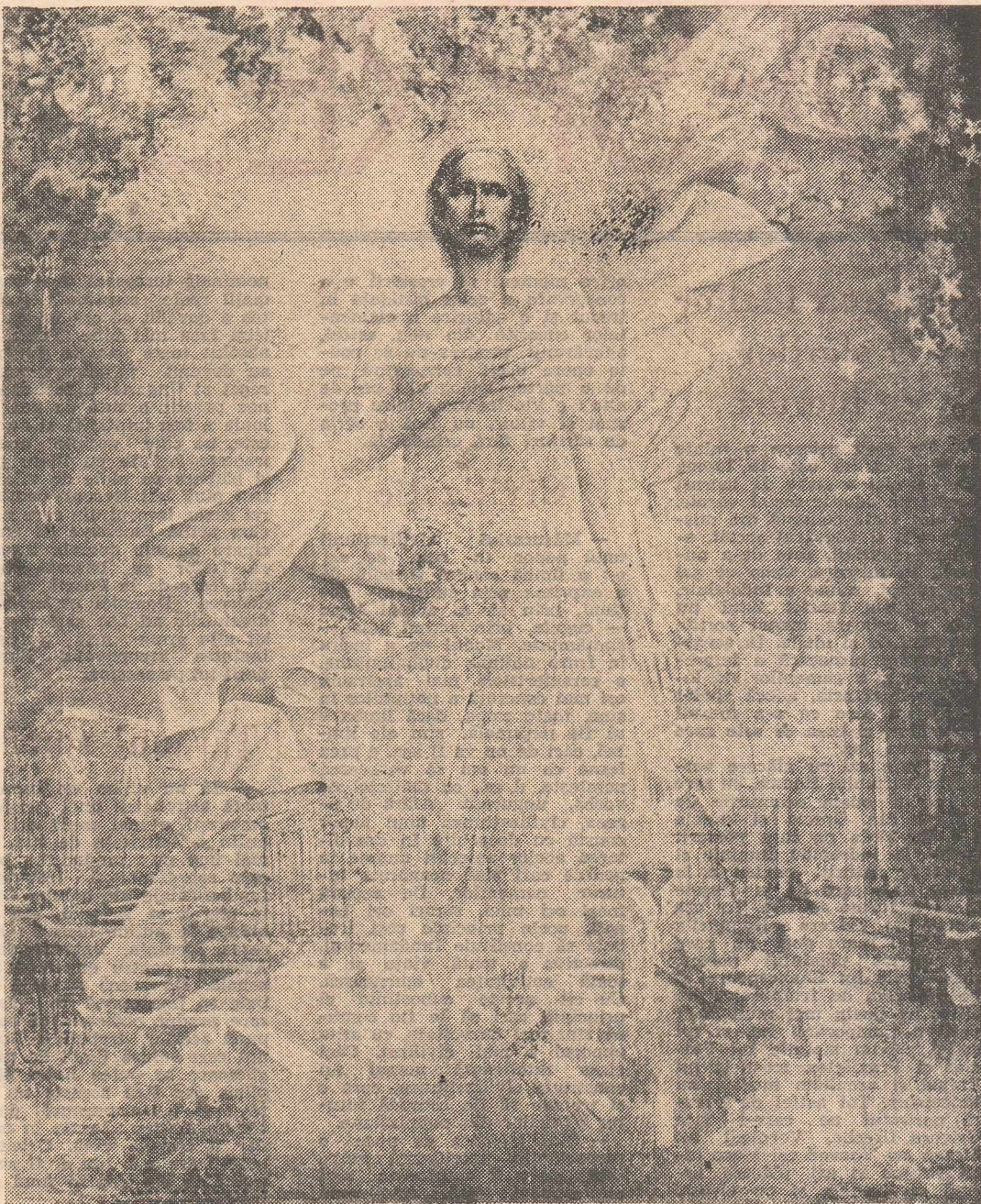
Sculptorul Anghel, în celebra întrupare în bronz din fața Ateneului, îl toarnă cu picioare desculțe uriașe ca ale lui Oedip, cel cu picioarele umflate de atîtea drumuri bătute de-a lungul și de-a latul Eladei, patria lui. Eminescu a bătut pe jos, din adolescență, pămîntul acesta, s-a scîldat în riurile albastre ale acestui topos românesc, i-a călcat colinele și potecile de la o margine la alta, ochii săi s-au umplut de splendoarea unui spațiu încărcat de rodnicie și frumusețe, locuit de semînția daco-romană a poporului nostru, de această latinitate răsăriteană.

„Vulturul Gloriei romane, va spune poetul, a smuls inima din Roma murindă spre a o readuce la Dumnezeu de unde venise — dar setos de victorii, el se repezi asupra unui gigant Faur, îl rupse în bucăți, îl omori, dar lăsă să cadă inima Romei în pămîntul Faurului Bourului. Acest pămînt era Dacia“. Iar în altă filă de manuscris va striga: „Da, de la Roma venim, scumpi și iubiți compatrioți, din Dacia Traiană“.

Gîndul că Roma este și mama noastră ne dă tărie „și ne credem puternici gîndind la ei“. Eminescu spune aici un mare adevăr al faptei cuvîntului. A te înflăcăra pentru rădăcinile neamului tău, pentru virtuțile lui în cuvînt în-

(Continuare în pag. 11)

IOAN ALEXANDRU ■

Eminescu — lucrare de Vasile Pop Negreșteanu

Am așteptat mult.

Am visat-o. I-am colecționat legende. Am încercat și eu să le sporesc imaginind pentru Biblioteca din Alexandria egiptiană palate ca pentru Șeherezada, cu turle de smalț și cîntătoare havuze.

Un „catalog“ al celor mai mari dezastre ale umanității nu poate să așeze distrugerea (definitivă) a Bibliotecii decît în frunte. Toate celelalte pălesc, vai, chiar și războaiele! și nimic nu ne consolează de o durere rămasă atît de vie incît pare că încă ne înneacă fumul înălțat din rugurile papirusurilor. O Hiroshimă a înțelepciunii, un Pompei al poeziei, un Iericho al visului...

Dar să transcriem știrea așa cum au înregistrat-o agențiile de presă ale lumii.

1200 de arhitecți din 70 de țări concurează la realizarea unui proiect ce urmărește „renașterea faimoasei Bibliotecii din Alexandria“ distrusă în mai multe rînduri, după succesive refaceri înainte de un sfîrșit catastrofic. „Laureatul acestui concurs va fi cunoscut la 25 septembrie 1989 după deliberarea unui juriu internațional“. Mai trebuie amintit că, în prealabil, un seminar și el internațional va trebui să precizeze rostul noii Bibliotecii. Opțiunea UNESCO sugerează (sub simplă titlatură a Bibliotecii) întemeierea unui „centru de studii și cercetări asupra civilizațiilor din bazinul mediteranean“, dispunînd de un fond de opt milioane de volume.

Acestea sînt datele, foarte puține, dar ele pot hrăni cele mai fertile aspirații. Dincolo de (sigura) utilitate a centrului de studii, ceea ce interesează în primul rînd e semnificația te-

merarului act de cultură și de istoric: e infinită forța regenerativă a oamenilor; capacitatea lor de a corecta destinul e și ea, neostenită; în luptă cu înținericul verdictului, îndeobște cu sunet implacabil-justiciar, e dat de lumină, „rostit“ de lumină.

Biblioteca din Alexandria Ptolomeilor n-a fost năruită cu o singură lovitură. Pe parcurs de secole ea a fost, pe rînd, dată pustiirii, focului; copitele cailor au călcat-o, au junghiat-o săgeți și paloșe.

Desene pe asfalt

Biblioteca din vis

Ea aduna între ziduri „cărțile“ capitale ale lumii. Cele mai prețioase erau legate cu lanț de aur, de zid, spre a le feri de jîndul „bibliofil“ al hoților de înțelepciune. Majoritatea erau unicate și încercările de a le „reface“ cu chipul original sau de a le „înlocui“ pur și simplu au dat greș. Sluiji de rivna arheologică a multor generații de învățați abia de putem desluși, scoasă din nisipul cotropitor, cite o fragilă toartă de amforă dar nu și „vasul“ în care vor fi pilpîit scrisurile, licori magice, ale mai-bătrînilor-ca-bătrîni...

Putem ridica zidurile unei bibliotecii, nu și Biblioteca. Putem să refacem din marmuri și lemn înmiresmat, conturile adorate dar nu le vom aduna, cuvintele pierdute, așa cum au

fost. Cum nu mai sînt. Cum nu mai pot fi.

Scribul de scrie rîndurile de față a trăit și el vremea cînd, în îndepărtata sa copilărie războiul cu cărțile topea sub ochii lui speriați, carnea celestă a unor tomuri mult jînduite dar nimeni, nici unul dintre călăii paginii tipărite n-a putut să le suprimă cu totul din memoria lumii. Dezastrul „alexandrin“ n-a mai putut fi repetat. Sărăce cumva, neprotejate cu lanț de aur, cărțile tipărite pe aripi de fluturi au fost de neîngheț, dacă e posibil așa ceva și e!

Furia piromanilor a ajuns atît de departe incît chiar blindul (oare?), sadoventianul Han al Aneutei a fost ars. Somnul căruia tiran îl tulbura dulcea petrecere moldavă?

Lexicoanele conservă numele celui ce ar fi poruncit distrugerea Bibliotecii și el ar merita să fie afurisit cu cele mai amare cerneluri și cu cele mai umflate vocale cronicești. Deșartă iluzie a dreptății! Nu așa, nu doar așa, putem să ne opunem celor ce se războiesc sirguincios cu Bibliotecile, cu Verbul, cu Litera, ci făcînd astfel ca triumful universal al păcii să aducă pe toate meridianele, instăpînîndu-o pentru vecie, tirania rațiunii. Să ne lăsăm robiți de iubire. De rigoare. De lege. De muzică.

Și mai ales să credem, să credem în forța dăinuitoare a geniului.

Gest de forță e și „refacerea“ Bibliotecii din vis, „soră“ bună a Piramelor, a Grădinilor Suspendate, a „Cîntării Cîntărilor“, a „Odeii în metru antic“, a teoriei relativității și a Zborului pe Selenă...

GHEORGHE TOMOZEI ■

MIHAI BERECHET :

„În sfîrșit, viața!“

— Cine nu a sădit în viața lui un pom, nu a făcut un copil sau nu a scris o carte, a trăit degeaba. Scrie, scrie cum poți dar scrie! spune ca explicație la tot ce a urmat. Mihai Berechet în „9 caiete albastre“. Profesiunea dumneavoastră desfășurîndu-se în teatru nu trebuia neapărat să se implinească cu o carte, ci cu un spectacol regizat, cu un rol jucat...

— Acela erau realizate în anul 1973, cînd inaugurîndu-se noul Teatru Național din București, în seara aceea, fericit, aproape de 50 de ani și 26 de ani de teatru, simteam imboldul să pun mîna pe condei. Așa s-a născut block-notesul „9 caiete albastre“. Dispuneam de un material excepțional de bogat din viața teatrului, trăiam alături de monștrii sacri ai scenei românești, asistasem la a-

devărate momente de glorie ale artei dramatice. Era păcat să se piardă totul, să treacă în uitare! Si așa mai există o măturie, a subsemnatului.

— Brăileanul Mihail Berechet a ajuns în teatru, de necrezut, trecînd prin liceul militar. V-ati pregătit să fiți un trăgător de elită?

— Nici o clipă nu am crezut că voi fi un slujitor al armatei nici cînd aveam zece ani jumătate și am plecat din Brăila să dau examen de admitere la Tirgu Jiu... Această alegere a fost numai de dragul mamei. Ea a vrut să mă înscrie la liceul militar.

— Vă mai amintiți examenul? Aveați 10 ani și jumătate.

(Continuare în pag. 15)

CARMEN DUMITRESCU ■

EMINESCU DESPRE...

Mișcarea ideilor și stărilor de lucruri

— Cu greu pricepe o minte de rind că nu este în lumea aceasta nici o stare de lucruri și nici un adevăr social vesnic. Precum viața consistă din mișcare, așa și adevărul social, oglinda realității, este de-a pururea în mișcare. Ceea ce azi e adevărat, mâine e îndoiește, și pe roata acestei lumi nu suie și coboară numai sortile omenești, ci și ideile. În această curgere obștească a împrejurărilor și a oamenilor stă locul numai arta, adică ciudat lucru, nu ceea ce e-n folosul oamenilor, ci ceea ce este spre petrecerea lor.

— Cetim azi cu plăcere versurile bătrânului Homer, cu care petreceau odată neamurile de ciobani din Grecia și imnele din Rig-Veda pe care păstorii Indiei le îndreptau luminii și puterilor naturii, pentru a le lăuda și a cere de la dînele iarbă și turme de vite. Tot așa primim cu plăcere plămășirile celui mai mare poet pe care l-a purtat pămîntul nostru, plămășirile lui Shakespeare, și ne bucurăm de frumusețea lor atîta, ba poate mai mult încît decît contemporanii lui, și tot astfel primim statuile lui Phidias și Praxiteles, icoanele lui Rafael și ascultăm muzica lui Palestrina. Tot astfel ne bucurăm portretul pe care-l face Grigore Ureche, Vornicul lui Ștefan cel Voevod cel Mare, în cît simțim și azi plăcere cetînd ce vrednic și cu virtute Român a fost Măria Sa.

Dar nu tot astfel sînt gîndurile care ating folosul oamenilor, bunul lor trai și petrecerea lor unul lingă altul fără a se prigonii și fără a-și amări viața ei în de ei.

— ...introducînd legile cele mai perfecte și mai frumoase într-o țară cu care nu se potrivește, duci societatea de ripă, oricît de curat ți-ar fi cugetul și de bună inimă.

— Pentru că — întorcîndu-ne la cărarea noastră bătută — orice nu-i icoană, ci viu, e organic, și trebuie să te porți cu el ca și cu orice organism. Iar orice e organic se naște, crește, se poate îmbolnăvi, se înăsătoșează, moare chiar. Și precum sînt deosebite soiuri de constituții, tot așa lecuirea se face într-altfel, și pe cînd Stan se înăsătoșează de o bucurie, Bran se îmbolnăvește de dînsa și mai rău.

Progres

— Tăgăduim că pe calea aceasta se poate realiza un adevărat progres, pe care nu-l vedem și nu-l aprobăm decît în dezvoltarea dreaptă și continuă a muncii fizice și intelectuale. Căci cine zice „progres” nu-l poate admite decît cu legile lui naturale, cu continuitatea lui treptată. A îmbătrîni în mod artificial pe un copil, a resădi plante fără rădăcini pentru a avea grădina gata în două ceasuri, nu e progres ci devastare. Precum creșterea unui organism se face încet, prin superpunerea continuă și perpetuă de nouă materii organice, precum inteligența nu crește și nu se-ntărește decît prin asimilarea lentă a muncii intelectuale din secolii trecuți și prin întărirea principiului înăscut al judecării, precum

orice moment al creșterii e o conservare a celor cîștigate în trecut și o adîncire a elementelor cucerite din nou, astfel, adevăratul progres nu se poate opera decît conservînd pe de o parte, adăogînd pe de alta : o vie legătură între prezent și viitor, nu însă o serie de sărituri fără orînduială.

Civilizație

— Măsurariul civilizațiunii unui popor în ziua de azi e : o limbă sonoră și aptă de a exprima prin sunete — noțiuni, prin sir și accent logic — cugete, prin accent etic — simțăminte. Modul de a înșira în fraze noțiune după noțiune, o caracteristică mai abstractă ori mai concretă a noțiunilor în sine, toate acestea, dacă limba e să fie națională, sînt ale limbii, căci de nu va fi așa, e prea lesne ca un om să vorbească nemțește, d. es., cu material de vorbă, unguresc. Afară de aceea, civilizațiunea unui popor constă cu deosebire în dezvoltarea acelor aplecări umane în genere cari sînt neapărate tuturor oamenilor, fie aceștia mari ori mici, săraci ori bogați, acele principii cari trebuie să constituie fundamentul, directiva a toată viața și a toată activitatea omenească. Cu cît aceste cunoștințe și principii cari să le fie comune sînt mai dezvoltate, cu atîta poporul e mai civilizat. Căci clasa inteligentă numai nu constituie civilizațiunea, care e și trebuie să fie comună tuturor păturilor din populațiune.

— Sînt popoare ce posed o respectabilă inteligență naltă, fără de a fi civilizate : sînt altele cari, fără inteligență naltă, întrunesc toate condițiile civilizațiunii. Științele (afară de ceea ce e domeniu public) trebuie să prezinte lucruri propriie ale națiunii, prin care ea ar fi contribuit la luminarea și înaintarea omenirii ; artile și literatura frumoasă trebuie să fie oglinzi de aur ale realității în care se mișcă poporul, o coardă nouă, originală, proprie lumii realității în care se mișcă poporul, pe bina cea mare a lumii. Legislațiunea trebuie să fie aplicarea celei mai înaintate idee de drept pusă în raport cu trebuințele poporului, astfel încît explicarea ori aplicarea drepturilor prin lege să nu contrazică spiritului acelor. Industria trebuie să fie a națiunii a celeia și pazăta de concurență ; iar purtătorul ei, comerțul, s-o schimbe pre aur, dar aurul, punga ce hrănește pre industria și îmbracă pe agricultor, trebuie asemenea să fie în minele aceleiași națiuni.

Independența națională

— „...independența” precum o numim astăzi nu este un „copil găsit” fără căpătii și fără antecedente, ci un prînt care dormea, cu sceptrul și coroana alături.

Mircea cel Mare și Ștefan cel Mare

— Făcut-au bine sau făcut-au rău cel mai mari domni ai noștri, preferînd o supremație

nominală turcească unei supremații reale creștine ? Realitatea a dovedit că era tot ce puteau face mai bine. Toate, dar absolut toate statele dunărene au devenit pașalicuri, marele regat al Ungariei a fost asemenea pașalic o sută de ani. Polonia a fost împărțită și nu mai este, pe cînd vechile noastre tractate iscălite cu litere mari și bătoase pe piele de vitel au fost pînă ieri isvorul neatîrnărei reale, isvorul din care a decurs actile succesive de emancipare de sub domnia turcească. Tudor se bazează pe ele cînd cere de la Poartă reintroducerea Domniei naționale și divanurile ad hoc căci n-a găsit alte arme mai puternice înaintea areopagului Europei decît tot pe acestea.

Țăranul român

— Să nu uităm un lucru — toată activitatea unei societăți omenești e mai mult ori mai puțin o activitate de lux, numai una nu : producerea brută care reprezintă trebuințele fundamentale ale omului. Omul, în starea sa firească, are trebuințe de puține lucruri : mincarea, locuința, îmbrăcămîntea. Acestea pentru existența personală. De aceea o nație trebuie să îngrijească de clasele care produc obiectele ce corespund acestor trebuințe. Românul care mîncă limbi de privighetoare se putea hrăni și cu pine, dar fără aceasta nu putea ; el purta purpură, dar îi trebuia postav ; locuia în palat, dar îi trebuia casă. Oricît de modificate pînă lux ar fi aceste trebuințe ele sînt în fond aceleași.

— Neapărat că nu trebuie să rămînem un popor agricol, ci trebuie să devenim și noi nație industrială, măcar pentru trebuințele noastre ; dar vezi că trebuie omul să învețe mai înții carte și apoi să calce a popă, trebuie mai înții să fie nație industrială și după aceea să ai legile și instituțiile națiilor industriale.

— ...progresul omenirii nu zace adesea în mulțimile genilor săi — națiuni cu genii străluciți sînt adesea nefericite — ci în acele personaje mute ale istoriei care lucrează, neobosiți, fără altă răsplăt decît în conștiința datoriei împlinite, în fine, progresul e în toți, nu în unul ori în unii.

Viitorul țării

— Am spus-o într-un rînd că ceea ce ne inspiră durerea cea mai mare și o adevărată teamă de viitorul acestei țări nu sînt pe atîta oamenii generației actuale pe cît tinerii noștri, cari

vor stăpîni în viitor soarta nației lor. Lucrarea continuă a instituțiilor prea liberale au consistat la spiritele tinere în dărîmarea oricărei autorități dumnezeiești și omenești, într-o încredere oarbă în propria persoană neînsemnată, în nerespectarea oricărui superior.

Tinerii din vremea sa

— Ușurința cu care tinerii la noi discută oameni și lucruri, expresiile de cari se servesc, suficiența și lipsa de naivitate e un semn că avem a face cu oameni îmbătrîniți înainte de vreme, cărora le-am putea prezice de pe acumă lipsă de statornicie și impotență morală. Aceasta-i pedeapsa ce ne-o dă Dumnezeu pentru c-am făcut din școli numai unelte în care se îngrămădește învățarea unei mulțimi de cunoștinți, fără să fi îngrijit de loc pentru creșterea inimii și caracterului, căci niciodată țaria unui popor n-au stat numai în instrucție și numai în instrucție, ci totodată în creștere. O cunoștință, mai ales în școalele secundare, care nu are rol educativ e o cunoștință stearpă și nefolositoare.

Caracter

— Un om cu principii bune or rele, totuna, pe cari cunoscîndu-le însă să știi sigur și tare că poți proroci cu sfințenie cum că în împregiurarea cutare și cutare, omul nostru se va purta și așa — dar în fine numai așa și nu altfel. De se poartă altfel, chiar de s-ar purta bine, totuși nu mai e de caracter, ci fără. În fine, omul a cărui fapte sînt dictate de principii bune or rele, salutarilor ori pernicioase, e om de caracter ; iar omul care lucrează sub impresiunile momentului, fără ca prin faptele lui să se țese firul roșu al principiilor, e om fără caracter, e un factor cu care nu poți calcula, e un individ de care nu poți ști cum se va purta anume în împregiurarea cutare sau cutare.

Dragostea de țară

— Fără cultul trecutului nu există iubire de țară. Azi e constatat că, din momentul în care împărății au început a înlocui prin oameni noi pe senatorii Romei, în cari tradițiile și cultul trecutului se intrupaseră, Roma a mers spre repeze cădere. Căzul Romei nu numai că nu e izolat, dar nu suferă nici excepție măcar !... — Ce să vă spun ? Iubesc acest popor bun, blind, omenos....

Limba română

— Limba de rînd a ziarelor politice amenință a ineca, ca buruiana rea, holda limbii vie a poporului. Afară de aceea, cu propășirea realismului modern se sterg legende și povești, proverbe și locuțiuni, adevărate nestimate ale gîndirii poporului românesc. Dacă acele foi ne-ar da icoana locului, prin cullegea exactă a formelor caracteristice ale gîndirii poporului, ele ar fi neprețuite. Dar traduceri din franțuzește sau din nemțește a unor produse nesănătoase ? Cui folosesc ? Ele întăresc numai ideea falsă că poporul în două mii de ani n-a avut nici limbă și cugetare și că aceste două trebuiesc

plăsmuite în mod meșteșugit de către o anume academie.

— Această parte netraductibilă a unei limbi formează adevărata ei zestre de la moși-strămoși, pe cînd partea traductibilă este comoara gîndirii românești în genere. Precum într-un stat ne bucurăm toți de oarecari bunuri, cari sînt a tuturor și a nimănui, uliți, grădini, piețe tot astfel și în republica limbilor sînt drumuri bătute cari sînt a tuturor — adevărata avere proprie o are însă cineva acasă la sine ; iar acasă la dînsa, limba românească este o bună gospodină și are multe de toate.

Talent și geniu

— Oamenii învățați dar fără talent propriu, adică purtătorii științei moarte, mi-i închipuiesc : ca o sală întunecată cu o ușă de intrare și una de ieșire. Ideile streine intră printr-o ușă și trec prin întunericul sălii și ies prin cealaltă indiferent, singure și reci... Capul unui om de talent e ca o sală iluminată, cu pereți și oglinzi. De afară vin ideile într-adevăr reci și indifferente — dar ce societate, ce petrecere găsesc !

— ...pămîntul nostru e mai sărac în genii decît universul în stele fixe și mai lesne se naște în văile nemăsurate ale chaosului un nou sistem solar, decît pe pămînt un geniu.

Filozofie

— Reprezentația e un ghem absolut unul și dat simultan. Respirarea acestui ghem simultan e timpul — experiența. Sau și un fuior, din care toarcem firul timpului văzînd numai astfel ce conține. Din nefericire atît torsul cît și fuiorul țin într-una. Cine poate privi fuiorul abstrăgînd de la tors, are predispoziție filozofică.

Vis și realitate

— ...În faptă, lumea-i visul sufletului nostru. Nu există nici timp, nici spațiu — ele sînt numai în sufletul nostru. Trecut și viitor e în sufletul meu, ca pădurea într-un simbreu de ghindă, și infinitul asemenea, ca reflectarea cerului înstelat într-un strop de rouă. Dacă am afla misterul prin care să ne punem în legătură cu aceste două ordini de lucruri, care sînt ascunse în noi, mister pe care l-au posedat poate magii egipteni și asirieni, atuncea, în adîncurile sufletului coborîndu-ne, am pute trăi aievea în trecut și am pute locui lumea stelelor și a soarelui. Păcat că știința necromanției și aceea a astrologiei s-au pierdut — cine știe cite mistere ne-ar fi descoperit în această privință ! Dacă lumea este un vis — de ce n-am pute să coordonăm șirul fenomenelor sale cum voim noi ? Nu e adevărat că există un trecut — consecutivitatea e în cugetarea noastră — cauzele fenomenelor, consecutive pentru noi, aceleași întotdeauna, există și lucrează simultan. Să trăiesc în vremea lui Mircea cel Mare sau a lui Alexandru cel Bun — este oare imposibil ? Un punct matematic se pierde-n nemărginirea pozițiunii lui, o clipă de timp în împărțibilitatea sa infinitesimală, care nu încetează în veci. În aceste atome de spațiu și timp, cît infinit ! Dacă-aș putea și eu să mă pierd în infinitatea sufletului meu, pînă în acea fază a emanățiunii lui, care se numește epoca lui Alexandru cel Bun, de exemplu... și cu toate acestea...

Selectie de
GEORGE ARION ■

Al poeziei noastre Domn

Lucind vederii mele încă
În neatînsele țării,
Lumina stelei tale arde
Ca în sclipirea ei dintii.
Un veac se scurse ca o clipă
De cînd te-ai înălțat și ești
Acefărul care veghează
Lucea plaiuri strămoșești.
Muzica versurilor toată

Noi o rostim pînă și-n somn
Fiindcă ai fost și vei rămîne
Al poeziei noastre Domn.
Și multe veacuri se vor scurge,
Dar steaua iată o zăresc
Sclipind în zările de taină
Cît va fi neamul românesc.

MIRCEA MICU ■

Pașii poetului

Eminescu își denumește călătoria de întoarcere de la Berlin la Iași „cîntul întâi al *Odiseei mele*”, desigur pentru a sublinia ineditul ei și a sugera greutatea prin care a trecut. Adevăratele peripeții nu le vom cunoaște niciodată, întrucît, discret cu viața sa, nu le-a lăsat consemnate nicăieri prin caiete, deși fiind vorba de încercările de a desluși unele fapte privind istoria românilor ne-am fi așteptat să transpară undeva, măcar într-unul din numeroasele sale articole.

Călătoria este consemnată lapidar în deja citata scrisoare către Ioan Alexandru Samurcaș, secretar oficial al Agenției Diplomatice a României la Berlin: „În trecerea mea prin Cracovia am aflat că documentele arhivului de acolo au început a se publica și că au apărut pin-acum al 3-lea volum, editat de însuși directorul arhivului. La Lemberg aș fi vrut să scot fotografia bisericii *Movileștilor* și al portretelor dinlăuntrul ei (familia lui *Ieremia Movilă* și portretul unui armăz din *Tara Românească* care cu vremea a fost ajuns mare cancelar al Poloniei), dar lipsa de mijloace m-a oprit de a angaja un fotograf pentru o asemenea lucrare. Biserica în cestiune se numește oînd *azi Biserica românească Woloska Cerkiva*, deși e-n mîna rușilor uniți”.

Este prin urmare fără dubii, trecerea lui Eminescu prin aceste două importante centre social-politice și culturale ale vremii.

Dar, pe unde a coborît spre Cernăuți — Suceava — Iași, de la Königsberg? Iată o întrebare

firească, întrucît existau cel puțin două posibilități, pe liniile ferate, așa cum o dovedește studiul istoriei acestei moderne căi de comunicație. Una trecea prin Varșovia, și în acest caz, harta drumurilor eminesciene s-ar fi putut îmbogăți nu numai cu un traseu interesant dar și cu vizitarea unui important oraș istoric european.

Am analizat acest traseu la Muzeul Căilor Ferate din Varșovia, în fața amănunțitei hărți a căilor ferate din Regatul Poloniei, realizată de M. Nipanicz al la scară 1/5 004 în anul 1970.

Constatăm că din două motive fundamentale, poetul nostru nu a trecut prin Varșovia. Primul este de ordin politic-administrativ. Varșovia era în acel timp Capitala Regatului Poloniei, încorporat Imperiului țarist. Pentru trecerea prin Rusia, Eminescu ar fi avut nevoie de o viză specială pe pașaport, formalitate nu greu de împlinit, dar care nu avea cum să-l preocupe în graba plecării din Berlin, spre o destinație neîndeajuns de lămurită pînă la capăt.

În al doilea rînd pentru că, distanța era aproximativ aceeași fie dacă ar fi coborît prin Varșovia, fie dacă a urmat calea ferată cu trenul prin Prusia orientală și Silezia, cu pașaportul pe care îl avea în bună regulă din țară.

Deci, calea urmată de Eminescu a fost Königsberg, Elbing, Marienburg, Verder — în apropiere de Danzig (Gdansk) — de unde linia ferată l-a scos prin Silezia, aflată sub stăpînire austriacă, spre Cracovia, intersectînd drumul de fier Varșovia — Viena (la Varșovia, gara pen-

Prin Cracovia și Lvov

tru Viena se numea chiar gara vieneză sau, simplu, Viena).

Încercăm să reconstituim și la Cracovia pașii lui Eminescu, făcuți, desigur, de la gară, spre centrul vechi, cu celebritatea Wawel din secolul al XII-lea, cu Universitatea, întemeiată la 1364, cu crenelurile din Piața Rynek Główny și atîtea monumente medievale. Va fi văzut cu aceeași ochi iscoditori și va fi poposit poate la Hotelul francez, existent și la 1874, dar, ca atîtea alte fapte, nici acestea nu vor fi lămurite din lipsa documentelor. În caietele sale, este citată, în ordinea problemelor istoriei, și Cracovia și Polonia, despre care se punctează în manuscrisul 2262: „Cînd simte cineva bătaia inimii polone, cînd simte sufletul național îmbălsămat de poezie, înduioșat de muzică, atunci lumea are voie de-a-l taxa de nebun, dacă el ar susține de exemplu că Polonia e pe moarte sau că va muri. Se poate oare să moară corpul națiunii cînd sufletul ei trăiește?”

Popasul următor a fost orașul Lvov, în legătură cu care mărturisise două obiective: fotografierea interioarelor din așezămintul medieval și cercetarea documentelor din arhiva națională care păstrau încă vie puternica legătură a orașului cu Moldova. Cititoria vizitată de poet în august 1874 este aidoma, cu aceeași denumire. Așa cum menționase N. Iorga în *Istoria literaturii române contemporane*, poetul se inselase asupra „tablourilor” din interiorul ei, care nu-i reprezentă pe membrii familiei Movilă ci pe Constantin Coniact și

pe cei doi fii ai săi. Este încă o dovadă că poetul avea dreptate să nu se lanseze în asemenea cercetări atunci, pentru care i-ar fi fost necesare studii speciale.

V-a fi rămas însă impresionat de *Stema Moldovei*, săpată în piatră și așezată drept mărturie a importanțelor legături comerciale și culturale dintre Tara Moldovei și orașul Lvov.

De un deosebit interes pentru noi este clădirea „arhivului” — cum îi spunea Eminescu — situat în imediata apropiere a monumentului arhitectonic care amintește de Moldova, în care pași săi au pătruns iar ochii săi au privit vechile documente.

Bănuim că și aici șederea a fost destul de scurtă și Eminescu, fără să se mai oprească la Cernăuți sau Ipotești ajunge la Iași, solicitînd o slujbă. Este numit director la Biblioteca Centrală prin bunăvoința lui Titu Maiorescu, după ce promisesse că se va întoarce în Germania spre a-și susține doctoratul. La Iași însă se simte prea bine, cercul prietenilor se lărgeste considerabil față de Berlin, apropierea de Veronica Micle produce poeme nepieritoare și gîndul la doctorat și la revenirea în Germania se destrămă. Învățămîntul românesc a pierdut un profesor; cultura națională și a lumii a cîștigat astfel pe unul din marii ei poeți.

Și totuși, întoarcerea la Berlin ar fi avut o altă însemnătate chiar pentru literatură. Credem cu toată convingerea că pornirea lui Eminescu spre Königsberg nu era definitivă, de vreme ce el însuși mărturisește

în legătură cu alternativele puse la Königsberg: „*Sau eram să mă-ntorc la Berlin, sau să rămîn acolo* (dacă nu pentru cercetarea arhivelor, nu cumva pentru scrierea și susținerea doctoratului? n.n.), sau să plec pentru cîteva săptămîni în țară. Din multe considerațiuni m-am decis pentru cea din urmă”.

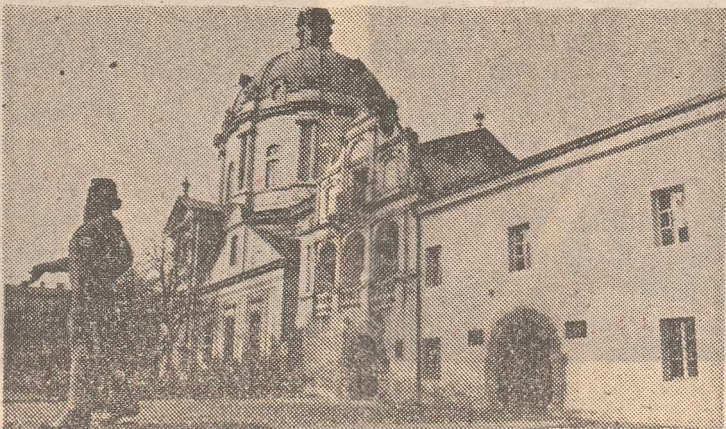
Conclundem noi, prin urmare, că poetul nu și-a luat toată bruma de lucruri agonisită vreme de doi ani cit a stat la Berlin, între 1872—1874. Să nu se uite că, din punct de vedere material, chiar dacă nu a fost cine știe ce ajutat de tatăl său, de la care obținea totuși cîte ceva, era în orice caz stipendiat de „Junimea”, conform hotărîrii luate încă din septembrie 1872 (altfel nu ar fi plecat de atunci la studii la Berlin) și că era și secretarul particular al agentului diplomatic al României în capitala Germaniei, muncă onorabil răsplătită.

Cu acești bani, studentul, obișnuit a trăi modest, își va fi agonisit cărți, indeosebi de filosofie și literatură. În călătoria pripită făcută la Königsberg nu și-a putut lua decît strictul necesar și ceva din manuscrisele atît de dragi.

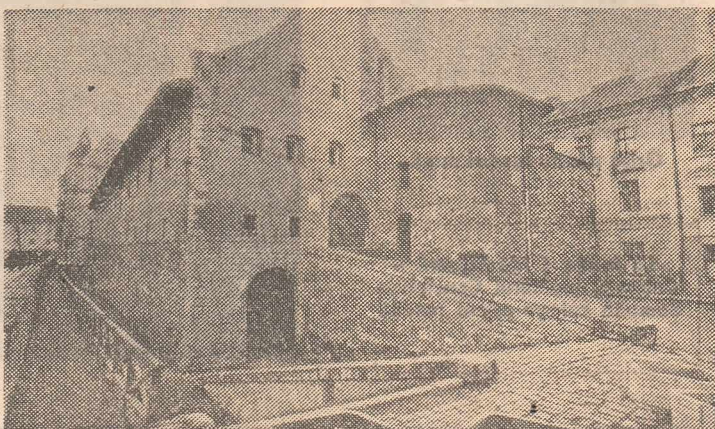
Aflăm, totodată, dintr-un document, că fratele său Șerban a locuit și el în Albrechtstrasse, nr. 6, probabil după mutarea lui Mihai Eminescu la Charlottenburg, pentru că, mai înainte, poetul singur le scrisese părinților că „pe Șerban îl văd rar, căci se deșteaptă de mine” (scrisoare din 17 iunie 1873).

Acolo, în Albrechtstrasse, își va fi lăsat Eminescu, la fratele său, bruma de lucruri, convins că se va reîntoarce la Berlin, spre a-și continua pregătirile și scrierea tezei de doctorat. Cum se știe, la 29 noiembrie 1874 moare fratele său Șerban, la Spitalul „Charité” din Berlin, lăsînd multe datorii care abia după numeroase somații pe cale diplomatică au fost achitate de Căminar. Dar, în cele din urmă, în scrisoarea prin care se anunță expedierea banilor la 4 iulie 1876, Gheorghe Eminovici dă și această dezlegare: „declărand totodată că dacă s-ar mai afla obiecte rămase de la defunctul meu fiu, atunci să se vîndă totuși în folosul numitei doamne” (Lange, n.n.). Cum acolo se aflau nu numai obiectele lui Șerban, ci și ale poetului, presupunem că în acest mod s-au irosit din păcate și o parte din caietele și manuscrisele eminesciene. Pierdere ireparabilă pentru cultura noastră.

VICTOR CRĂCIUN
Fotografii de
VASILE BLENDEA

Vechiul Lvov, străbătut de Eminescu la 1874

Patria la Eminescu

(Urmare din pag. 9)

seamnă a deveni mai puternic, a te pune pe lucru, a duce la desăvîrșire ceea ce au început strămoșii pentru că „în planul eternității românii — spune Eminescu — sunt un popor” și fiind sortiți a îndura eternitatea trebuie să-și îndeplinească misiunea pe pămînt, care este una de continuă spiritualizare și înnoirea creatoare de valori, de a trăi în corul națiunilor cu demnitate „dînd expresie ființei sale proprii”.

Cu cît o națiune se spiritualizează, cu atît se reflectă mai pură întreaga omenire în ea, precum culorile curcubeului în bobul de rouă imaculată, cu atît este un unicat.

Întinericul este nedeosebite, haos, dar cu cît crește în lumină se diferențiază, devine specific. A fi un popor înseamnă pentru Eminescu un triumf al luminii care prismatic tocmai în maximă transparență se diferențiază și asta înseamnă înăvîrșirea lumii. Teza aceasta străveche ce l-a preocupat intens și pe Hölderlin și pe Hegel. Unul în diferențiere „reluată din textele pauline și ioanice” îl fac pe Eminescu la maxim preocupat de rodirea, de împlinirea, de datoria de-a a se ocupa de izbăvirea acestui popor.

Ceea ce l-a preocupat pe Dante în Italia, anume izbăvirea patriei sale în Divina Co-

medie, ceea ce l-a preocupat pe Dostoievski — salvarea poporului rus — îl preocupă și pe Eminescu — izbăvirea poporului român.

Știe că prin cuvînt, de la Cuvînt în Logos și prin Logosul intrupat în istorie care este duh și adevăr se poate întîmpla această ieșire din întineric la fapta muncii în sudoarea frunții, a cinstei și speranței.

Iubirea de Patrie în sufletul lui va fi atît de adîncă încît o va așeza într-o frază celebră astfel: „Și o să te iubesc, o să te iubesc cum îmi iubesc Patria...”.

Așezarea Patriei între absolut și ființa iubită, iubirea Patriei în Triada cea sfîntă a sufletului este de la sine grăitoare în demersul ce ni l-am propus. Iar iubirea de Patrie o strigă cu aceeași limpezime poetul, înseamnă în primul rînd „iubirea trecutului” acel trecut a cărui „unică preocupare a fost păstrarea neatinării țării”. „Oare Mircea, spune Eminescu, Ștefan cel Mare au avut o altă preocupare decît neatinarea țării?”.

Acest trecut trebuie iubit și el este esența Patriei pentru că a știut să păstreze ceea ce este încredințat omului de-a crește și desăvîrși întru eternitate adică ființa neamului. Iată ce spune el despre acest trecut, obiectul iubirii noastre: „Se vede că acest trecut a avut și ceva bun căci cu toate invaziunile seculare ale

leșilor, ungarilor, tătarilor, turcilor, rușilor, el a știut să păstreze o țară creștină și autonomă coborîtorilor săi, la început prin vitejia armelor și cînd România a fost sleită de sînge și de puteri prin dibăcie diplomatică și înțelepciune politică”.

Iar Mircea cel Bătrîn ne spune prin Eminescu: „Eu v-am dat independența țării. Căci după ce am înfrînt oștirile turcești, m-am supus împăratului sub condiții care au trebuit să vă păstreze țara și naționalitatea”.

Națiunile fiind nuanțele prismatice ale omenirii și cînd lumina se reflectă în ele ea formează culori prismatice, adică numai etnii să se izbăvească, să adune doxa și timenu, mîrire și cinste, ele presupun persoane unice, individualități puternice, oameni liberi în națiuni libere, iar libertatea adevărată înseamnă „de-a face fără teamă tot ce e drept și bun. Și această sfîntă libertate trebuie apărută”, de-a ne apăra de inteligență falsă, semidocță, neancorată în istoria acestui loc.

Iată ce spune poetul: „inteligenta falsă cunoaște mai bine istoria Franței decît pe-aceea a României, căci adevărații copii de român încă n-au ajuns să învețe carte”.

Momentul istoric în criză în timpul lui Eminescu este explicat astfel:

„Cestiunea economică la noi e mai adîncă, e socială și morală. Pentru rezolvarea ei ar trebui un moment de înălțare a inimilor, la care să contribuie clasele în adevăr educa-

tive ale societății, preotul, dascălul, legiuitorul penal”.

Astfel pentru înălțarea inimilor Eminescu cere perseverența în studiile clasice care „cresc spiritul și caracterul tinerimii. Ceea ce cîștigă cineva prin ele, dacă sunt bine predate, este aptitudinea de a înțelege lesne, de-a coordona repede orice altă meserie a cunoștinței omenești”. Este concluzia la care a ajuns fizicianul Heisenberg față de studiul limbilor clasice în acest secol!

Față de patrie, așa cum o vor face Sadoveanu și Iorga mai tirziu, Eminescu mărturisește o evlavie aproape sacră. Neamurile sînt sînte prin jertfele neîntrerupte la care au fost supuse și prin munca de veacuri, formă înaltă a iubirii, de-a crește avuția locului îngăduind viețuire demnă cit mai multor suflete către o destinație eternă.

Iată ce spune: „Naționalitatea trebuie simțită cu inima și nu vorbită numai cu gura. Ceea ce se simte și respectă adînc, se pronunță arareori! Hebreii cei vechi n'aveau voie să pronunțe numele Dumnezeuului lor! Iubesc poporul românesc fără a iubi pe semidocți și superficialități sale” (M. 25) și în alt loc (M. 29): „Măsura patriotismului nostru va fi dată de faptele pe care vom avea ocazia de-a le împlini în viitor iar nu de profesarea nimic costitoare a unor idei pe care individul și le alege după plac”.

Din această rivnă pentru propășirea poporului său Eminescu va dezvolta ideile sale

legate de păturile sociale productive care lucrează nemijlocit față de cele parazitare. Teza lui că munca, a-ți cîștiga pîinea de toate zilele în sudoarea frunții este binecuvîntare divină acordată omului paradisiac, este actuală mereu în lume și numai în virtutea muncii efective conform talentului fiecăruia, valoarea unui om este îndreptățită ascensiunii pe scară socială. Țăranul, muncitorul, negustorul, omul preocupat de educație, dascălul, poetul și ostașul sînt implicați nemijlocit în creșterea ființei unui popor.

Așa cum Dante, divinus, cum îl numește Eminescu, în Italia, Hölderlin în Patria lui, Claudel în Franța acestui veac, Pușkin în Rusia, Eminescu este poetul care așază în centrul operei sale Patria, paternul, părinții.

Cine-l citește pe Eminescu în întregime — și acum îl avem „părit aproape în întregime — devine un om al acestui spațiu, al acestei istorii, are șansa să se ancoreze în istorie, în istoria unui loc de pe fața pămîntului, știind de unde vine și încotro se îndreaptă în acest loc al strămoșilor noștri în fața cărora trebuie să viețuim în concordie. Pentru că fără trecut un popor nu mai are nici un viitor.

Această lecție de la Eminescu citire acum, la o sută de ani de la trecerea la eternitatea cinstei și mîririi acestui neam românesc pe care l-a iubit și față de care stă sau cade orice vocație de aici cît vor fi veacurile.

COLIBAȘI

Orașul a venit cu autoturismul

I se spune Mioveni. Cei mai mulți folosesc acest nume în continuare. Era un sat amărît, sub poala dealului împădurit. Nu departe, la o aruncătură de băț, alt sat, Colibași, ținea de aceeași comună. Încurcătura a început prin 1968, după apariția uzinei. I s-a spus uzina de la Colibași, cea care avea să producă în serie mare primul autoturism românesc. Dar printr-o ciudățenie, pe primele mașini și pe cele fabricate mai târziu a fost fixată sigla cu U.A.P., adică Uzinele de autoturisme Pitești. Cam în același timp cu primele mașini în Mioveni au fost construite și primele blocuri. Satul a dispărut încet-încet sub ofensiva numărului de apartamente. Cu timpul, Mioveni au devenit un fel de oraș fără titlatură, cu peste 9 000 de apartamente și 30 000 de locuitori. Primăria a rămas în continuare în Mioveni, deși comuna se numea Colibași. Nașterea orașului avea să spulbere toate ambiguitățile legate de denumire. De acum autoturismele Dacia vor purta numele fostului sat prin întreaga lume și pentru că uzina a adus orașul, orașul o va menține și o va purta mai departe prin vreme. Iar orașul a venit ca un fapt de la sine înțeles. Satul era o surpriză pentru toți străinii veniți la contractări de autoturisme. Când erau purtați pe strada principală, prin fața șiragului de magazine și instituții și când vedeau casa de cultură a sindicatelor, restaurantele, școlile și toate celelalte, întrebau în ce oraș se află. Cu zîmbetul pe buze, li se spunea „în satul Mioveni”. Singurul fapt citadin care mai lipsea era titlatura de oraș și denumirea străzilor. În ciuda numărului mare de alei și străzi, chiar și a unui bulevard modern, comuna păstra vechiul stil rural de a numerota casele și blocurile. Din ziua când a fost ridicat la rangul de oraș, Colibașii au și devenit, fiindcă aveau toate datele necesare. Doar firma consiliului popular, pînă cînd cea nouă va fi adusă de la desenator, va mai rămîne preț de cîteva zile cu denumirea de „consiliu popular al comunei”. Ca o dovadă că întreprinderea de autoturisme a adus orașul este faptul că aproape toți locuitorii lucrează acolo. Ceilalți cultivă pămîntul sau cercetează la Institutul de reactori nucleari sau la Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru autoturisme. Și conducerea noului oraș e alcătuită din oameni de la autoturisme. Fostul primar vreme de nouă ani, acum vicepreședinte al consiliului popular orașenesc, Constantin Neagu, a venit la întreprindere ca maestru mecanic. Primarul orașului a lucrat și el la autoturisme și de cîteva ani, pînă în această primăvară, a deținut funcția de secretar al comitetului de partid al întreprinderii. În biroul executiv, în consiliul popular, unsoreze oameni reprezintă colectivul întreprinderii.

Care ar fi datele de trecut într-un buletin nou de oraș tînăr? Că în Colibași locuiesc peste 30 000 de oameni, în 9 060 de apartamente. Că 6 000 din locuitorii noului oraș lucrează în agricultură, asigurînd autoaprovizionarea localității, că satele Racovița, Clucereasa, Făget și Colibași au

rămas pe post de cartiere, că dintr-un foc planul economic al orașului a sărit la 14 miliarde lei anual, cam atît cît ambiționa un județ modest pe la începuturi, că are o școală nouă cu 16 săli de clasă, 5

două grădinițe, două creșe, cu 700 de apartamente (numai în acest an), cu o policlinică, un hotel, un cinematograf, cu un stadion cu 5 000 de locuri. Primarul Andrei Dulcă spunea: „Sîntem cel mai tînăr

care-l fac la întoarcerea acasă să fie plantarea unui pom. Azi, orașul are deja mii de arbori, chiar mai mulți decît numărul familiilor întemeiate în acești douăzeci de ani. Numai în 1989 am sădit 7 000 de puieți. E o tradiție cîștigată pe care trebuie să o apărăm”. (Constantin Neagu, vicepreședinte).

Dar Colibașii mai au de apărut o tradiție. Începînd cu acest an, întreprinderea de autoturisme Pitești se numește Întreprinderea de autoturisme Colibași. Pe mașini va apărea sigla I.A.C. Și dacă uzina a adus orașul, orașul, la rîndul său, poartă întreaga răspunde-

Grijă pentru lucruri mari...

La ferma 4 Mărăcineni - Colibași, inginerul Constantin Samoilă culege prima recoltă

...și lucruri mici, iată „suma” unui oraș modern!

școli generale, cămine și creșe, că are un grup școlar cu liceu, școală profesională și școală de maștri, că brutăria a devenit fabrică de pine cu o producție de 20 de tone pe zi, că rețeaua comercială se întinde pe o suprafață de 20 000 de metri pătrați, că are o piață agro-alimentară nouă și modernă, patru cămine de nefamiliști și o casă de cultură cu 500 de locuri. Fiind sat, Mioveni n-au avut parc. În aceste zile, orașul Colibași își construiește cele două locuri de agrement și odihnă. Încă n-au fost stabilite numele pe care le vor purta. În perioada imediat următoare, zestrea orașului va crește cu 2 școli,

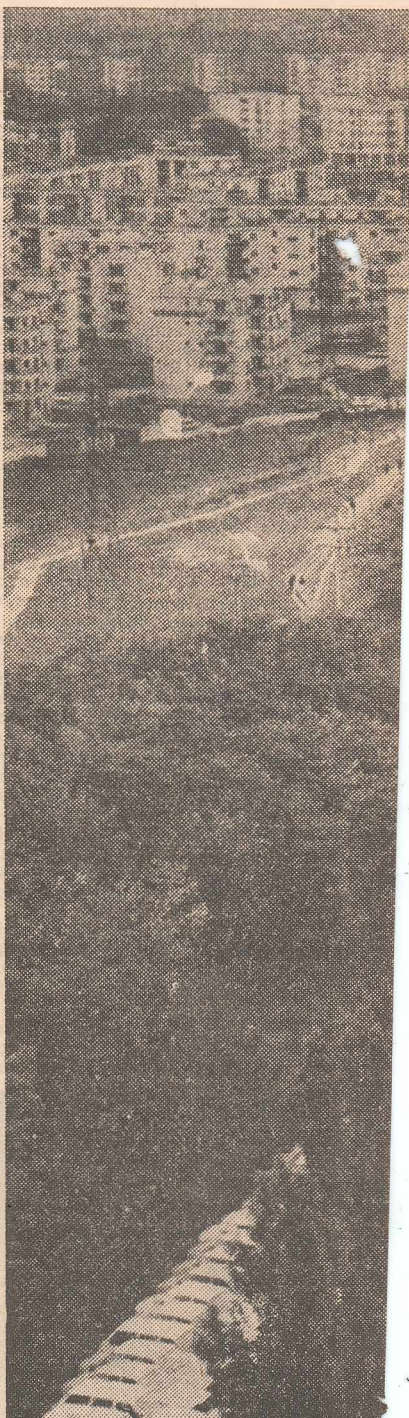
La ordinea zilei: frumosul arhitectonic

oraș al județului și chiar al țării dacă ne gîndim la faptul că primul bloc a fost construit în 1968, la puțin timp după apariția primelor autoturisme Dacia. Totul e nou, școli, străzi, magazine, locuințe, totul și cu această dotare vom munci pentru a candida la un premiu de gospodărie și frumusețe. Tînărul oraș Colibași are o tradiție, încă de pe vremea cînd apariția uzinei a determinat și înfrîngerea primelor familii. „Pentru a îmbogăți și înfrumuseța cartiere noi, despre care știam că formează baza unui viitor oraș, din primii ani am sugerat tuturor perechilor de tineri căsătoriți ca primul lucru pe

re pentru felul în care va evolua prestigiul acestei mărci de autoturisme. Pentru că Dacia este deja un nume. De la serviciul export al întreprinderii, unde economiștii Nicolae Stănescu, Gheorghe Cota și Viorel Meliceanu organizează lansarea, urmărirea, recepția și expedierea comenzilor de autoturisme pentru export, am aflat că Dacia se apropie de 1,5 milioane unități care circulă în țară și pe șoselele altor 25 de țări de pe cinci continente, că întreprinderea a creat peste tot o rețea de asistență tehnică și service, că în curînd vom asista la o premieră, o linie de montaj pentru Dacia în Ecuador, că se pre-

gătesc exemplare care vor pleca în acest an la țiguri din Turcia, Chile, Kuweit, Peru, Irak, că modelele noi se bucură de un interes deosebit și Dacia va fi în continuare o surpriză plăcută prin introducerea în fabricație a cerșărilor efectuate de specialiștii institutului de profil. Toate acestea vor circula sub sigla I.A.C., iar de acum înainte Colibașii vor fi socotiți orașul făuritorilor de autoturisme. De autoturisme, reactori nucleari și produse agricole. Un oraș în care se folosesc și sapa, și calculatorul și tehnicile respective.

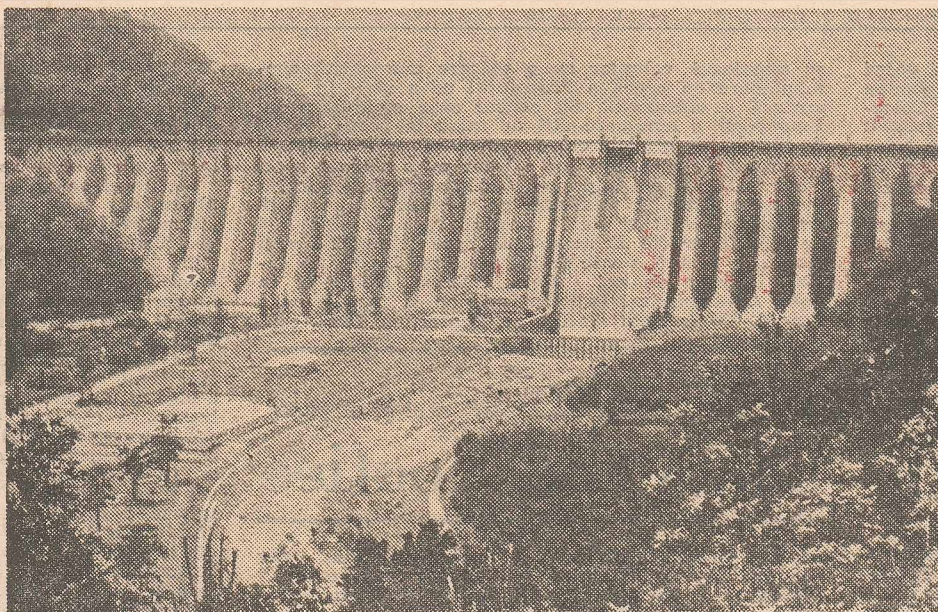
CORNEL NISTORESCU
Fotografii de PAUL AGARICI

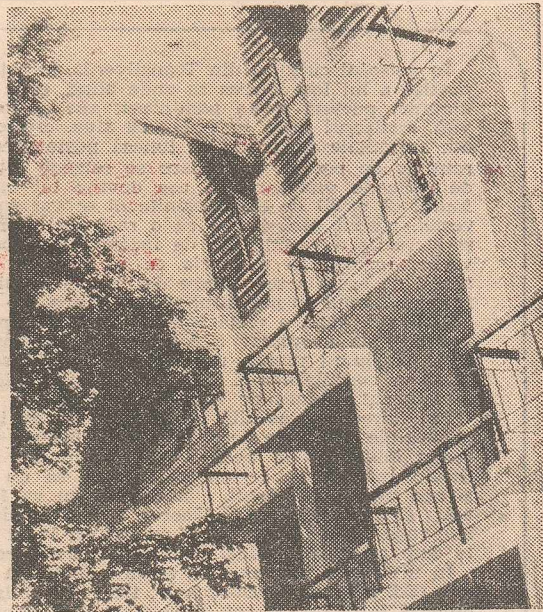
Un „fluviu”

din care a izvorit orașul

Barajul de la Poiana Uzului sau izvorul cu apă vie al orașului

Noile ritmuri arhitectonice

DĂRMĂNEȘTI

Cu mândrie despre o șansă istorică

De când se știu, oamenii acestor locuri au învățat să privească lumea prin prisma propriilor fapte. Poate de aceea localitatea de la confluența văii Uzului cu Trotușul s-a dezvoltat neconștient, străbătând cu tenacitate un drum niciodată ușor, dar care o dată parcurs a schimbat radical coordonatele unei existențe ce părea să nu mai iasă niciodată din matca ei.

Pentru oamenii din Dărmănești, cel mai tânăr oraș al județului Bacău, noul statut legiferat la începutul lunii mai a renăscut ambiții și speranțe, perspective deschise bunăstării impunând de la sine un alt mod de implicare a fiecărui locuitor în viața orașului. „Acordarea statutului de oraș, spune primarul Gheorghe Năstase, este un act istoric de importanță excepțională pentru noi, ce consfințește o stare reală de fapte, fiind totodată o dovadă concretă a recunoașterii rezultatelor bune pe care le-am obținut în ultima vreme. Numai sectorul industriei mici, de exemplu, realizează astăzi o producție marfă de șase ori mai mare decât cea din 1986, rețineți vă rog, rezultatele de azi mai pot fi comparate doar cu cele obținute cu 2-3 ani în urmă. Orașul Dărmănești se întinde pe o suprafață de 272 km², are o populație de 14 027 locuitori și realizează anual o producție marfă industrială de peste 3,6 miliarde lei, valoare ce ne propulsează în rândul celor mai prospere orașe ale țării.”

Încerc să ghicesc un semn care să trădeze năvalnicul puls industrial al orașului, știu că realizarea unei producții de 3,6 miliarde lei presupune în primul rând o industrie dezvoltată, cu multe fabrici și uzine, cu mii de muncitori și utilaje de mare pro-

ductivitate. În zadar mă străduiesc să creionez un peisaj industrial în aceste locuri binecuvântate de natură, gândul mi se frînge în mirosul tulburător de salcîm, în zăvetul spre înălțime al caselor trainice de oameni gospodari, în jocul de culori al miilor de flori ce strălucesc limpede în fiecare grădină.

„Haideți să vă arăt orașul, să vedeți cum se face industrie pe la noi”, mă îndeamnă Vasile Roman și cuvintele-i sună ca o poruncă. Îi înțeleg ardoarea, știu că tânărul vicepreședinte al Consiliului orașenesc, născut și crescut aici, trăiește cu patimă șansa de a fi martorul fascinantei metamorfoze hărăzite așezării de care e atât de mîndru.

Și aveam să mă conving din nou că aparențele înșală, descoperind cealaltă față a orașului, caracterizată în limbaj economic printr-o formulă scurtă: „industrializare în proporție de 98%”. Dar mai presus de toate, aveam să-i cunosc oamenii ce te uimesc prin dezinvoltura cu care s-au deprins să minuiască cele mai sofisticate mașinute, prin siguranța cu care își lansează în vîltoarea piețelor mondiale produsele de calitate impecabilă.

Pînă acum doi ani, cocsul acicular cu structură orientată se importa din Japonia, una din cele 2-3 țări ale lumii care produce așa ceva. Acum el se obține la rafinăria Dărmănești. „Trebuie să răspundem concret cerințelor formulate de președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind valorificarea superioară a materiilor prime, îmi spune inginerul șef Ion Tuștiu, și pentru că țiteiul pe care îl prelucrăm are calitatea de a fi nesulfuros, a fost posibilă producerea cocsului acicular, reali-

zare mai mult decât rentabilă pentru noi. Sîntem singura rafinărie din țările socialiste care obținem acest produs deosebit de solicitat în industria siderurgică, fapt ce ne determină să extindem instalațiile de cocsare, cracare termică și distilare în vid.”

Aceeași grijă pentru avuția țării se regăsește și la Baza de aprovizionare tehnico-materială Dărmănești, aparținînd Trustului de petrol Moinești. Directorul bazei, ing. Dumitru Zaharacheșcu, mă „prelucrează”: „Activitatea bazei noastre se măsoară în tonele de țitei extras în toată Moldova, noi asigurînd materiale și piese de schimb pentru unitățile extractive din opt județe. E suficient să vă spun că avem un beneficiu de 110% ca să vă dați seama cum curge țiteiul prin conducte.”

La cîțiva pași mai departe, la Fabrica de mobilă, o altă bogăție, lemnul, se preschimbă în mobilier gîndit și croit aici (tip „Dărmănești”), în fosta fabrică de cherestera realizîndu-se astăzi o producție marfă anuală de 125 milioane lei. La fel se întîmplă și în cealaltă fabrică de mobilă din partea de vest a orașului unde lemnul, mîngîiat cu tandre gesturi, vibrează în forme de un desăvîrșit bun gust. Planul la export pe primele patru luni a fost îndeplinit în proporție de 115%, ca și cel intern de altfel, de aceea, în pragul serii, Constantin Pruteanu poate să se ridice liniștit de la biroul său de șef și să îngrijească roșiile din solar, să mai altoiască un pom sau să hrănească animalele gospodăriei anexă. Autogospodărirea e un fapt firesc pentru oamenii gospodari, utilitatea ei regăsindu-se zilnic în calitatea mîncării servite la cantina fabricii.

Oameni gospodari aveam să

întîlnesc și la Centrul de prelucrare a fructelor de pădure, unde șeful acestuia, Eugen Lăzăroiu, îmi demonstrează concret ce înseamnă hărnicia: mîinile împletitoarelor de răchită sînt răsplătite cu retribuiți ce nu coboară sub 4 000 de lei pe lună, iscusința lor aducînd țării mii de dolari de pe tot mai multe meridiane ale lumii.

În toate unitățile economice ale orașului Dărmănești viața industrială pulsează cu mult peste limita normală a planului îndeplinit, fiecare procent în plus însemnînd un adaos la noua calitate a vieții de orașean.

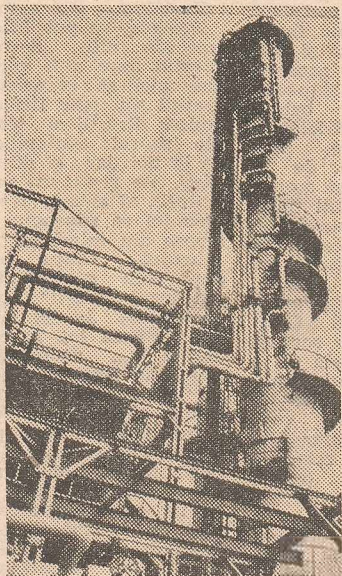
„Oamenii sînt harnici și pricepuți, muncesc cu multă trageră de inimă, dar au și pretenții de confort și civilizație”, spune Dumitru Murărașu, președintele CPADM Dărmănești. Beneficiem de întreaga gamă de unități prestatoare de servicii plus cele de desfacere a mărfurilor către populație, prin care se vînd anual locuitorilor produse în valoare de aproape 100 de milioane de lei. Am dezvoltat mica industrie ce valorifică la cote superioare toate resursele disponibile, de la piatra de râu și pînă la confecțiile pentru copii și adulți destinate exportului, realizînd astfel o producție marfă anuală de 25,2 milioane lei.”

E impresionantă puterea economică a tînărului oraș, dar și zestrea sa edilitar-socială e pe măsură: școli moderne și tabere de vacanță, drumuri asfaltate și blocuri de locuințe, complexe comerciale sau de agrement la care se vor adăuga în scurt timp un dispensar cu policlinică, un liceu industrial și un nou centru de cultură și creație.

Sînt numeroase argumentele civilizației la Dărmănești, ele regăsindu-se în multiplele planuri privind viața locuitorilor săi, în aspirațiile și ambițiile lor, în diversele ipoteze ale muncii creatoare, dar mai ales în noua mentalitate a celor ce își aduc zi de zi contribuția la dezvoltarea și prosperitatea orașului.

„Civilizație înseamnă grijă fiecăruia pentru binele tuturor”, susține Mihai Ferent, dispecer de servicii la Stația de tratare a apei din cadrul Sistemului hidrotehnic Trotuș, veghind ca fiecare strop de apă din cei 1 000 de litri cîți curg într-o secundă să aibă parametri calitativi corespunzători.

M-am convins pe deplin că pentru oamenii din Dărmănești ambiția lucrului bine făcut e un crez de viață ce se regăsește în absolut toate realizările lor, indiferent de complexitate sau destinație. Pentru că oamenii acestor locuri au învățat dintotdeauna să privească lumea doar prin prisma propriilor fapte.

Rafinăria — o posibilă emblemă pentru Dărmănești

La Fabrica de mobilă, industria face casă bună cu agricultura

Fotoreportaj de
EUGEN NEGREA

În peisajul cultural din Transilvania de astăzi vocea poetică a lui Ion Mircea se aude blind, ca o emisiune diafană, purtată peste pământuri, ape și foc. Coloc-vial, scriitorul intră în vorbă cu sine, crește trecutul din amintirile anilor dinții, lunecă peste oceane referențiale de poezie, după care se retrage într-o stare de reflecție visătoare. Și așa devine tot mai ciudat faptul că oricât de dezmărginite ni se par spațiile reveriei, gândul pică la fel ca o rază de laser pe casă și lucrurile din ambianța de început, pe moartea cea veche, închisă în memoria ce se revarsă totuși în afară, pe acele acte obscure de geneză, menite să înfrățesc omul cu pământul, stinca și apa.

Și astfel, după o viață trăită, viața cea „închisă” tirziu, viața originilor rămâne totuși cea mai puternică, străjuind mereu un prezent capabil să respire și să se consoleze mai ales prin trecut, evident prin acel trecut asumat de fiecare conștiință în parte.

Ion Mircea își ascultă banca afectivă de informații memoriale sub stare de jurământ: „Tine-mă minte tu, Ioane Mircea, / în vecii vecilor ține-mă minte! / Și-aici mă jur pe ce-am mai sfânt / să nu le uit, / și apa mea va fi focul, / și aerul meu va fi pământul, / și limba mea va fi tăcerea. / Acestea sint globulele roșii ale singelui meu, / cu ele voi intra în moarte cum aș urca un deal...” (Elogiu satului românesc).

În ultima sa culegere de versuri *Piramida împădurită* (Ed. „Cartea Românească”, 1989), Ion Mircea pendulează între un discret ardenism sentimental, divagația cărturărească și reflecția lirică austeră pe marginea condiției umane. Se cuvine să spunem de la început că nu toate aceste opțiuni ale scriitorului sibian se soldează cu adevărate izbizi pe planul creației lirice. Cotele de jos ale poeziei sale s-au retras în spațiul pur cărturăresc, iar cele înalte se mențin în discursul meditativ, dar uneori se văd chiar și în literatura de asediu a unor idei-forțe. Fiindcă la urma urmei de ce să nu recunoaștem că talentul unui scriitor adevărat se verifică mai ales în tiparele de poezie în care alții au eșuat în cele mai banale stereotipii. Cităm doar o probă de acest gen, menită să demonstreze forța verbului grefat pe destinul umanității: „la tine vin, git bolnav al lumii, / la voi, corzi vocale sub lacăt / pe care un prinț fără țară vă mîngie-n treacăt, / să-mi cîntați acest cîntec, mai cunoscut decît foșnetul copacilor: / în palatul gurii, în palatul gurii / locuiește regele săracilor”. (Cîntec de pace).

Dar acolo unde poetul nu răzbește deloc se configurează spațiul concret. Mișcarea printre elemente referențiale directe reprezintă doar o geografie afectivă personală, fără putință de participare prin identificare cu locurile evocate, decît în cazuri extrem de rare. Stăruim asupra acestei probe de foc, la care poezii

se angajează voluntar cu o plăcere masochistă asemănătoare cu aceea a filozofului ce a sărit în gura aprinsă a vulcanului. Să capete oare complexul lui Empedocle o ampolare atît de mare la poezii ispitite de muzica de gradul zero a numelor proprii? Rămîne de văzut. Oricum, nici Ion Mircea nu a cîștigat acest pariu: „Părăsisem împreună / căsuța lui Pariszek din marginea orașului și-acuma ne plimbăm / pe lângă Anticariat, Mathias Rex, urmînd spre Arizona / și pe sub ferestrele Echinox-ului, spre triumful unei lentile de umbră, / care scâlta o retrasă bisericuță gotică. Uitasem de noi / lângă Sfîntul Gheorghe în Solzi / mîngiindu-i balaurul mignon și frumos ca o licornă. Decretasem / acolo un Sensorium Dei / care

Cronica literară de Romul Munteanu

Două voci poetice

avea să cunoască înflorirea în Evul meu Mediu, / dar sub alt cer, pe Hartenek sau Podul Minciunilor...” (Viziță). Într-un asemenea tip de discurs literar, poetul Ion Mircea devine o absență, micile lui capcane cu bătaie în estetic fiind moarte din naștere. Din păcate în *Piramida împădurită* sint prea multe experimente de acest gen. Indiferent de încălcările lor afective, referințele de factură memorialistică, distribuite în versuri,ucid candoarea poeziei cultivate de Ion Mircea de vreme lungă. Cînd reveriile scriitorului ies de sub apăsarea numelor proprii, cînd acestea, rarefiate, lasă liberă starea de eufuziune globală, poezia renaște, despovărată de cotidianul intrat în istorie, rămas în memoria afectivă doar ca o prezență exotica: „Acum că s-a sfîrșit chiar totul / și noaptea către mine tot mai duos adie, / string căile acestea curbate în spre centru / și din focar, ca dintr-o altă viață, / același vernisaj cu ceață / ca printr-o lupă veche reinvie” (Sibiul în ceață).

Poetul cu „lacrimi pe frunte”, cu inima cîndva „în afara corpului”, poetul plăcut la vedere cînd el însuși s-a „văzut pe dinăuntru”, traversează Turnul Babel al diversificării textuale prin informații, lăsîndu-se mîncat de acestea ca o pradă foarte ușoară.

Dar nici o călătorie prin spațiile poeziei nu este lipsită de surprize. Față de Constantin Dumitru simt că am o datorie mai veche. Am contractat-o de bună voie, cînd am citit *Planeta la pîndă* (Ed. „Albatros”,

1988), apoi proiectul meu a fost mereu aminat.

Versurile sale stau sub semnul trupului, văzut în cele mai diverse ipostaze, iar acesta stă și el sub semnul timpului, făcut să ne cuprîndă în marea lui muzeu. Lirismul lui Constantin Dumitru este carnal, în măsura în care materia capătă atributele spiritului.

Scriitorul se condensează în două versuri adresate altora, dar concepute ca o invitație către sine însuși. „E momentul / să spunei ceva memorabil”. Într-adevăr, Constantin Dumitru lasă impresia că dorește să-și audă zicerea din urmă, zicerea definitivă, fără de care poetul nu poate să fie. Dacă există un sentiment al implacabilului în *Planeta la pîndă*, el nu vine din apăsarea unui destin necunoscut, ci din presiunea anunțării ce se propunea a fi auzită.

De aceea, scriitorul se etalează în toate felurile. „Iartă-mi trupul privește / mașinaria perfectă / e-alcăuit din tot ce n-a fost prădat.” (Iartă-mi trupul). Exhibarea este proba lui a fi și a face. Între aceste două ipostaze corpul devine un instrument de măsură. Agresiunea spre om vine astfel din direcții diferite. Toate enunțurile lui Constantin Dumitru sint elocvente în acest sens. Numărăm doar cîteva rețete metaforice: „așchia / disperării mi-amenintă trupul” (Alternativă). „Imi ceri să-ți arăt trupul timpului” (Intimplare). „Acum a trecut / aburul său peste trupul cu care biciuam lumea” (Memento) sau: „nevăzut trupul său în unghii lăsîndu-ți / fișii calde de ceață”: (Lamurii). Dar constituțiile semantice ce încercuiesc trupul sint mult mai bogate. Versurile lui Constantin Dumitru au reverberație. Poezia sa își cîștigă stralul de profunzime prin incizia în ontologie. Aceasta devine cu puțință prin inscrierea în timp, care dă „sorocul umbrei”, „cumpăna paharului...”, „gestul negrăit în intimplări”, „rugul clipei”, „rugul neliniștii”, „trupul timpului” etc. etc.

Cînd reflecția se stringe între elemente (pămîntul) și aparentă (rădăcina iluziei), poezia tînteste spre acel trup, văzut ca un proiect trecător în existență. „Tipă-tul materiei arzînd / în somnul lunii chipul semnelor / nesățioasă-i pradă i-o adulmeca / cîinele timp îi lînge rările mușcîndu-l” (Palingeneză).

Constantin Dumitru este un poet vital. Limbajul său literar nu s-a născut obosit sau decimat de alte limbaje. De aceea trăirile unor stări fundamentale, prezente în versurile sale, nu sint contaminate de vecinătăți artistice jenante. Enunțurile de tip existențial nu se aud ca repetiții: „De nesfîrșita noastră curgere-ndărăt / spaima oglinzii obosește / să ne păstreze chipul.” (Caleidoscop). Situat între început și sfîrșit, omul este o probabilitate care a fost sau poate să fie: „Priviți martorul în carnea lui / înflorescă vina / de-a fi fost de față / Putea să fie chipul-i de țîrîna / neinsufletit încă / risipit prin grădini” (Martorul).

Clipa definitivă

Un roman care a suscitat discuții aprinse în rîndurile cititorilor ca și al criticilor încă de la prima sa apariție — *Clipa* de Dinu Săraru — a văzut din nou lumina tiparului într-o variantă mai limpezită din punct de vedere stilistic și, se pare, definitivă. Dar efortul autorului de a ne oferi o carte mai aproape de perfecțiune nu i-a răpit acesteia una din calitățile fundamentale: prospețimea comunicării. Narațiunea lui Dinu Săraru — scrisă, după propria sa mărturisire, dintr-o suflare — dezvăluie febrilitate, precipitare, patos, de parcă ar aparține cuiva care se grăbește să relateze cit mai multe pentru ca nu cumva, o intimplare neprevăzută să-l intrerupă. De aceea, cuvintele sint așternute pe hîrtie aparent fără grija de a le selecționa în așa fel încît să facemce cu orice preț. Dinu Săraru nu ține să cucerească audiența desfășurînd în fața ei, ca un prestidigitator, jerbe multicolore și încîntătoare. Dimpotrivă, *Clipa* — ca și celelalte scrieri ale sale dintre care *Niște țărani*, romanul său de debut, e cartea sa de referință de pînă acum — se constituie într-un document uman zguduitor în multe secvențe ale lui, în care faptele ce ne sint înfățișate impresionează prin ele însele și nu prin rafinamentul frazelor care le prezintă. Autorului îi e străină redarea „lipsită de căldură, de vibrație”. Fiecare rînd al său îl dezvăluie pe de-a-tregul, așa cum îl știm de atîta ani în viața noastră socială și culturală: dinamic, mereu cuprîns de neastîmpărul de a înfăptui, stîrnind uneori animozități din pripeală și din neștiința de a fi diplomat, — dornic mereu de a urni înertii și

convins că nu ne împiedică să le depășim decît propria noastră comoditate, inflamîndu-se rapid de o idee pe care însă brusc o abandonează, cucerit de o alta mai ispititoare, pisălog cînd vrea să obțină ceva fiind gata să creadă că universul se prăbușește atunci cînd eșuează într-o acțiune. Imaginea pe care ne-o oferă Dinu Săraru este cea a unui scriitor și gazetar implicat total în viața cetății, nimic din ceea ce-i frămîntă pe semenii săi neîntîlnindu-i străin și neputînd, în nici un caz, să le contemple glacial, cu detașare, existența. Dealtfel, deviza lui favorită, „Gloria aparține celor care iubesc mai mult lupta decît succesul” îi dezvăluie integral felul de a fi și de a gîndi. Într-adevăr, scrierile lui sint ale unui luptător care, în răgazul dintre bătălii, se refugiază — scurt timp — în solitudine pentru a medita la modul cum acționează mecanismele sociale, politice, asupra oamenilor, pentru ca, la capătul unei lucrări, să se arunce din nou, neobosit, în vîltoarea evenimentelor, îndrăgostit în chip iremediabil de „clipă”, de fiecare moment pe care îl trăiește cu maximă intensitate, cu o freneză care altora le-ar putea fi fatală. Și *Clipa*, și *Niște țărani*, și *Dragostea și revoluția* (din care au apărut pînă acum două volume) sint înțesate de fapte banale sau ieșite din comun, care aparțin unor contemporani de-ai noștri confrunțați cu o istorie nu întotdeauna blindă, nu întotdeauna clară, și, mai ales, nu întotdeauna dreaptă. Și după treisprezece ani de cînd am făcut cunoștință cu personajele acestei cărți (prima ediție a apărut în 1976) — Dumitru Dumitru, activistul lovit injust dar

Insemnări de lectură

repus pînă la urmă pe făgașul firesc, directorul de întreprindere Tudor Cernat, arhitecta Ruxandra Mărăci-neanu, sinistrul Dometie și altele — au aceeași capacitate de convingere și credibilitate, în ciuda faptului că, la fel ca și la prima figurată, constituie o măturie de preț despre cine am fost într-o anumită perioadă a devenirii noastre, de o franchețe uneori de-a dreptul brutală, dar, fără doar și poate, exactă și demnă de a ne rămîne în memorie.

GEORGE ARION

Spiritul și împrejmuirea

Lumea acestui nou roman de Petre Sălcudeanu des-cinde din mediul construc-torilor, atît de frecvent în proza ultimilor ani ca urmare, desigur, a unei realități imposibil de ocultat. Trăim într-o lume care, construindu-și edificiile, începe să-și gîndească din ce în ce mai obsesiv dimen-siunea interioară, „stilpii de rezistență” morală și spirituală fără de care nici o operă nu dăruază. Ochiul și marea supune atenției tocmai o astfel de meditație asupra „interiorului” uman al construcțiilor noastre, asupra structurii și staturii morale a celor care construiesc, edifică, înalță „pi-ramide” pe nisipul mișcă-tor al timpului cu speran-ța secretă că numele lor vor dăinui dincolo de „clipa cea repede”: Stavropol, „meș-terul” barajului din Ochiul și marea își „aranjează” posteritatea scriindu-și numele în beton și amena-jindu-și mormîntul în pi-ciorul uriașului edificiu. Gestul său este însă ambi-guu, poate fi înțeles în mai multe feluri. Expresie a unui orgoliu nemărginit, manifestare a unei trufii

vecină cu fanatismul „poziti-v” nu mai puțin ruinător decît celălalt fanatismul negativ — el rămîne la fel de susceptibil de o judecată comprehensivă, potrivit ideii, veche cit mitul zidi-rii, că în orice mare operă creatorul său a voit să-și piardă urma, să se contopească în însuși corpul fan-tasmei pe care a plămăuit-o. Dacă la un capăt al acestui simbol polivalent stau fa-natismul, trufia, orgoliul unui meșter Manole depășit de semnificația propriei opere, nu e mai puțin pro-babil că jertfa cu care el se închide (încheie) resta-bilește (restituie) marea tragic-umană a mitului crea-ției. Căci Ochiul și marea, dincolo sau tocmai prin ambiguitatea pe care pla-nurile narațiunii o întîrește, este, în ultimă instanță, o parabolă a creației, o „re-scriere” din unghi contem-poran a legendei Meșteru-lui Manole. Doi creatori „înșelați” de propria lor creație evoluează în roman: Stavropol, meșterul baraju-lui în jurul căruia se în-cheagă o lume închisă, „izolată”, cu legi proprii (ca în Biblioteca din Ale-

xandria) și Ghedeon, ciu-datul sculptor canonic, au-torul unei fresce imagi-nînd o „judecată de apoi”. Fisura din opera meș-terului Stavropol nu este, în esență, altceva decît „ochiul” din fresca lui Ghedeon: ideea fiind că arta, creația adevărată nu se supun prescripțiilor, ci, înșelînd canonul, se revoltă urmîndu-și propriile legi. În ochiul perfect, „dumneze-esc” și pedepsitor din fres-ca de pe peretele schitului de beton s-a strecurat pe neașteptate o „privire” străină, necanonică, inad-vertentă, subversivă și lip-sită de „sfîntenia” prescri-să. Este, constată stupefiat bizarul ei creator, ochiul unei femei, al Adelaidei Jigău, aceeași care, prin iubire, îl „salvează” de la moarte spirituală și amne-zie pe Ionaș, unul din tre „meșterii” barajului. (Ochiul și marea este, din acest punct de vedere, un frumos roman de iubire). Opera dorită sfîntă și ame-nințătoare, constată Ghe-deon, nu fără o secretă mulțumire, se uple de o viață pe care nu o prevă-zuse creatorul ei. Această „farsă” sau „fisură” care întoarce pe dos planurile creatorului și schimbă „comportamentul” operei reprezintă, desigur, puterea vieții și a iubirii de a-și impune, împotriva oricărei dogme, propriile lor legi. Este aici ideea profundă a acestui relativ „încilcit” ro-man scris de Petre Sălcu-deanu, idee căreia cartea îi datorează multe din cele mai frumoase pagini ale sale. Această trecere sur-prinzătoare a realității din-tr-un plan în altul, schim-bare de sens survenită pe neașteptate în planurile creatorului și în funcționa-rea creației, potrivit unei logici ce scapă calculului și premeditării rigide cons-tituie linia de rezistență a romanului. „Florile de pe peretele lateral al bisericii intraseră parcă în călduri, își mîrșiseră volumul, se în-ghesuiau una în alta cu-prinse de o plăcere lumeas-că”: spiritul uman, gin-dește Ghedeon, autorul „ju-decății de apoi”, se dove-dea a fi mai larg decît im-prejmuirea. Din această pricină, nici ochiul gîndit să dea forță voinței divine nu se mai supune menirii lui prestabilite ci, răzvră-

tindu-se, devine privirea... Adelaidei. Barajul însuși, pe de altă parte, cu marea lui, opera „perfectă” a fa-naticului Stavropol se îm-potrivesc strîmtei și înro-bitoare „perfectiuni” prin-tr-o „fisură” ce-l umanizea-ză: viața nu încapă în for-mula niciunei strîmtorări, spiritul uman cu toate ale lui este, iarăși, mai larg decît împrejmuirea. Aceasta este, cred, sumar rezuma-tă, armătura de idei a ro-manului Ochiul și marea, o carte în mare măsură tulburătoare, vie, actuală.

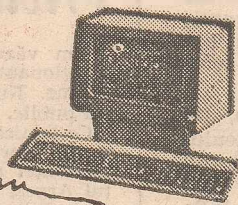
Desigur, se pot face nu-meroase alte „decodări”, autorul pare a fi voit mai ales aici să reunească în spațiul său epic firele mai multor direcții și tendințe ale prozei contemporane, de la noi dar și din alte părți. Pe structura mitului amintit, al zidirii (Meșterul Manole) se suprapun ele-mente din mitul lui Iona (barajul: Chitru biblic), după cum spațiul malefic din jurul „mării” trimite pe alocuri la cel inițiat din Căluza lui Tarcovski, dar și la... sadovenienele Nopti de sinziene („bara-jul” lui P. Sălcudeanu pro-voacă o adevărată revoltă a peisajului: apar plante bizare, necunoscute, „tropi-cale”, fauna capătă însușiri feroce, păsările sint rapa-ce iar peștii agresivi etc. etc.) Demonicul doctor Sae Cămeșă, cu „pastilele” lui roz contra memoriei ne duce cu gîndul la fenomenu-l „mankurtizării” din romanul lui Cînghiz Aitma-tov — și astfel de „legă-turi” se mai pot face, dove-dînd nu altceva decît că autorul scrie avînd conști-ința contextului literar al timpului său. Ceea ce sca-de, însă, interesul cu care se citește acest roman, alt-minteri remarcabil, este alt-ceva: inegalitatea valorică dintre planurile narative, nefirescul unor situații, artificialitatea unor persona-je, bizareriile. Cred însă că un anumit exces de „fa-bricare” a misterului, con-fuzia prea „elaborată” între real și halucinație sau „că-derea” fantasticului în sen-zațional și polițism prozaic nu reduc prea mult din consistența și frumusețea temei principale a romanu-lui: tema creației, a zidirii și a jertfei pe care ea o presupune.

C. STĂNESCU

atelier literar

Lucian Novăceanu

Galeru Cristian — București. Reținem, dar numai pentru „arhivă”, poemul *Legitimă apărare*. Și va așteptăm cu lucruri noi. Dacă reușiți să dați jos leșul vulgarității, corabia dumneavoastră va pluti frumos și sint semne că veți avea timp prielnic.

Dana Andrei — Reșița. E foarte bine că citiți (nu-i uitați pe poeții clasici și moderni), e bine că visați și nu-i rău că și scrieți.

Ania Uncău — Iași. Prima problemă: dacă un editor v-a spus că rațiunea publicării de cărți proaste este „de a arăta lumii cum nu trebuie să se scrie”, răspundeți-i că face parte din aceeași categorie cu respectivele cărți și singura rațiune a existenței lui este să-l vadă lumea și să știe cum nu trebuie să fie. A doua chestiune: se pare și se zice că femeile sînt mai sensibile, dar se știe și se recunoaște că bărbatului au scris cea mai bună poezie. Asta nu înseamnă că lucrurile nu se pot schimba. A treia poveste: poeziile trimise sună ca un clopot de lemn. Puneți puțin bronz, dar nu în toate: în unele, orice ați pune, nu vor cunoaște farmecul ecoului.

Serban Crețu Marian. Da, anul trecut v-am scris să mai trimiteți. Aveam motive să credem că veți trimite lucruri mai interesante. Acum, că ați trimis, observăm că nu ați reușit. Așa că nu mai trimiteți.

Crețu Roxana. — Piața Neamț. Dacă la vîrsta pe care o aveți acum, ați

reușit să scrieți atât de frumos și să asimilați suficientă cultură, (aici intră orice carte și orice materie școlară și extrașcolară), nu ne îndoiți că peste alți 3-4 ani veți fi nu o speranță, ci chiar o certitudine. Ne-ar face plăcere să nu ne înșelăm și să fim noi cei ce vor publica primele poeme, deși, din cu totul alte motive, nu vă putem promite acest lucru. Ceea ce ați trimis acum e interesant, dar numai atât. Încercați să spuneți mai mult prin cit mai puține cuvinte și nu invers, pentru că așa ceva e la îndemina oricui.

Marcus Eitelka — Bacău. Bună, ca idee, *Frica*. Are nevoie de un alt final. Dacă reușiți să-l găsiți, vă așteptăm.

Lucian Gabriela Ie-nuța — Brusturi, Drăgănești, Neamț. Sinteți foarte sinceră: „Dacă măcar una din aceste poezii va fi bună, atunci voi câștiga pariul pentru care mi-am dat toată silința și pentru care mi-am pierdut două seri”. Vom fi la fel de sinceri: nu știm ce pierdeți acum datorită blestemului de pariu, dar cele două seri le-ați pierdut sigur.

Mihai Ionuț Constantin — Ploiești. Cu ce ați trimis acum nu ne-ați frînt inima. Mai aveți și altceva?

Faraon Eugenia — Huși. Ne păstrăm opinia din „Atelierul” anterior.

Viorel Munteanu — Focșani. Nu. Credem că ne-am jucat destul de-a „baba oarba” și cine mai știe în ce gard putem să intrăm. Cîteva date per-

sonale nu ne-ar strica. După aceea, povestea cu „formula” poetică pe care o sluiți neabătut ar fi trebuit s-o înțelegeți exact: e ușor obosită.

Paul Gon — Turda. Am primit, o să mai cugetăm, dar ca și în cazul lui Viorel Munteanu, computerul suferă de date personale și se cuvine să-i curmăm suferința.

Cracea Claudia Anca — Iași. Computerul vă roagă să mai așteptați cîteva ani, măcar pînă aveți drept la buletinul de identitate. Între timp, citiți și nu părăsiți jocul.

Mihai Constantin Voicu — Milcovu, Vrancea. Dactilografați poemele, nu înainte de a le boteza, indiferent cum. După aceea vom mai vedea. Nu strică să vă inventați și o scurtă prezentare, lucrul cel mai de dorit și cel mai ușor fiind să nu inventați nimic.

Puricescu Alexandru — Zărnești, Neamț. Toate bune, dar nu și la locul lor: bune gîndurile, dar sînt transcrise fără sugestie; bune temele, dar aplăzitate. Computerul apreciază că e mai nimerit să vă ocupați cu invențiile tehnice. Astea, dacă funcționează, se văd cu ochiul liber. Roata, nu uitați, a fost inventată, iar cratița cu toatele în interior nu poate fi folosită.

Ticreșan Emil Puiu — Sighișoara. Citim din *Fluturile*: „Privesc un fluture de noapte: / se învîrte în jurul unui bec, / se pocnește cu capul de stilp / și ameteți, cade cu aripile răstignite. // Pornesc prin noapte / și mă cred fluture...”. Ocoliți

stilpii cu becuri. N-o să vă fie prea greu. Mai citim din *Decor*: „O, Prometeu! / adu benzină, / că focul ce ai aruncat / nu ajunge pentru toți”. Mai bine îl rugați să ne ia focul.

Gheorghe Tepeneu — Reșița. Ne oprim la *Refren genetic*: „De cînd e lumea lume, de lume născătoare, / am descins cu toții din Eva și Adam, / de sus ne încălzește același unic soare, / sîntem frați, ne tragem din același neam”. Unu: cu soarele, sîntem de acord că e unul singur. Doi: cu Eva și Adam, începem să avem îndoieli: credeți că puteau ei să hrănească atîta suflare?

Mai trimiteți: Daniela Pantilie — Vaslui; **Mocanu Doina** — Constanța; **Toader Cristian Loredana** — Galați; **Dumitru Antonela** — Iași; **Pompiliu Comșa** — Vulcan.

Decamdată nu: Bugan Constantin — Alexandria; **Dinu D. Nica** și **Duță Maria Ligia** — Ploiești; **Bogdan P.** — Constanța; **Nicolae Negulescu** — Craiova; **Lucia Alivan** — Rimnicu Sărat; **Nicoleta Sonu** — Brașov; **Septimiu Silvan** — Tirgu Mureș; **Zena Ispas** — Lugoj; **Juri Constantin** — Arad; **Botezatu Vasile** — Teiuș; **Mircea Negri** — Tecuci; **Belclug Florentina Verești**; **Dănilă Mihaela Carmen** — Brăila; **Achiței Daniela** — Fălcieni; **Ella B. Crișan** — Remetea, Bihor; **Ilarie Ioana** — Roznov, Neamț; **Marinescu Mircea** — Turcu Măgurele.

Nă vă pierdeți timpul: Cezar Mihai — Petroșani; **Nicușor Tănase** — Voluntari; **Ștefan Lupeșteanu** — Brașov; **Ștefan Pirvu** — Galați; **Ștefan Constanța** — Brăila; **Amado Dinec** — Arad.

DARIE NOVĂCEANU

Parabola amiezii

Cum tănuim în fiecare din noi adevărul, apoi privim peste cîmpii și amiaza ne pare coborîtă în poala pămîntului. Ducem minile la frunte ca într-o îmbrățișare a minții, năpădiți cu riurile de ziua ce intră pe ferestre.

Adevărul este oprirea în loc a liniștii, cînd doar lumina botează sufletele noastre. Atunci privim amiaza coborîtă în poala pămîntului și griul ce o ridică încet de pe holde în creșterea sa. Amiaza e cerul ce a luat trupul brazdei și bogat slujește adevărului nostru. Piinea se va coace ostenită de creștere.

Și ne hrănim cu ea prin vitraliile vieții, trupurile noastre de sticlă slobod adevărul să-l lase. Cîmpul tot pare o catedrală unde lumina se sfîrșește doar pentru a renaște într-o altă amiază. Stilpii săi sîntem noi, bogații în aduceri aminte. Atunci ne aplecăm urechea și auzim pămîntul cum fierbe, iarba udă de zori cum se foiește sub șuierul coasei. Neîndurați luptători, hăcuim pe ogoare. Tarinile ispitite de soare se dezbracă. Și noi, în miezul adevărului de amiază, simțim griul ce ridică în creșterea sa cerul de pe holde.

Armura nostalgiei

Departa, în fundul dimineții, regăsește ulcica fierbinte cu lapte, împinsă pe ștergar de bunici. Petecele cerului, în albastrul umed al luncilor, văzute prin crucea ferestrei. Cocori nemiloși chinuind primăvara în țipete și muguri plesniți în palmele verzi ale viei.

Sculptarea dorului

Ce te-a întrebat pe tine Brîncuși, pămîntul, de-a început iarba să crească sub picioarele turmelor ?? Dar norii, de-au pornit ploile în primăvară, umplînd fîntînile cu împărțășanie ?? Sau codrii, de au putut să ne ascundă de fiare ?? Doar de dățile tale nu ne-au ascuns, fiindcă tu ne-ai tăiat pe fiecare așa cum sîntem; pești sau cocoși, rugăciuni sau himere. Ne-ai prins în plasele tale, sfîrșele de vînt, să ne durezi prin tîndeale albe din lemn sfînt de gutui. Creșteai un potop de muguri primăvara, turme de flori, se gudurau petalele prin pomi la simplul tău glas. Ai trezit picioarele noastre și ele au început să meargă, să meargă în toată lumea și să propovăduiască adevărurile tale. Dar tu nu aveai nici un adevăr constatat în tratate și silogisme. Aveai o lume, ne aveai pe noi, miei livezilor tale. Noi eram cei care cîntam doine la răsruce de poteci, acolo unde tu plantai zeități. Și ne pierdeam suflarea intrînd în mit pe domeniile tale. Tu nu aveai borne și hotare acolo unde aduceai primăvara. Venea peste tot așa cum vine somnul seara. Icoana liniștii ne-o puneai în față și noi ne rugam la sfînta liniște, și auzeam lumea cum tremură, atîta liniște era în tot ce ne înconjură. Intram în coloana ta ca să urcăm spre neureat, iar tu, sculptore, te apucași să ne tai la fiecare cîte un dor.

CRISTIAN GEORGE BREBENEL

MIHAI BERECHET:

„În sfîrșit, viața!”

(Urmare din pag. 9)

— Mama aștepta rezultatul examenelor. A fost strălucit! Al doilea din 900 candidați, al doilea din cei 90 de elevi, reușiți, al doilea din toată România, al doilea din Europa, al doilea pe tot mapamondul. În fața mea se deschideau perspectivele vieții militare tocmai atunci în preajma... războiului.

— Ați mîncat teatrul cu pîine cit ați fost elev, nu mai spun de anii cînd ați intrat, la conservator și deci v-ați integrat în această lume. Cartea dumneavoastră evocă maestrul scenei românești dar și sumedenie de întîmplări, care, datorită memoriei și spiritului dumneavoastră de analiză, nu s-au pierdut în noianul faptelor de fiecare zi. De pildă, concluzia la care ați ajuns interpretîndu-l pe George Devear din „Toți fiii mei”, de Arthur Miller.

— Aura Buzescu a avut reputația unei actrițe pedante, pretențioase și necruțătoare în scenă. Vă dați seama ce simțeam jucînd alături de dînsa? Cînd îmi spunea „George!” și mă privea, un magnetism mă cuprîndea, și mă făcea să am talent. Atunci am realizat că talentul poate fi, cum spun unii, 99 la sută transpirație și doar 1 la sută inspirație, dar mai pîns de toate, teatrul este personalitate și magnetism. Mulțumesc, Aura Buzescu!

— Ați lucrat cu mari regizori, v-ați format lingă ei. În jurul numelui lui Sică Alexandrescu există o întreagă legendă.

— Maestrul era necruțător și n același timp cuceritor cu accorii. Nu admitea îngroșarea cînicului, gagul fără rost sau logică, așa cum nu admitea tembelismul, capriciile sau mai ales lipsa de punctualitate. Îl urmăream la repetiții cum îl ținea în mînă pe Birlic, conducîndu-l pe culmea reușitei; cum opta pentru un gest sau intonație cu vechiul său prieten

Ghibericon. Cu noi, tinerii, se purta cu tandrețe, dar cînd greșeam adopta un ton fulminant. Topit de spaimă, după o asemenea repetiție, n-am mai dat pe la teatru vreo două zile. Cînd ne-am reintîlnit m-a întrebat cu prefăcută asprime: „De ce ai lipsit, domnule Berchet?” „Mi-a fost frică, de rol și de dumneavoastră...” A zîmbit satisfăcut. Tare îi mai plăcea maestrului Sică Alexandrescu se inspire frică.

— Cine v-a întins prima mînă ca să ajungeți un nume de referință în regie?

— Înainte de a deveni actor dorisem să fac regie. Al. Fînti a fost primul care mi-a propus participarea la un spectacol, îndrumîndu-mi pașii spre meseria pe care o fac și azi. Era un om de o cînstă ireproșabilă, un pasionat pînă la dăruirea totală pentru indiferent ce făcea. Dorința de improspătare a artei actorului, de îndepărtare a oricărei manifestări de joc, grațuit, tipică teatrului bulevardier, a constituit una din coordonatele muncii sale regizorale. Fînti era și un om de atitudine. L-am respectat și m-am bucurat de încrederea lui pînă la moartea sa.

— Sinteți păstrătorul unor amintiri cu o memorie la care se alătură multă căldură sufletească... Nu-i uitați nici pe cei care nu apar niciodată pe scenă și-i „vorbiți” de bine. Sînt emoționante paginile despre celebrul suflor Nik.

— Această istorie vie a teatrului românesc, de la Gusti și Nottara, la Soare, Șahighian, Vraca, a operetelor românești de la Poenaru la Leonard, a revistei românești de la Tănase la Puiu Călinescu, se numea Ilie Dumitru. Dacă i s-ar fi pronunțat acest nume în teatru nimeni n-ar fi știut că e vorba de el. Paradoxal, în teatru numele de teatru e cel adevărat. Nik, această figură a Bucu-

reștiului teatral din ultimele 6 decenii, nu a fost numai decanul suflorilor din România, dar era cuceritorul suetar, valorosul sipet cu amintiri al teatrului dintotdeauna, monument al amintirilor publice sau secrete ale scenei de la începutul acestui secol și pînă acum. Nimeni ca el nu putea să povestească în detaliu o discuție amicală între Maximilian și Leonard. Nimeni nu-l întrecea în micalită comunicare a unor glume, nimeni nu-l depășea cînd reda vorbirea colorată a celui care a fost marele comic și nedespărțitul său prieten, Niculescu-Buzău. Balanța dintre trecut și prezent o ținea într-un perfect echilibru.

— Cu toată reputația de care se bucură *Macbeth*, de Shakespeare, nu a fost niciodată un succes de public, nu a avut o viață lungă pe scenă, afirmați dumneavoastră, undeva, în cartea. S-a păstrat acest fir al nefericirilor și cînd ați pus-o dumneavoastră în scenă, în 1961?

— Au fost multe întîmplări triste, din cele multe ce am citit despre tragedia *Macbeth*. Cîteva exemple: teatrul din Barcelona a ars, avînd pe scenă decorurile din *Macbeth*; la același spectacol, pe scena Naționalului din Belgrad s-au prăbușit decorurile peste actori; la Londra, în spectacolul cu Laurence Olivier și Vivien Leigh, au murit directorul și producătorul în seara premierei. După ce a făcut filmul *Macbeth*, cariera lui Polansky a suferit niște accidente. La noi, piesa a fost întotdeauna o cădere. Versiunea cu Storin, Ciprian și Agepsina Macri s-a jucat de cîteva ori. Versiunea cu mîști a lui Ion Sava, cu toate că a rămas ca referință în istoria spectacolului de avangardă românească, s-a jucat de 21 de ori și Ion Sava s-a îmbolnăvit și a murit, iar Liviu Ciulei, cu aceeași piesă a avut două catastrofe profesionale. În versiunea mea

scenică, în timpul repetițiilor, a murit subit, în condiții mistериioase, un figurant otrăvit, se pare, cu ciuperca. Interpretul lui Banco a fost anunțat de moartea mamei sale, o figurantă, de moartea subită a soțului, iar la premieră a fost adusă în țară urna eminentului decorator Toni Gheorghiu, mort în Suedia la clinica celebrului Oliver Krona. Nu sînt superstițios ci fac numai o adunare a unor întîmplări nefericite. Premiera mea contrazice totul pentru că Emil Botta a fost într-o seară excelentă. Aplauzele nu mai conteneau.

— Dumneavoastră aveți nevoie de volumul 2 la „9 caiete albastre” pentru că ele se dovedesc neîncăpătoare. Eu nu pot avea, din păcate, 9 interviuri într-unul singur.

— Înteleg dojana, să fim mai concisi! Vă rog însă să rețineți că în cariera unui regizor, a unui pedagog, desfeșnarea drumurilor, punerea în valoare a trăsăturilor tainice din personalitatea actorilor este generatoare de infinite satisfacții. Nu regizorul trebuie să fie cel care se pune în valoare ci materialul cel mai prețios, actorul. Am ținut mereu la talentul, la culoarea verbiului, uneori stupefiant, din afara scenei, la esența românească a naturii artistice a actorului. Și de-a lungul carierei mele am dovedit că nu mă abat de la acest crez. Am muncit împreună și am avut nu puține bucurii împreună.

— Ultima piesă pe care o puneți în scenă, acum, se numește *pirandelian*, deși este de Ion Băieșu, „Autorul e în sală”. Regizorul e încă pe scenă?

— Foarte puține zile și coboară în sală, ca orice spectator, să urmărească premiera. Sper să fie un spectacol amuzant și plin de invățăminte. „Autorul e în sală” e o satiră la adresa credulității, inocenței și a goanei unora după exotism. Simpla întîmplare face ca

Ion Băieșu să fi debutat ca autor dramatic tot în regia mea. — Sinteți un păstrător de calambururi, de întîmplări aparent fără legătură, dar deloc disparate...

— Îmi plac asociațiile de idei, unele se fac de la sine... Nota de originalitate a piesei lui Ion Băieșu, încredințată Naționalului bucureștean, vine în primul rînd de la limba pe care o întrebuintează. Drama-turgul are o ureche sensibilă, formată la școala marilor înaintași, Caragiale, Baranga, Tudor Mușatescu, care au prins cu har deosebit vorbirea unei anumite societăți. Băieșu este pe urmele lor. Am simțit pleonasmele existente în text și le-am pus pe muzică.

— Moda musicalului a cuprins și Teatrul Național?

— Este o comedie cu cîntec. Îi veți reîntîlni pe Mișu Fotino, Coca Andronescu, Draga Olteanu, Aimée Iacobescu, Dîdona Popescu, Andrei Ionescu, toți gravitînd în jurul lui Costel Constantin, într-o mare creație de escroc sentimental, rol proteic, de excepțională vigoare și farmec personal. Interpretul atît de aplaudat în „Zbor deasupra unui cuib de cuci” cîntă și dansează.

— Asemănările sînt absolut întîmplătoare și autorul nu-și asumă nici o răspundere?

— Cine se va strădui va găsi și asemănări. Voi preda un volum de schițe, caiete de regie, portrete, adunate sub titlul provizoriu „Teatrul unde nu se plînge: și voi continua cu alte caiete albastre.

— Apropo, de ce nouă „caiete albastre”?

— Pentru că am cumpărat 9 caiete de la librărie... pentru că le-am scris timp de 9 vacanțe... pentru că am pus în ele observațiile copilului, concentrarea pasionată a adolescentului și luciditatea maturului, care observă mișcarea istoriei, activitatea literară și teatrală a unei anumite perioade. În sfîrșit, viața!

Așezarea romană de la Micăsasa

Săpăturile arheologice întreprinse în ultimii ani în vatra comunei Micăsasa, județul Sibiu, au dus la descoperirea pe aproximativ 20 ha a unei întinse așezări romane din mediul rural al provinciei Dacia.

Cu prilejul acestor investigații s-a constatat existența unui strat gros de cultură materială cu o intensă locuire în care s-au putut distinge trei nivele de construcții.

Primului nivel îi corespund urmele unor bărci, unele incendiate, a două cuptoare pentru copt, probabil, pine și a unui cuptor de olărie, toate săpate în lutul galben.

În nivelul al doilea, mult mai gros decât primul, s-au aflat urmele unei clădiri, a două grupuri de cuptoare și ateliere de olărie, în mare parte distruse de un puternic incendiu, o fîntînă și alte dependințe, accesorii ale atelierelor de olărie, precum și multe groji, din care inițial s-a scos lut pentru confecționarea vaselor și apoi umplute cu materiale rebutate.

Nivelului al treilea, care atinge suprafața solului actual, îi aparțin urmele unor clădiri cu pereții din birne și lutuți, unele cu tencuială de roșu pompeian, cu pavimente din cărămizi sau opus signinum și instalații de hypocaustum; câteva după grosimea fundațiilor, notăm făcute din bulgări de mortar, sau după bazele de coloane aflate, par să fi avut etaj sau aliniamente de coloane. Tot în acest nivel s-au aflat și urme de drum pietruit, via glarea strata.

Deși suprafața dezvelită se reduce numai la 15,50 ari față de suprafața mare pe care se află vestigiile arheologice și că materialul arheologic descoperit e încă în faza de studiu se poate spune cu oarecare reticență că așezarea fondată de coloniștii romani în primii ani ai provinciei a durat pînă în timpul retragerii administrației romane din Dacia și că peste aceasta găsim urmele actualei localități încă din secolul al XI-lea dacă nu și mai devreme.

Remarcăm faptul că și în documente actuala localitate este amintită destul de timpu-

riu, încă de la 1267.

Revenind la așezarea romană menționăm că în toate cele trei nivele aparținînd stratului cu urme materiale romane s-au aflat numeroase materiale provenind de la construcții, obiecte de uz gospodăresc, meșteșugăresc, vestimentar și de podoabă și foarte multă ceramică. Toate acestea reflectă ocupații precum agricultura, creșterea animalelor, pielăritul, lemnăritul, vînătoarea și olăritul. Îndeosebi această din urmă ocupație, olăritul, este foarte bine reprezentată, mai ales în nivelul mijlociu, printr-o imensă cantitate de vase de factură romană între care unele de factură dacică.

În cuptoare și în preajma cuptoarelor, destinate în timpul incendiului, terenul fiind apoi nivelat și căpătînd altă destinație, — construindu-se clădiri somptuoase —, pe lângă ceramica uzuală obișnuită în provincie s-a aflat și ceramică și foarte multe tipare pentru produs vase de înaltă calitate și finețe, vase terra sigillata. Dacă pînă acum nu cunoaștem în provincia Dacia decât un tipar întreg și 6 fragmente din altele, aflate dispersate în diferite localități, fiind considerată ca tributată altor provincii în acest domeniu industrial de mare importanță în lumea antică, descoperirea la Micăsasa a peste 350 de fragmente de vase terra sigillata, a 45 de fragmente de case șampilate și ceea ce este și mai semnificativ și demn de subliniat a unui număr de peste 400 de tipare și fragmente de tipare pentru confecționat vase terra sigillata a schimbat cu mult optica și punctele de vedere ale specialiștilor.

Atelierele de la Micăsasa produceau astfel de vase nu numai pentru cerințele și gusturile locale, ci bănuim deocamdată, chiar și pentru alte provincii.

În acest important centru meșteșugăresc s-au mai găsit fragmente de tipare pentru confecționat platouri și borduri de platouri, fragmente de tipare pentru confecționat statuete reprezentînd pe Isis și Serapis și anse de pateră, unelte și ustensile pentru să-

pat, prelucrat și ornamentat vasele de lut, discuri centrale de la roata olarului și eșantioane din minereu și oxizi, din care se puteau obține coloranți.

Amintim, de asemenea, un altar votiv dedicat zeului Saromandus, zeitate unică sub acest nume în întreg Imperiul roman, inele din metal prețios înfățișînd șerpi incolăciți și o mască din lut cu figură umană, ce se purtau la diferite ceremonii, apoi un platon cu imaginea unui pește în interior, un fragment de farfurie cu motive cruciforme și un fund de vas pe care este incizată o cruce între brațe avînd inserate de trei ori litera A și o dată litera R, considerate paleocreștine, datînd din prima jumătate a secolului III e.n.

După cum reiese din cele relatate, așezarea romană de la Micăsasa fondată de coloniști veniți ex toto orbe Romano, alături de care îi întîlnim și pe daci, situată într-o zonă fertilă și cu un excelent lut pentru confecționat vase și la răsplată de drumuri ce facilitau un comerț activ, este incontestabil pînă în prezent, cel mai mare centru de olărie cunoscut în Dacia romană și poate din provinciile dunărene, comparabil cu marile centre din vestul Imeriului.

IOAN MITROFAN

Șef secție istorie veche, Muzeul de istorie al Transilvaniei

Cartea miturilor

Se întîlnesc situații în care o prezentare, o recenzie, o cronică literară exagerează calitățile unei cărți. Situație neplăcută pentru cititor căci, citită, cartea dezamăgește. Rîndurile de față, chiar dacă nu și propun să și dezamăgească cititorii, vor prezenta o carte de excepție care își va depăși caracterizările oricît de elogioase. Este o carte rară, binevenită în cultura românească. Este o carte ce ține locul unei biblioteci. O carte pentru „toate anotimpurile”, pentru toate profesiile și pentru toate vîrstele. Această cartebibliotecă se numește **Dictionar de mitologie generală** de Victor Kernbach, a apărut la Editura Științifică și Enciclopedică și a fost redactată de Rodica Pandele. Dictionarul este o variantă nouă, mult îmbogățită, a lucrării apărută în 1983 la Editura Albatros. Carte de o viață, o viață de autor pentru mai multe vieți de cititor — căci, știm, lecturile sînt infinite —, dictionarul este și un pri-

le de admirație și de mirare. El dovedește că mai există oameni bine pregătiți care îndrăznesc să pornească în continentele de simboluri ale miturilor și ale mitologiilor universale.

Este un curaj intelectual din ce în ce mai rar în lumea noastră supraspecializată, replică modernă a mitului amestecului limbilor. Este un drum de o viață, un drum al vocației spre „secretul originii lucrurilor”, cum ar spune Mircea Eliade. Căci, „Iubitorul de mituri este oarecum filosof”. Acceptarea vecinătății mitului cu filosofia, sesizată încă de Aristotel în *Metafizica*, s-a îmbogățit, de atunci încoe, cu numeroase alte deschideri. Mitul este astăzi material de studiu pentru discipline ca: istoria filosofiei, istoria religiilor, folclor, antropologie, istoria științelor sau istoria artelor. Cartea de față trezește și întreține interesul pentru acest fenomen etern și totuși atît de perisabil care se numește cultură. Ea oferă mai mult decît o impresionantă demonstrație de ubicuitate doctă pe meridianele temporale ale

de români care „se uniseră cu țara”. Desresimțea însă o mare nevoie de cadre didactice de o înaltă competență, iar centrele universitare de pe tot cuprinsul românesc le-au pus fără ezitare, cu un veritabil elan, la dispoziție. La Facultatea de Litere și Filosofie (care cuprindea și istoria) au venit să predea, la îndemnul lui Nicolae Iorga, Vasile Părvan, Silviu Dragomir, Ioan Lupăș, G. Bogdan-Duică ș.a. Geografia a predat-o încă din 1919 Gheorghe Vălsan, întemeietorul geomorfologiei românești, care a creat la Cluj o adevărată școală. De la Iași a venit, între alții, chimistul Gheorghe Spacu, care timp de două decenii a condus aci școala românească de complexometrie, de o creativitate recunoscută în țară și străinătate. La îndemnul lui Gh. Țițeica, ilustrul matematician Dimitrie Pompeiu a organizat Seminarul de matematică al Universității din Cluj, unde a ținut și prelegeri între 1919 și 1934. Printre profesorii veniți de la Iași s-a numărat și Gheorghe Bratu, care a preluat cursurile de calcul diferențial și integral, precum și de astronomie. În sfîrșit, prezențe strălucite la universitatea clujeană au fost și Victor Babeș, figurînd în primul corp profesional al Facultății de Medicină din Cluj și Emil Racoviță care, revenit din străinătate invitat de „Consiliul dirigent”, a devenit titularul catedrei de biologie, iar în 1920 a înființat la Cluj cel dintîi Institut

Priviri care dor

Am văzut un film sincer și emoționant, care nu va rula pe ecrane. Nu este adresat marelui public.

Comunicarea Victoriei Irimia, medic primar, coordonatorul asistenței psihiatrice din județul Argeș, la sesiunea științifică de la Pitești, un film pe 16 mm., a surprins asistența. Toată lumea aștepta ca doctorița să înceapă să citească cînd s-au stins luminile și a apărut un film. Medicii au urmărit imaginile Cineclubului din Pitești, la propunerea Victoriei Irimia, cu comentariile sale spontane, respectînd problemele psihiatriului dar demonstrînd și calitățile unui talentat reporter. Am fost uimită de gingășia, subtilitatea și umorul suportului verbal al filmului. Am întîlnit un Pitești deosebit de sentimental, așa cum îl vede Victoria Irimia, înfrumusețat de flori (o altă mare specialitate a orașului), de copii frumoși și de porumbei. Medicul îi îmbrățișa cu obiectivul aparatului de filmat și-i susținea cu cuvinte tandre pentru că reprezintă partea sănătoasă, viabilă, care încurajează eforturile omului în alb cînd se află în fața bolnavilor cu priviri care ne dor, cu pustii în suflet, cu transformările zguduitoare ale bolii asupra psihicului lor.

Victoria Irimia ne-a luat pur și simplu de mină și ne-a purtat, cu întregul ei colectiv de psihiatri, psihologi, sociologi, surori și îngrijitoare, în spațiul pe care l-a organizat cu suflet și cunoștințe, pentru ca „orice privire care ne doare” să se simtă cît mai aproape de atmosfera de acasă, să suporte mai ușor frămîntările bolii, să

capete „proteze” morale atît timp cît are nevoie.

Tactul, deplină înțelegere, sublinierea discretă că în orașul Pitești, în 8 ani, psihiatria s-a mutat de 5 ori cu subînțelesul efort al reamenajării cabinetelor și saloanelor „dăruirea speranței prin imagini și cuvinte potrivite, mesajul nepereche că fiecare act medical trebuie făcut și cu sufletul pentru a lupta contra tenebrei, sint spuse direct, fără distanță de la catedră, în cele cîteva minute filmate. Nici o comunicare savantă nu ar fi avut asupra asistenței acest efect extraordinar.

Fără nici o îndoială, impresia dominantă, susținută de realitate, este dată de strădania psihiatrilor din județul Argeș care-și înțeleg total profesiunea. Dincolo de cabinetul lor, de orele de consultații, de gările din spital, sint alături de pacienți, știu despre ei, uneori, mai mult decît cei din familie, îi ajută, ori de cîte ori sint în dificultate, cu sfatul, cu reînfraternarea, cu puterea de a prelua tot ce „descarcă” prin mărțurisirile lor. Victoria Irimia își prezintă cu mare colegialitate colectivul și toți membrii lui devin cunoscuți de reuniunea organizată de U.S.S.M. — filiala Argeș.

Acest act medical deosebit, această confesiune a medicului Victoria Irimia, este innoabilă de știință și conștiință, de idealul unei femei care trăiește suferința altora ca și tînd ar fi a ei.

„Privirile care ne dor” sînt preluate cu toată responsabilitatea de Victoria Irimia care face tot ce este omenește posibil pentru a le reda strălucirea și bucuria, conștiință că „sănătatea este un produs social”.

CARMEN DUMITRESCU

mitologiei și ale miturilor, ci și o coborîre în sensurile lor profunde care sint, în pofida inerențelor obscurității, luminoase. Divinități, mituri, ritualuri, concepții, definiții, doctrine, opere, personalități se regăsesc în peste 2.600 de articole care, ni se spune, nu epuizează totalitatea doctrinei și credințelor religioase. Dictionarul devine un adevărat catalog ce cuprinde majoritatea temelor acestei imaginare „Bibliotecă-Babel”, încheind o etapă multimilenară a spiritualității universale manifestată prin mit. Instrument de lucru, dictionarul face accesibilă o erudiție care atrage, făcînd-ne să uităm că l-am deschis pentru a consulta niște date și să ne surprindem citîndu-l iar și iar pe nerăsuflăte. Căci recitirea rămîne cel mai frumos omagiu adus unei cărți. Mitul citirii nu a existat consemnat ca atare. El s-a ivit drept consecință tăcută a nașterii mitului scrierii. Prin tăcerea noastră curioasă noi, cititorii, continuăm acest mit în care credem și astăzi.

ADRIAN MITIȘ

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Împlinind o străveche năzuință

La 3 noiembrie 1919, istoricul Vasile Părvan rostea memorabila sa lecție de deschidere **Datoria vieții noastre**, animată de o elevată spiritualitate și de un înflăcărat patriotism, marcînd cu aceasta inaugurarea Universității Daciei Superioare din Cluj. Primul rector al acesteia era ilustrul filolog Sextil Pușcariu, iar inițial au funcționat patru facultăți: Științe, Medicină, Litere și Filosofie și Drept. De fapt, încă din primăvară, prin strădania profesorului Onisifor Ghibu se constituise o comisie universitară pentru stabilirea normelor de organizare și alegerea cadrelor didactice ale instituției proiectate; de remarcat că eminentul pedagog care a fost O. Ghibu era la acea dată secretar general al secțiunii Instrucțiunii Publice din cadrul „Consiliului dirigent”, adică a guvernului provizoriu al Transilvaniei în prima perioadă după Unire. La 12 septembrie 1919 fusese emis decretul-lege pentru înființarea Universității din Cluj.

Se înfăptuia astfel un vechi ideal al românilor ardeleni, acela

de a avea un învățămînt superior în limba națională. Încă din mai 1848, la istorica adunare de pe Cîmpia Libertății din Blaj, înființarea unei Universități românești în Transilvania figurase printre revendicările revoluționarilor ardeleni. Aceași năzuință o aflăm în declarațiile sau demersurile mitropolitului Andrei Șaguna, ale lui Simion Bărnuțiu, Avram Iancu (în testamentul acestuia), Ion Maiorescu, Al. Papiu Ilarian, George Barițiu. Mai mult, foștii grăniceri de la Năsăud se angajaseră să verse o parte din veniturile pădurilor lor pentru crearea noii instituții. Stăpînirea austro-ungară s-a opus însă acestui deziderat (deși toate statisticile oficiale arătau că în Transilvania populația românească era majoritară), așa cum respinseseră și proiectul cărturarului și medicului Ioan Piuariu-Molnar pentru înființarea unei Academii.

Cu atît mai mult, cititorirea Universității Daciei Superioare în 1919 — acum 70 de ani — la Cluj a fost salutată cu o deosebită căldură de către milioanele

de Speologie din lume (26 aprilie 1920).

Despre începutul școlii de fizică de la Cluj se vorbește mai puțin, deși ea a obținut rezultate cu totul remarcabile. O personalitate de excepție a fost fizicianul, inginerul și inventatorul Augustin Maior (1882—1963). Ne-am ocupat de el în mai multe rînduri în legătură cu prioritatea sa mondială în domeniul fundamentării teoretice și realizării practice a telefoniei multiple, adică a transmiterii mai multor convorbiri telefonice pe același circuit, moment de seamă în dezvoltarea telecomunicațiilor (1904—1907).

Întrucît și el s-a numărat din rîndul primei serii de profesori ai Universității Daciei Superioare, începînd chiar din 1919, ne vom opri acum asupra sa și sub alte aspecte. Născut la Reghin la 21 august 1882, A. Maior a devenit inginer electromecanic în 1905, iar ulterior s-a specializat în fizică teoretică și matematică la München, Göttingen și Viena. În anul 1919, „Consiliul dirigent” îi încredințează funcția de director general al Poștelor, Telegrafelor și Telcoanelor din Transilvania (1919—1920), el întemeind și prima școală de telegrafie și telefonie din Transilvania (1919). Tot în 1919, devine profesor de fizică tehnologică la Universitatea din Cluj, iar din anul următor (1920) profesor de fizică teoretică — el fiind primul profesor de fizică teoretică din România, cu importantă contribuție în această specialitate. De altfel, tot el a condus Institutul de fizică teo-

retică și aplicată al Facultății de Științe din Cluj. Este pe drept cuvînt considerat inițiatorul și primul conducător al școlii de fizică teoretică din România. În anii 1946—1947 a fost decan al Facultății de Științe din Cluj.

A. Maior a avut un aport notabil în electrotehnică, magnetism, acustică, optică, variația lentă a unor constante fundamentale, dar în fizica teoretică a dat cel mai mult cunoscătorii științifice, prin studiile și descoperirile sale în ce privește teoria relativității, gravitația, teoria cuantică a soluțiilor, termodinamica radiațiilor, termodinamica statistică și fizica nucleară. A introdus în fizica cuantică o nouă funcție, denumind-o „cvasientropică” și a găsit noi relații între gravitație, emisiunea de căldură și electricitate. În lucrarea sa *Nicht-Euklidische Mechanik des Atomkern Inneren* (1940) a explicat anumite procese nucleare pe baza mecanicii neeuclidiene, considerînd interiorul nucleului drept un spațiu hiperbolic. Printre noile concepțe pe care le-a introdus în știință se numără „entropia radiantă”, „energetica gazelor degenerate” și „pseudotemperatură”.

Istoricul fizicii Victor Maria I-a caracterizat drept un „temperament dinamic, care nu cunoaște obstacole”, întotdeauna comunicativ și simpatic. S-a stins la 3 octombrie 1963, la Cluj.

Despre alți reprezentanți ai școlii cluje de fizică — într-un viitor articol.

I. M. ȘTEFAN

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm!

Participarea tuturor cetățenilor la dezvoltarea localităților — un profund act patriotic

— Continuăm dialogul nostru cu Octavian Cratchi, director adjunct în Comitetul pentru Problemele Consiliilor Populare, asupra Legii nr. 1 din 1985. Așadar, dacă adunarea cetățenilor hotărăște suma ce revine fiecărei familii și volumul fizic de lucrări pentru fiecare locuitor, se discută situația fiecărei familii?

— Exact. Propunerile concrete pe care le prezintă primarul spre dezbateri și adoptare adunării cetățenilor privind contribuția în bani pe familie și în muncă pe locuitor se elaborează atent, în prealabil de către comitetele și birourile executive ale consiliilor populare, cu sprijinul deputaților comitetelor de cetățeni și asociațiilor de locatari, pe baza cunoașterii situației fiecărei familii în parte. De asemenea, în același mod se elaborează propunerile cu familiile care să ne scutească total sau parțial de contribuția în bani și respectiv persoanele de contribuția în muncă, propuneri pe care tot primarul le prezintă spre aprobare adunării cetățenilor.

— În cazul în care o familie consideră că hotărîrea, în ceea ce o privește, nu este corectă, ce poate face?

— O poate contesta în termen de 10 zile la comitetul sau biroul executiv al consiliului popular, care este obligat ca, în același termen, să-i soluționeze contestația și să-i comunice rezultatul. Totodată, dacă pe parcursul anului, veniturile unei familii se diminuează sau intervin alte cauze obiective, cetățeanul poate cere la comitetul sau biroul executiv al consiliului popular reducerea sau scutirea contribuției în bani și muncă.

— Tovarășe director, de unde apar, totuși, unele diferențe între contribuțiile stabilite la condiții egale în ceea ce privește numărul de membri și numărul de membri ați de muncă ce realizează venituri?

— După cum am arătat, cuantumul contribuției bănești depinde de valoarea lucrărilor care trebuie realizate în satul, cartierul, sectorul, lo-

calitatea sau județul respectiv.

— Și dacă aceste familii locuiesc în același imobil?

— Contribuția nu este fixă. Legea stabilește numai plafonul maxim, comitetul sau biroul executiv al consiliului popular avînd obligația ca la elaborarea propunerilor ce se supun adunării cetățenilor privind contribuția în bani ce revine pe fiecare familie să analizeze cu maximum de atenție situația fiecărei familii în parte, să aprecieze cît mai exact condițiile fiecăreia, să nu aplice mecanic legea. Pentru că, într-adevăr, e posibil ca, la același număr de persoane și aceleași venituri, într-o anumită familie să existe condiții deosebite, unele greuțate, de pildă persoane suferinde și alte situații.

— Unde se includ sumele încasate din contribuția bănească?

— Aceste sume se păstrează la unitățile bancare la care birourile sau comitetele executive ale consiliilor populare își au contul de bază. Ele nu se includ, deci, în bugetul local și pot fi folosite numai pentru efectuarea lucrărilor aprobate de adunările cetățenilor.

— Tovarășe director, legea prevede și dreptul cetățeanului de a controla cum sint cheltuiți acești bani și cum se execută lucrările. În ce mod se exercită acest control?

— Odată cu aprobarea lucrărilor ce se vor executa prin contribuție, adunarea cetățenilor alege cîte un comitet pentru fiecare lucrare ce urmează să se efectueze, comitet format din locuitori care au participat la elaborarea propunerilor privind lucrările respective, precum și din alți locuitori cu spirit gospodăresc și de inițiativă. Comitetul de cetățeni are sarcina de a asigura cunoașterea de către toți locuitorii a lucrărilor aprobate, a contribuției stabilite, a termenelor de plată, și, de asemenea, de a urmări în permanență mersul lucrărilor, iar în final, recepționarea lor. Comitetul de cetățeni este obligat să prezinte periodic informări în fața adunării cetățenilor.

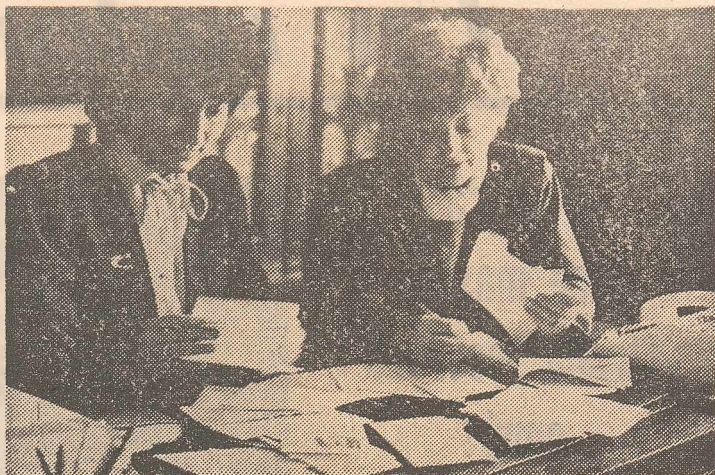
— Vă rog să abordăm în detaliu problema contribuției în muncă.

— Legea prevede obligativitatea ca toți locuitorii — bărbați și femei, de la 18 ani în sus — ați de muncă, din comune, orașe, municipii să efectueze lucrări de interes obștesc prin contribuție în muncă.

— Dacă limita minimă este clară, ce se întâmplă cu pensionarii de vîrstă, dat fiind că aici noțiunea ați de muncă își mai pierde din forță?

— Legea prevede o gamă foarte largă de lucrări, între care și întreținerea zonelor verzi, a locurilor de agrement, plantarea de pomi fructiferi, întreținerea străzilor, colectarea materialelor refolosibile și sortarea lor etc., care oferă și acestor categorii de cetățeni posibilitatea de a contribui la buna gospodărire și la înfrumusețarea localităților, la nivelul capacității lor de muncă. De exemplu, echivalentul unei zile muncă se calculează prin colectarea și predarea a 25 kg fier sau 10 kg hîrtie sau 10 kg cioburi, care pot fi predate pe tot parcursul anului, indiferent de cantități sau material recuperat ce se predă într-o tranșă. În privința persoanelor suferinde, acestea, pe baza certificatelor medicale, pot fi scutite, potrivit legii, de contribuția în muncă. Dacă, totuși, se întâmplă să fie impuse la contribuția în muncă, au dreptul, desigur, la contestație. Dar, repet ceea ce spuneam mai devreme, contează foarte mult modul cum este analizată și se cunoaște de către comitetul sau biroul executiv al consiliului popular situația fiecărei familii în parte, astfel încît propunerile ce se supun aprobării adunării cetățenești să aibă la bază această analiză și cunoaștere. Generalizînd oarecum, și revenind la adunările cetățenești, este foarte importantă pregătirea acestor adunări. Pînă la detaliu. În spiritul legii, al largii democrații, pe care se întemeiază realizarea dezvoltării fiecărei localități, a întregii țări.

RĂZVAN BĂRBULESCU

„Hărnicia” din Covasna

Cooperativa se numește chiar „Hărnicia” și este, în fapt, o serioasă întreprindere de prestări servicii pentru populația din orașul Sf. Gheorghe și din întregul județ Covasna. Servicii de modă vestimentară. Performanța unității, precum ne vor demonstra președinta, ing. Smanzenka Rozalia, și vicepreședinta, ing. Dêri Maria Magdalena, constă tocmai în faptul că atît lucrătorii cît și beneficiarii lor au fost ajutați să înțeleagă haina — de la cea de lucru, de interior, sau de vacanță, pînă la cea pentru marile festivități și sărbători — ca element de cultură, de civilizație, de educație.

Unitatea a împlinit, de curînd, 40 de ani de la înființare, pornind de la o zestre materială foarte modestă, de la ceea ce aduseseră cei cîțiva lucrători fondatori, cîte o foarfecă, un fier de călcat, un centimetru. Bogăția se afla în miinile lor iscusite și în voința de a crea o firmă, un renume, o emblemă a hărniciei. Azi, cei mai mulți sînt absolvenți ai liceelor industriale de specialitate iar conducerea, iată, este reprezentată de ingineri în domeniul confecțiilor și tricotajelor. Un colectiv de creație lansează pentru cele două sezoane pe an ale modei un număr impresionant de produse noi care, pur și simplu,

omului modern, croitoria — un hobby, ca și tendința de pretutindeni din lume a confecțiilor de casă. Departe de a stopa acest fenomen, conducerea „Hărniciei” a făcut din asta o activitate rentabilă. A deschis un cerc de „sfaturi de modă”, unde se dau și tipare (contra cost), și unde femeile, care nu au acasă mașini de cusut sau de tricatat, vin să lucreze sub îndrumarea unor maitre foarte bine pregătite. O reală școală de modă, unde, cu tact pedagogic, se deprinde, în primul rînd, gustul pentru frumos, gustul pentru echilibru și armonie în ținuta vestimentară, unde se influențează și se dirijează simțul estetic.

De 3 ani, parada modei de primăvară, ce are loc în preajma zilei de 8 Martie, la casa de cultură, electrizează orașul ca un spectacol unic. Și chiar este un spectacol unic, fiind însoțită și de o mare expoziție de flori, organizată cu neîntrecută artă de către specialiști de la Codlea.

Fetele venite mai recent în cooperativă, de pe băncile liceelor industriale de profil, stimulate de atelierul de creație, pun stăpînire pe „petice”, pe resturile tehnologice din sălile de croit, asupra cărora își revarsă fantezia și ambiția, simțul economic și iscusința. Le îmbină, le combină, le desenează și redese-nează, dînd la iveală, în cele din urmă, obiecte funcționale cu un aspect demn de marii designeri. Sacoșe, bluze, fuste, papuci, compleuri de vacanță, hăinuțe pentru copii, seturi pentru ora de ceai ș.a.m.d., o multime de lucruri frumoase ce se vînd ca pîinea caldă. De două ori pe an tinerele lucrătoare se întrec în concursuri de creație. Cîștigătoarele sînt recompensate cu premii în bani, iar produsele lor sînt expuse în „vitrina creației”, amenajată în cel mai mare magazin al unității, situat în centrul orașului, la dispoziția amatorilor de frumos și unicate.

Grija pentru tinerețea mînită să sporească prestigiul firmei este însoțită de respectul celor care, la vremea lor, au trudit pentru el. Fapt rar, emoționează profund ideea acestui colectiv muncitoresc de a sărbători, o dată pe an, „ziua pensionarilor”. Nu lipsește nici unul. Îmbracăți cu grijă, ca pentru marile festivități, vin cu o rară bucurie, ce le umple viața. Uneori, unii dintre ei, cei singuri, trăiesc un an întreg pentru acest eveniment. „Preocupările majore pentru producție nu ne împiedică, spune președinta Smanzenka, să ne gîndim și să-l facem, la gestul omenesc de respect față de cei care au ocupat locul nostru, cu un an, cu zece, ori cu patruzeci, înainte. Ne-am urcat pe treptele construite de ei”.

CICI IORDACHE-ADAM
Fotografii de
ELENA GHERA

sînt asaltate de merceologii din întreaga țară în rundele de contractări. Sînt căutate de către întreprinderi comerciale, de către I.R.C.T.I.-urile din Brașov, Tg. Mureș, Bacău, Oradea, București, Craiova și multe altele. La Sf. Gheorghe s-a lansat, acum cîțiva ani, moda viscozei, moda firelor de mătase cu luciu de perla în tricotaje, cu succesul binecunoscut, menținîndu-și de atunci aceeași cotă pe piața vestimentației „en vogue”. În cele mai multe dintre centrele cooperative (sînt 29, unde se realizează 34 de tipuri de activități și servicii), beneficiarele de toate vîrstele veneau numai să cumpere ori să comande, veneau să și întrebbe „ce se mai poartă?”, solicitau tipare, solicitau să li croiască o piesă ori alta. Informația e o nevoie reală a

A venit la redacție o mamă, Eugenia Chira. „Fetița mea, Mirela, ne-a spus, s-a îmbolnăvit de diabet.” Din acel moment, viața i s-a schimbat. Injecția cu insulină, regim alimentar strict, șapte mese pe zi, la ore fixe. Se apropie vacanța. Cu lacrimi în ochi, Mirela povestea despre colegile care se pregăteau să plece în tabără. Acum, nu le mai putea însoți, ca în alți ani. La spital, i s-a recomandat o abară specială pentru copii diabetici, la Nădrag, județul Timiș. A plecat acolo. A trăit două săptămîni minunate.

Acum se apropie din nou vara. Sigur, Mirela va pleca iarăși la Nădrag, numai că asta înseamnă 12 zile din trei luni de vacanță și ea, ca și prietenii cuoscute acolo, se gîndesc ce minunat ar fi dacă s-ar înființa și în alte zone asemenea tabere, pentru ca, asemeni celorlalți copii de vîrstă lor, ei să poată merge și la mare, și la munte, rna să schieze. Singura lor problemă este asigurarea condițiilor pentru respectarea întocmai a regimului de viață impus de boală. Ținînd să mulțumesc și prin intermediul revistei organizatorilor (Clinica de pediatrie nr. 3 și Clinica de nutriție și boli metabolice din Timișara), Eugenia Chira adresează, în același timp, Ministerului Sănătății rugămînta ca această

inițiativă excepțională să nu rămînă singulară.

Dacă în cele două săptămîni petrecute în tabără Mirela a fost fericită, acasă și la școală zilele au multe momente grele. Oricît ar fi de înțelegător, un copil rămîne copil și suferă cînd vede un coleg sau propriul frate mincînd o bomboană, o bu-

Unde se găsesc dulciuri dietetice?

cățică de ciocolată, o prăjitură. „E nefiresc, spune mama, să nu putem găsi în magazine produse dietetice a căror existență ar asigura copiilor suferinzi o copilărie lipsită de tristețe și complexe.”

Cu aceste cuvinte în minte m-am îndreptat către strada Academiei. În ultimele două luni, tot ce a putut oferi magazinul ce poartă, încă, firma „Produse dietetice”, se rezumă la 700 borcane de compot de vișine și 2000 bucăți ciocolată,

care s-au vîndut în cîteva zile. Cînd veți mai primi produse destinate diabeticilor, e o întrebare la care Tudora Manea, responsabilă unității, nu poate răspunde, deși ar dori din toată inima. Zilnic i se adresează de către numeroși cumpărători. Răspunsul, mereu și el același: nu știm.

La Cofetăria „Cîșmigiu”, altădată recunoscută pentru calitatea prăjiturilor dietetice pe care le oferea, responsabilul Constantin Panduru ne asigură că nu mai întrebă nimeni. Explicația pe care o reproducem aparține cumpărătoarei Steluța Ionescu: „Sînt atîția ani de cînd colțul cu prăjituri pentru diabetici a dispărut din vitrina frigorică, incit...” Nu-și termină fraza. I se pare tot atît de inutil, ca și efortul de a mai întreba. Nu sîntem de aceeași părere, așa încît adresăm sectoarelor de resort din Ministerul Industriei Alimentare și din Ministerul Comerțului Interior invitația de a găsi și îndepărta cauzele ce au dus la abandonarea unor necesare (și reușite!) inițiative privind asigurarea produselor dietetice atît de necesare celor care suferă de anumite afecțiuni. Sperăm să putem da cititorilor noștri, cît mai cîrînd, vești bune.

ROXANA PAICU

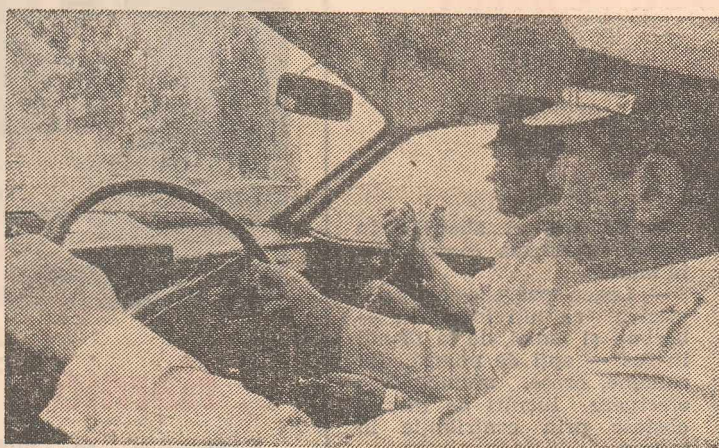
Un radar numit conștiință

**Fabrica
face mașina,
strada testează
omul!**

Multă bucurie și onoare au avut constructorii de autoturisme „Dacia” atunci când așezarea lor, Colibași, a fost declarată oraș. „Dar conținutul acestui act trebuie să se regăsească inclusiv în comportamentul celor de la volan, de la care, completa maiorul Nicolae Mihăescu, șeful Serviciului județean de circulație Argeș, așteptăm un mod de manifestare mai urban, în concordanță cu specificul și rigorile acestei zone”. Acest specific este, de fapt, o coincidență care exprimă realitatea unui ridicat nivel de trai: majoritatea covârșitoare a constructorilor de autoturisme deține autoturisme. Reversul care interesează în aceste rânduri este acela al deosebitei afilante automobiliste pe șoseaua principală și străzile orașului Colibași. „Confortul adus de mașină aduce economie de timp, dar de la economia de timp la criza de timp nu mai e decât un pas. De aceea, foarte mulți conducători auto pleacă spre uzină în ultimul moment, contînd pe rapiditatea deplasării. Fiecare gândind așa, se înfîlșesc, toți, bară la bară prin zona Mărcăneni, forțînd culoare de depășire sau făcînd exces de viteză. Aceste constatări, continuă maiorul Mihăescu, au făcut să amplificăm atenția pe care o acordăm constant acestei zone și să dezbaterem problematica diversă a circulației inclusiv în adunarea generală a oamenilor muncii din Centrula de autoturisme. Pentru că fabrica face mașina, dar strada testează omul!”. Desigur, dezbaterile într-un asemenea for muncitoresc a problemelor circulației semnifică atît preocuparea organelor respective de miliție, autoritatea și prestigiul de care se bucură pe plan local, cît și importanța și receptivitatea pe care înseși colectivele de oameni ai muncii de pe platforma argeșeană le manifestă față de această realitate complexă și dinamică a traficului rutier. Audiența inițiativei a fost întîrită de un caz concret, intervenit în acea perioadă, tragic dar și sugestiv în conținutul lui. Un mecanic de la secția motoare a uzinei a tamponat frontal un autobuz care circula regulamentar din sens opus, chiar în zona drumului spre uzină. Break-ul impecabil al bietului Constantin Ludiță, așa zăb cum a rămas după accident, a fost expus pe o platformă din curtea uzinei de autoturisme, spre știință și luarea aminte a tuturor celor care făuresc aceste mașini: cum ies ele pe poartă și cum pot arăta din cauza nechibzuinței.

Un prim convoi de combine de la Secția Ghercești a S.M.A. Circea se îndreaptă spre lanurile C.A.P. Malu Mare. Înainte de intrarea spre cîmp, un ultim dialog de lucru — cit o urare de succes — între pl. Titu Giurcă de la miliția municipiului Craiova și mecanizatorii Enache Tudor, Ivan Costel, Marica Mărin, Stanciu Gheorghe și Ștefan Nicolae.

Fotografii de
PAUL ULIERU

**Mai bine
amendați-mă!**

Contravenția de circulație nu este un lucru care se petrece între patru pereți. Și nici nu se rezolvă între patru ochi. Ca urmare — în lume constatată și de lume judecată. Neașu Marin e maistru la o întreprindere cu foarte multe femei. „Textila” Calafat. Dacă și-o fi cîștigat un oarecare prestigiu în fața lor, totul s-a dus de ripă într-o zi de martie, cînd s-a

cută de textile, mai aspră ca orice sancțiune.

Julian Tudose, șofer la autobaza 2 Șimnic a I.T.S.A. Dolj a beneficiat de un tratament similar, după ce, în aprilie '89, a comis un accident prin neacordare de prioritate. Cei mai severi judecători i-au fost propriii colegi din autobază pe care șeful colectivului, Mircea Gușanu și tehnicianul responsabil cu siguranța circulației, Marcel Milbaum n-au trebuit să-i îndemne prea mult la reflectie asupra consecințelor unor asemenea abateri. „Această orientare, spre colaborarea cu colectivele de oameni ai muncii, opina locotenentul major Sandu Văduva de la același serviciu

lt. major Dan Dioșteanu, prezent la confluența schimburilor (între participarea la recoltare și obligațiile de serviciu) de la Întreprinderea de Tricotaje Caracal.

îmbătat: alcoolemie, 1,40 la mie. „Mie nici că-mi pasă!”, și-o fi zis nea Marin cînd a auzit că va fi judecat în fața colectivului. Dar săpuneala primită de la textile l-a usturat pe nea Marin mai mult ca orice pedeapsă, mai ales că a fost „vedeta” sedinței, ceilalți beștelii avînd abateri ceva mai ușoare: Ionela Mănăitu circula noaptea pe o bicicletă fără elemente reflectorizante, Coadă Maria traversase printr-un loc unde s-a expus la accident, iar Nela Gavrilă își făcea promenade pe mijlocul șoselei. Inițiativa căpitanului Vișinel Popa de la Serviciul județean de circulație Dolj, de a supune aceste abateri în dezbaterile colegilor celor impricinați, a fost ad-judecată de conducerea fabricii, care, prin directorul adjunct, Ion Mungiu și președintele comitetului sindical, Elena Cîndea, a validat în direct muștrululăla fă-

județean, este deosebit de eficientă sub raport educațional. Colegii de muncă ai celor care comit abateri de circulație găsesc întotdeauna cuvinte usturătoare la adresa faptelor acestora, opinia colectivului fiind mai aspră adesea decît orice sancțiune. De altfel, nu puțini sînt cei care și spun c-ar prefera să plătească orice amendă, numai să nu fie aduși la cunoștința opiniei publice!”.

**Ghici cine-ți bate
la poartă?**

Românul are patru pereți ca să primească oaspeți, spune o vorbă din popor. La fel, și

curtea. Numai că în grădina lui Ion, pe care-l mai cheamă și Petre, din Oarja-Argeș, a poșosit într-o seară ghinionul în persoană, pre numele lui Angelescu Constantin, aflat la volanul „Daciei” 4-AG-8652. Angelescu fusese bîntuit el însuși de „ghinion”, din moment ce, băut fiind, picase într-un filtru de prevenire organizat de Serviciul județean de circulație în raza comunei Oarja. „Ghinionul” a fost dublat de lașitate și inconștiență, din moment ce Angelescu n-a oprit la semnalul agentului și, crezînd că „păcălește” miliția, s-a adăpostit direct în grădina lui Ion. Care grădină s-a dovedit a avea multe surprize! Maiorul Cruceană Mihai și plutonierul Ion Bădulescu au controlat mai întîi mașina, găsînd, expus la vedere, un bidon cu 40 l benzină. Asta pentru început, întregul bazar din curte reunind motorină, benzină, piese de mașină (aproape două motoare complete!), nutrețuri combinate etc. în valoare de peste 110.000 lei, precum și, la „insistențe” minime, 90.000 lei. Grădina lui Ion n-avea nimic miraculos: atît doar că proprietarul, electrician la Combinatul petrochimic din apropiere, procura benzină și lubrefianți pe care i le dădea lui Angelescu, tehnician la autoturisme în schimbul pieselor auto! Furt ca-n codru și troc în natură...

Tot în „duplex” lucrau și Turlea Ion din Slobozia cu Stoica Florica din Pitești. Pri-

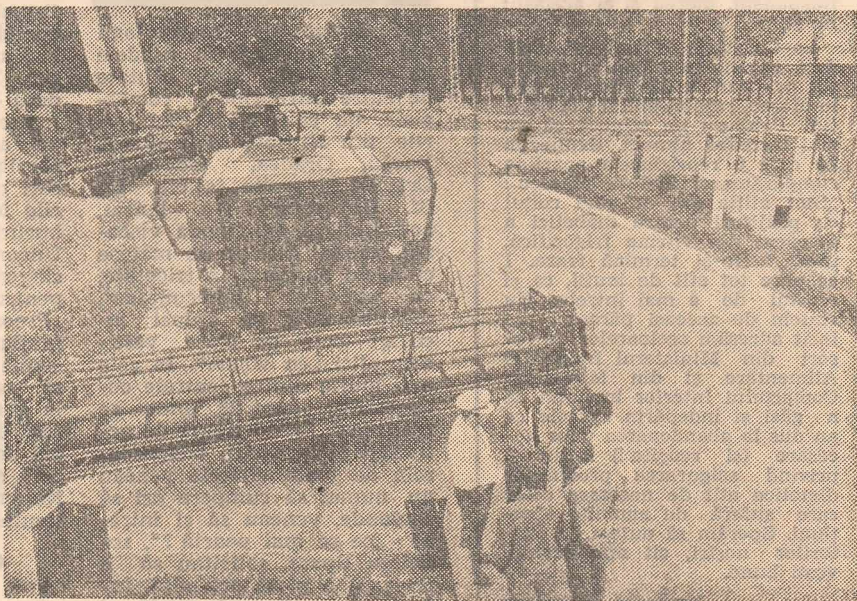
pierderi. În Dolj l-am întîlnit pe căpitanul Gheorghe Florescu, de la o unitate centrală, prînd umărul, la propriu și figurat, alături de lucrătorii Serviciului de circulație la soluționarea unor probleme de transport în zonele Calafat, Poiana Mare, Giubega și Galicea Mare unde deja se recoltează orzul. „O curiozitate ce nu s-a mai întîmplat de 50 de ani pe aceste meleaguri, ne spune căpitanul Florescu, este că bobul e copt, dar paiul e verde: a recăpătat clorofilă după alternanțele de climă din ultimele zile”. În Olt, lt. col. Constantin Pană, șeful Serviciului județean de circulație este la curent de două ori pe zi cu umiditatea boabelor de orz, pentru a ști care sînt prioritățile de transport: spre uscătorul solar de la Caracal sau direct spre depozite. „Întreg parcul de mașini de recoltat și transportoare din județ a fost verificat din timp, bucată cu bucată, astfel încît să prevenim orice strângulare pe fluxul normal al recoltei. Deocamdată, în locurile în care secerișul a început — zonele Coteana, Brebeni, Ianca, Corabia — totul decurge normal”, menționează tovarășul Pană. La Caracal l-am întîlnit pe șeful formațiunii locale de circulație lt. major Dan Dioșteanu, la cîinstructuire ad-hoc desfășurată la confluența schimburilor de la Întreprinderea de tricotaje „Romanița”, cînd unii pleacă iar alții veneau de la recoltat, în legătură cu siguranța transportului și respectarea strictă a normelor de protecția muncii.

În Argeș, dinamicul lt. m. Dan Săndulescu încheiease în demult o amplă acțiune la Întreprinderea de sere Pitești, pentru reactualizarea unor lucruri ce devin actuale odată cu începerea recoltatului: legalitatea transportului („marfa să a jungă în unități și nu să vîndă pe traseu!”), condițiile de muncă și transport ale muncitorilor, atenția acordată elevilor aflați în practica agricolă, precum și sensibilizarea proprietarilor de autoturisme asupra faptului că acestea sînt exclusiv deplasări persoanelor și de la locurile de campanii. „În mod special, în vederea desfășurării în bune condițiuni campaniei agricole de vară, precizează șeful Serviciului de circulație, la nivelul județului Argeș s-a realizat o instruire în centre a tuturor conducătorilor auto implicați: peste 450 de I.T.S.A., peste 200 de la I.T. (cîi au mai rămas nedetașați alte județe), 88 de la C.A.P. de la A.E.S.C., precum și a tractoriștilor și combinerilor — jur de 900. Am discutat și început toate problemele pe care în timpul recoltării nu dorim să avem vreme de vorbă ci numai de muncă, în deplină ordine, disciplină și siguranță. Acțiunea a fost coordonată de Comitetul județean de part cu implicarea principalilor factori de intervenție în acest domeniu — Direcția agricolă județului și Uniunea Județeană a Cooperativelor Agricole de Producție, precum și participarea conducerii Inspectoratului Județean al Ministerului Interne și a Miliției Județene. Credem că este de la sine înles cită importanță dăm și potrivit atribuțiilor încredințate tuturor ca recolta să ajungă în hambarele țării

OCTAVIAN ȘTIREANU

Reportaj realizat cu sprijinul
spectoratului General al Miliției
— Direcția Circulație.

În ultima perioadă, revista noastră a avut posibilitatea să reflecte aspecte din munca plină de neprevăzut a lucrătorilor serviciilor județene de circulație din Argeș, Arad, Buzău, Constanța, Dolj, Maramureș, Prahova, Sibiu, Satu Mare, Timiș și Vilcea. Au fost tot atîtea prilejuri de a-i apropia pe cititori de lucrătorii de miliție, la lumina vieții și muncii lor de fiecare zi, lumină ce are darul să mai împrăstie din prejudecățile noastre ale celor de la volan, atunci cînd ni se face semn să tragem p dreapta. Încercînd să umanizăm trăirile unei munci extrem de necesare și în folosul tuturor, am adus implicit un omagiu acestor oameni care, cum ne spunea chiar în acest raid un ofițer cu multă experiență, veghează la viața noastră. Pentru că obligația de a respecta regulile de circulație și, prin firească, extensiile normele sociale, ascund chiar neexprimat acest apel permanent de a ține la viața noastră, la împlinirea aspirațiilor noastre.

Intrare pe „galben”

Femeia e disperată. Nu află din cauza Oltețului. „Cafeaua cu lapte” se va repara. Îi vor pune aripi, capote, portiere noi, o vor revopsi. Pricina deznădejzii tinerei profesoare de biologie cu ochi negri, tulburători și înfățișare de creolă este alta: tăieturile adânci de pe față provocate de cioburile care în chip perfid s-au transformat în niște proiectile ascuțite nu mai mari decât boabele de orez. Buza de jos îi e ruptă în citeva locuri ca urmare a izbiturii puternice de volan. Bucățele de carne și pielea sîngerinde nemişcându-se, susținute de mușchi îi atîrnă neputincioase spre bărbie. Disperarea se amplifică în momentul cînd își vede fața în oglinda retrovizoare de la portiera rămasă întreagă. „Raluca, surioara mea, te implor nu mai plînge. Medicii „repară” azi asemenea fleacuri în doi timpi și trei mișcări. Chirurgia estetică a atins culmi de nebănuiri” își continuă pledoaria Suzana, medic internist, sora mai mare a soferiței. De cele două tinere se apropie o namilă de om negricios, cu păr lung, slinos, îmbrăcat într-un costum cu cercuri mari, asemănătoare celor purtate de clovni. Rîzînd scoate la iveală niște dinți lungi cu care s-ar mîndri orice specie de cabalină. Vocea doigă de amestecul habitual între fumul de mahorcă și ingeratul licorilor tari, conchide despre coliziune: „Trecurăm și unii și alții pe galben. Vina se împarte deci pe din două. Ce-i drept ARO-ul meu cu motor pe motorină e mai butucănos, mai de țară. Primăvara și toamna înotînd prin noroale, iarna lupîndu-se cu șleaurile de zăpadă. A făcut de citeva ori înconjurul pămîntului. E zdravăn, nu ca jucăria dv. pentru domnișoare, bună doar pentru asfalt ca-n palmă. D-ăia tancul meu a ieșit din pupătură aproape nevătămat. Deși după lege sîntem la fel de vinovați, plătesc eu tot. Parale am, nu mă plîng. Nu vă faceți griji. Suport cheltuielile pentru mașină, dau bani să vă dregă obrazul așa cum vi l-a făcut mama. Vă despăgubesc pentru îmbrăcămîntea stricată, tot, tot. Am chiar și cadouri. Pentru toată lumea...”. Fierbînd de minie intervine sora Raluca: „De ce spuneți că noi am intrat pe galben, cînd în realitate mașina condusă de sora mea stătea pe loc. Abia apăruse verdele, iar dv. ați intrat în vîln, pe roșu”. Insul devine grobian „Ce te bagi, cucoană? Vezi-ți de treabă”. Apoi insistent „Probabil că stătea la taclale cu sora dumată. Parcă eu nu știu ce faceți voi muierile în mașină? Sporoviți tot timpul. Despre modă, despre bărbăți, birfiri fără încetare. D-ăia nu sînteți atente la circulație și faceți accidente”. Anunțat telefonic de sora Raluca, apare tatăl celor două tinere. Nu-l interesează mașina transformată într-un balot de tinichea pregătit pentru retopire. Trece pe lingă ea ca și cum n-ar exis-

ta. Cînd vede obrazul mutilat și plin de sînge al fetei, se clatină ușor. „Draga tatei, cît îmi pare de rău”. Scoate batista imaculată și cu gesturi tandre tamponează rănile. Îndepărtează apoi cu grijă „schije” rămase pe obraz. Sora validă se repede spre omul înalt a cărui față se acoperă treptat de paloarea înfricoșătoare a suferinșilor de inimă. Îi este tot mai greu să-și mențină echilibrul. Cu mina dreaptă caută un sprîjin în aer, pe care nu-l găsește. Se rotește pe loc, mai, mai să se prăbusească. Îngrijorată de starea tatălui se apropie de el soferița. Îl prinde la timp de braț ajutîndu-l să se mențină pe picioare. Miinile pline de sînge, lasă pe costumul gri deschis, amprente roșii. Se pot distinge cu claritate urmele degetelor ei lungi, fine. La început sînt roz. După puțin timp, pe măsură ce sîngele se încheagă, culoarea lor devine cărămizie. Bătrînul tată se simte din ce în ce mai fără putere. O ambulanță îl transportă la spital. Aici face al doilea infarct, după primul care l-a doborât imediat ce a primit decizia de pensionare. „A fost ca atunci cînd scoți un aparat din priză”, povestea tatăl, prietenilor. Simțînd că nu mai are mult de trăit, spre dimineață, o cheamă la patul lui, cu o voce stinsă, pe nevastă-sa, care, istovită după o noapte de veghe, ațipise pe fotoliul de alături. „Tu doar știi cît le iubesc pe fete. Ele au fost singura noastră comoară. Nu pot să mă împac cu gîndul că Raluca va rămîne desfigurată. Fă tot ce-ți stă în putere să-i redai chipul dinainte. Ce am agonisit vă rămîne vouă, fetelor și ție. Ai grijă cu cine își vor uni viețile”. Apoi capul i s-a lăsat într-o parte iar pe față i s-a așternut expresia aceea caracteristică de împăcare.

Raluca a fost operată de patru ori. Într-adevăr, medicii au făcut minuni. E la fel de frumoasă ca înainte. Ba chiar mica cicatrice de la buza inferioară îi dă un șarm în plus. Aparent totul e bine, dar va trebui să mai sufere o intervenție. În mușchii buzei i s-au infiltrat fișoare de sticlă de mărimea unui micron, care vor trebui extirpate. De la accident omul cavernelor a intrat parcă în pămînt. Cînd a fost invitat pentru declarații, a răspuns cu același cinism. „Trimițeti-mi nota de plată. O voi achita pînă la ultimul leu. Și cu asta am terminat”. Și a trînit telefonul. Din păcate ciurul testelor îi reține doar pe cei ce nu cunosc regulile de circulație ori n-au chemare pentru condusul mașinii. Nu se poate altfel. Bădăranii, neciopliții, lipsiții de scrupule care te desfigurează ori, mai rău, fiind apoi gata să achite contravaloarea în bani, scapă prin găurile prea mari ale sitei. Mai tirziu marea meșteră, viața, îi elimină pe unii dintre ei.

VICTOR BEDA ■

Între vis și realitate

Somnul venise furisat, ca o părere. În mașină, toți adormiseră. De la Baia Mare pînă la Constanța este cale lungă de străbătut și astfel îi prinsese în tinericul. Încercarea zadarnică de a găsi locuri la un hotel din Brașov îi decise să-și continue călătoria. Era desigur o imprudență, dar omul de la volan era obișnuit cu drumurile lungi, lustrate doar ani de zile la transportul internațional și parcurseseră pînă în pragul pensiei aproape două milioane de kilometri fără necazuri. Se bucura acum de ultimul concediu înainte de -și lua rămas bun de la tovașii de muncă. Cufundat în gînuri, fără să-și dea seama, ațipi. Scuturătură puternică îl trezi ruse la realitate și simți în colul pieptului o durere ascuțită, a atunci cînd, în copilărie, tatăl trezea în toată noaptea pentru -l pune să recite tabla înmulțirii. Privi în jur, mașina o luase este arătură strecurîndu-se ca rin minune între doi copaci roși cît trunchiul unui om voic. Ceilalți dormeau mai de-

parte, ca și cum nimic nu se întimplase. Simțea că-i vijiiile timpului și cînd realiză prin ce primejdii trecuse, îl cuprinsese un tremur nervos, nestăpînit. „Am îmbătrînit, își spuse, frate-meu a avut dreptate cînd mi-a zis să nu-mi pun mîntea cu un asemenea drum la anii mei, fără să mă odihnesc, mai ales noaptea, cînd totul te trage la somn”. După ce se mai liniști puțin, reuși să scoată mașina din pămîntul afinat și porni mai departe. Incidentul îi alungase de-a binelea somnul dar după nici douăzeci de minute căzu iar cu capul pe volan. Mașina o luă spre stînga și sîrînd șanțul se răsturnă pe o parte. Însingurați izbutiră să iasă din mașină prin geamul deschis al portierei din dreapta, dar, Ionuț, nepotului lui cel drag nu mai trăia. Peste obraji palizi-vînietii ai copilului se scurgeau lacrimile îndurerate ale mamei pe care miinile tremurătoare ale bătrînului sofer încercau zadarnic să le ștergă.

PAUL ULIERU ■

Cine a urmărit emisiunea de „Tezaur folcloric” din 29 mai consacrată de titlura acestei manifestări prestigioase copiilor a căror zi internațională a fost sărbătorită la 1 iunie, în mod tradițional, nu se poate să nu fi fost impresionat pe lingă inefabilul momentelor folclorice unice și de informația că Radoteleviziunea română a fost recompensată la Festivalul internațional de film folcloric de televiziune „Curcubeul de aur” de la Moscova cu un premiu al C.C. al Comsomolului pentru filmul „Tinerețe fără bătrînețe”, al cărui scenariu a fost conceput de Marioara Murărescu, nu întîmplător și deținătoare premiului pentru promovarea folclorului al revistei „Flacăra” pe anul 1988.

Pornind de la manifestări organizate la Palatul pionierilor și șoimilor patriei din Capitală cu copii iubitori ai manifestărilor folclorice, autoarea ne-a oferit nu numai o minunată frescă folclorică prezentată de copii, dar totodată ne-a permis să reținem o mare idee: copiii sînt adevărate tinerețe fără bătrînețe a folclorului. Argumentele prin care a pledat emisiunea în întregimea ei, implicit prin fragmentele din filmul premiat la amîntul festival internațional, ne îndreptătesc să ne întrebăm: dacă Radoteleviziunea română are un cor de copii, de ce n-ar avea și un

ansamblu folcloric format din reprezentanții acestei vîrste, atît de străluciri în dragostea lor fierbinte față de folclor, și conservarea nestematelor acestuia?

Pledăm deci pentru luarea în discuție a acestei idei de către forurile competente ale Radoteleviziunii. Un ansamblu folcloric al copiilor pe lingă aceas-

Un premiu și o sugestie

tă primordială instituție a spiritualității românești are șansa unor reușite care să dăinuie în timp ca folclorul însuși. Patronarea de către Radoteleviziune e o garanție în plus pentru calitatea și pentru înalta școală de educație patriotică pe care ar reprezenta-o un asemenea ansamblu folcloric care s-ar bucura de sprijinul celor mai înalte competențe în acest domeniu. În plus, un asemenea ansamblu ne-ar putea asigura o reprezentare mult mai largă pe

Articolul de față se vrea un semnal de alarmă pentru toți părinții pentru a nu păți ca și aceea din Oradea care, întorcîndu-se de la locurile de muncă și-au văzut casele devastate, locuințele fiind deschise în calea hoților — culmea! chiar de către iubiții lor copii.

Dar să vedem, mai întîi, despre ce este vorba. Ion Predescu, născut la Reșița în 1961, str. Corbului 9, necăsătorit, vopsitor la I.J.P.I.P.S. Reșița, studii liceale, pleacă în ultima decadă a lunii noiembrie 1988 la un concurs de tenis de masă la Satu Mare. Se întoarce de acolo la Oradea în dimineața zilei de 25 noiembrie 1988 și se cazează la cel mai luxos hotel din oraș — „Dacia”. De-acolo, se lansează de unul singur, solitar și inventiv în alt „concurs”, de data asta nefast: de procurare de bani pe căi necinstite. A luat-o în căutare de „pradă” spre cartierul din partea de răsărit al Oradei, „Nufărul”, căutînd cu ochi hămesii victime. Pe strada Bumbacului, două fete nevinovate, Diana Trip de 7 ani și Ingrid Kovacs de 5 ani se jucau împreună. Infractorul de statură relativ mică, cu o față liniștită, chiar simpatice care a inspirat încredere fetițelor s-a apropiat de ele și a spus celei mai mărioare că a fost trimis de tatăl ei de la fabrică ca să ia o adevărîniță bătuță la mașină de la ei de acasă. Cum să nu servească Diana pe „colegul de muncă” (așa cum s-a recomandat „escrocii”) trimis chiar de către tatăl ei. A pornit-o de îndată în pasul stîngarului spre locuința ca Scufița Roșie cu lupul care căuta „adeverințe” pe urmele ei! Ajuns în apartament, „binefăcătorul familiei”, scotocind de zor după „adeverință”, a tupilat în largile buzunare suma de 2.500 lei precum și o verighetă de aur în greutate de 6 grame. Preocupat și, în același timp multumit că a dat lovitura, cu „adeverințele” albastrele asupra lui, bineînțeles, că n-a luat-o spre întreprinderea „Înfrățirea” să facă cunoștință cu tatăl fetiței, Vasile Trip, om de treabă și care se școală în fiecare zi la orele 6 dimineața ca să-i cîștige minorei piinea cea de toate zilele, ci s-a îndreptat (în chip strategic!) cu taxiul (deh! acum își putea permite!) exact în direcția opusă: spre marelui cartier de apus al urbei: „Rogerius”.

Același truc, aceeași „bunăvoință” pentru colegul de muncă și o altă victimă: minorul de 8 ani Raul Nica de pe str. Aluminei, bl. A 2, sc. C, apt. 60. De aici a

sustras două casete video, un lăntșor și șapte pachete de țigări BT. Apoi, cu un tupeu bun de pus în cartea recordurilor lipsei de rușine i-a spus minorului Raul că el are sarcină de la tatăl său care l-a trimis încoace să-i comunice să fie cumînțel, să-și facă lecțiile, să mînce și apoi să se ducă la nenea Nicu la video (nenea Nicu fiind șeful de unitate nr. 10 radio din cartierul Rogerius).

Și poate că vopsitorul ar fi scăpat cu ciora vopsită pînă la adînci bătrîneți, dar lăcomia strică, după cum vom vedea, pînă și... hoția.

În noaptea de 25 spre 26 noiembrie 1988, sub pretextul căutării de chibrit, infractorul a pătruns în camera descuiată a sportivilor Paul Mihalcea și

Cine caută noaptea chibrit, se arde!

Valentin Pogonaru din București. Se vede treaba că cine umblă noaptea după chibrit se arde pînă la os! Televizorul era aprins sportivii dormeau iepurește, cu ușa deschisă, așteptîndu-l pe antrenor. Fără să vrea, cei doi sportivi, prin ușa deschisă au întins o cursă amatorului de chibrit în toată noaptea. În locul celui așteptat a venit în vizită un alt soi de „antrenor” prestidigitator care a „antrenat” cu sine suma de 105 lei din buzunarul hainei lui Mihalcea și o pereche de adidași marca „Reebek”, poate cu gîndul că se va apuca și el într-o zi de baschet în loc de banalul tenis de masă.

Aici hoțul a avut cel mai curat ghinion (poate blestemul copiilor nevinovați!) pentru că s-a trezit Mihalcea care, nici una nici două, l-a înșfăcat pe micuțul care cerea într-una chibrit, scuizîndu-se pentru nepolitetea de a-l fi trezit taman în toată noaptea. Sportivul l-a scuizat pînă în momentul cînd a făcut o scurtă și absolut necesară inspecție în buzunare: acolo „vîntul” din hotel îi suflase trei bancnote de 25 și trei de 10. Trezindu-l și pe coleg, acesta s-a îngrozit, pur și simplu: rămăsese desculț și a doua zi avea meci de baschet la București! Adidașii s-au

plan internațional, românii fiind de-a dreptul imbatabili, după cum s-a dovedit și la Festivalul internațional de folclor de la Moscova.

Fie ca Marioara Murărescu să dovedească prin sprijinul de care se va bucura că un asemenea ansamblu e o necesitate imperioasă, la ordinea zilei. Să-i urăm succes deplin!

NICULAE STOIAN ■

P.S. la Atelierul lui Dărie Novăceanu

Stimate coleg, ca unul care am profesat ani îndelungați lansarea unor talente poetice de o valoare neîndoielnică, nu pot să nu aplaud descoperirea pe care o faci prin publicarea sonetelor unui talent matur ca Ovidiu Constantinescu. Aplauzele trebuie să aibă un ecou editorial prin publicarea neîntîrziată a acestui poet. De ce insist asupra acestei idei, pentru că în urma consemnării la o asemenea poștă a redacției a lui Dumitru Pricop din Focșani, rapsodul cel mai împătimit al muntelui, în literatura română s-a impus un nou și original poet. Deci publicarea în volum a lui Ovidiu Constantinescu e un act care trebuie să urmeze după consemnarea în cadrul rubricii „Atelier” pe care o susții cu indiscutabilă competență și pasiune. (Niculae Stoian).

găsit, puțin mai tirziu, dosiți pe holul etajului opt. Prins în flagrant delict pentru o nimica toată, infractorul a fost „pasat” de la hotel organelor de miliție din Oradea unde a fost recunoscut de către cei doi minori: Diana Trip și Raul Nica: un tip scund, îmbrăcat într-o scurtă de fiș bleumarin cu umerii roșii! Așadar, ciora vopsită a vopsitorului din Reșița a fost dată în vileag!

Infractorul voiajor și spărgătorul de locuințe a mai fost condamnat prin sentința penală nr. 399/1985 a judecătoriei Reșița, nr. 704/1987 a judecătoriei Caransebeș, nr. 105/1987 a judecătoriei Tg. Jiu, nr. 1241/1987 a judecătoriei Brașov, tot pentru furturi. Prin sentința penală nr. 158/1989 (dosar nr. 565/1989) a judecătoriei Oradea inculpatul a primit 1 an și 6 luni pedeapsă cu închisoarea, precum și interzicerea de a se mai afla în municipiul Oradea pe o perioadă de trei ani de la data executării pedepsei. Tînărul procuror Radu Bodea de la procuratura locală, avînd în vedere caracterul grav al faptei a atacat sentința de mai sus cu recurs, întemeindu-și, în mod justificat, motivele pe gradul de pervertire morală al infractorului care a înșelat buna credință a copiilor ce au avut, fără voia și vina lor, o participare improprie la comiterea faptelor, lucru care dovedește pericolozitatea, abilitatea, lipsa de scrupule și nespusa violență a făptuitorului recidivist.

Traficul, în scop necinstit, cu nevinovăția și candoarea copiilor a fost luat în considerare și de judecătorul Ladislau Margoczi de la Tribunalul județean Bihor unde s-a stabilit că încadrarea juridică atribuită celor două furturi este incompletă, pedepsele pronunțate în raport cu ele apar ca fiind insuficient de ferme, avînd în vedere starea de fapt și circumstanțele personale ale infractorului. Faptul că bieții minori înșelați au concurat fără vinovăție la comiterea furturilor nu profită inculpatului ci, dimpotrivă, vădește gradul lui de pervertire, prin valorificarea unei metode noi, descoperită de el. În consecință, recursul intentat de procuratură a fost admis. Pedeapsa: 2 ani închisoare plus un spor de 1 an, în total 3 ani.

Cine înșală un copil, înșală însăși copilăria, ofilînd sufletele candide și deschise ca niște flori spre nemărginit. Și acest lucru nu poate fi admis.

PAȘCU BALACI ■

● Dieta japoneză l-a ales în funcția de prim-ministru pe Souseke Uno, fost ministru de externe în cabinetul precedent. Votul din Dietă urmează hotărârii conducerii Partidului Liberal-Democrat, de guvernământ, majoritar în cele două camere ale Dietei (parlamentului), de a-l desemna pe Uno ca președinte al P.L.D. și prim-ministru. După alegerea sa, Souseke Uno a declarat că intenționează să înființeze o reformă în sinul P.L.D. pentru a intra în conducerea etică în viața politică. A fost anunțată componența noului guvern, printre membrii cărora se află: Hiroshi Mitsuzuka — ministru de externe, Tatsu Murayama — ministru de finanțe, Seiroku Kajiyama — ministru al comerțului internațional și industriei, Shigenobu Sakano — ministru de interne.

● Din sursă a ministerului de externe

al Uniunii Sovietice s-a anunțat că în perioada care a trecut de la ratificarea Tratatului sovieto-american cu privire la lichidarea rachetelor intermediare din Europa, în URSS au fost distruse 345 de rachete cu rază medie, 205 rampe de lansare, 600 de rachete cu rază mai scurtă de acțiune și 162 de rampe pentru asemenea rachete. De asemenea, au fost distruse 35 de baze de rachete, din cele 72 de care dispunea URSS la 1 iunie 1988.

● La 4 iunie a încetat din viață ayatollahul Khomeini, fost conducător al revoluției islamice, fondator și conducător spiritual al Republicii Islamice Iran. În locul lui Khomeini, în calitate de conducător spiritual al Republicii Islamice Iran a fost ales actualul președinte al țării, Seyyed Ali Khamenei.

● În urma exploziei unei conducte de gaze lichefiate care trece alături de calea ferată Celeabinsk-Ufa, două trenuri, mergând în direcții opuse (Novosibirsk-Adler și Adler-Novosibirsk), au fost surprinse de suflu și de incendiu. În cele două trenuri se aflau 1168 de pasageri. Potrivit datelor cunoscute în ziua de 5 iunie, 190 de pasageri au încetat din viață, iar 706 au fost spitalizați, dintre care mulți în stare gravă. Nu se cunoștea atunci soarta a 272 de persoane. La locul catastrofei au sosit președintele Mihail Gorbaciov, șeful guvernului Nicolai Rijkov și alte persoane oficiale. Ziua de 5 iunie a fost declarată zi de doliu în întreaga Uniune Sovietică.

● În capitala Suediei s-a deschis procesul lui Christer Pettersson, acuzat de asasinarea fostului prim-ministru Olof Palme. Actul de acuzare afirmă că la 1

martie 1986, Pettersson, narcoman și rediviv (a mai fost condamnat pentru asasinat), în mod nepremeditat și fără complicități, a tras mai multe focuri împotriva premierului suedez și a soției acestuia, care se întorceau acasă neînsoțiți de agenți ai organelor de securitate.

● În luna mai anul acesta numărul bolnavilor de sindromul imunodeficienței dobândite (SIDA) a crescut cu peste 5000 de persoane. Potrivit datelor prezentate la Geneva de Organizația Mondială a Sănătății, în momentul de față în lume există 157191 de bolnavi de SIDA. În cazul cînd în viitorul apropiat nu se va găsi un mijloc radical de combatere a acestei maladii, OMS prognozează că în anul 2000 numărul bolnavilor se va ridica la 5—10 milioane.

ION CODRU ■

Comentariul săptămînii

Singurul mijloc — tratativele

Și logica, și bunul simț, și principiile umanitare, și spiritul epocii contemporane se opun folosirii războiului ca mijloc de soluționare a problemelor litigioase și a divergențelor de păreri. Însă toate acestea, deosebit de importante în sine, rareori au fost luate în considerație ca argumente politice. De aceea, adversarii utilizării forței, depunînd în continuare eforturi pentru ca elementele menționate să devină, după cum este firesc, instrumente ale combaterii războiului, aduc în spiritul demonstrației lor o constatare de care nu se poate să nu se țină seama: recurgerea la forță, la mijloace militare nu diminuează, ci agravează și mai mult stările conflictuale, iar reglementările impuse cu forța armelor se dovedesc subrede, întrucît silnicia și nedreptatea nasc împotrivire, iar forța determină, mai devreme sau mai târziu, riposta prin forță. De aici necesitatea soluțiilor prin tratative, singurele care pot oferi rezolvări de durată, solide. Cum stăm însă cu reglementările pe plan internațional în această privință?

Pînă după primul război mondial n-a existat o normă de drept internațional care să oblige la soluționarea numai prin mijloace pașnice a diferendelor apărute între state. Abia în 1928, Pactul Briand-Kellogg prevedea renunțarea la război și obligația statelor părți în conflict de a rezolva stările tensionale pe cale politică. Ulterior, și alte documente au prevăzut obligația statelor de a rezolva stările tensionale și de conflict dintre ele pe cale pașnică. Cele mai importante sînt, evident, prevederile cuprinse în Carta Națiunilor Unite: „Toți membrii organizației își vor rezolva diferendele lor internaționale prin mijloace pașnice, în așa fel ca pacea și securitatea internațională, precum și justiția să nu fie primejdiate. Părțile, în orice diferendă a cărui continuare ar putea primejdi menținerea păcii și securității internaționale, vor trebui să caute să-l rezolve înainte de toate prin tratative, anchetă, mediere, conciliere, arbitraj, pe cale judiciară, prin recurgerea la organizații sau acorduri regionale ori prin orice mijloace pașnice, la alegerea lor”.

Țara noastră acordă, evident, importanță cuvenită existenței unor prevederi scrise cu privire la soluționarea diferendelor pe calea tratativelor, fiind ea însăși inițiatorea adoptării unor documente în această problemă. Numai că simpla existență a unor texte nu rezolvă chestiunea excluderii războiului din viața societății: Pactul Briand-Kellogg n-a împiedicat a doua conflagrație mondială, iar Carta ONU n-a dus la evitarea zecilor de războaie „locale” din ultimele decenii (numai în 1988 s-au înregistrat în lume 33 de războaie, care au provocat moartea a peste 400 000 de persoane). De aceea, România a militat și militează nu doar pentru a se adopta noi documente cu caracter de recomandare, ci, mai ales, pentru a se pune în practică prevederile deja existente. În această direcție, se poate spune că în ultimul an s-au făcut pași dătători de speranțe: încetarea ostilităților și trecerea la negocieri în America Centrală, în războiul dintre Iran și Irak, retragerea trupelor sovietice din Afganistan, noile precizări de poziție și de atitudine ale Organizației pentru Eliberarea Palestinei, inclusiv recunoașterea Israelului, hotărîrea Vietnamului de a-și retrage trupele din Kampuchia, trecerea la aplicarea rezoluțiilor ONU privind acordarea independenței Namibiei și la soluționarea pe cale pașnică a celorlalte probleme din Africa Australă și alte acțiuni (de toate acestea ne-am ocupat în alte comentarii).

Acum însă, de cea mai mare importanță este ca, pornindu-se de la începuturile care s-au făcut și deci de la premisele care s-au creat, să se lichideze definitiv focarele de incordare și război respective și să se rezolve temeinic, prin tratative, toate problemele care au provocat conflictele. Referindu-se la această necesitate, președintele Nicolae Ceaușescu spunea: „Salutăm faptul că s-a trecut la soluționarea unor conflicte internaționale pe calea tratativelor și ne exprimăm speranța că se va face totul pentru a se ajunge la înțelegeri corespunzătoare și la încetarea acestor conflicte, care să asigure independența și suveranitatea fiecărei națiuni”.

ION D. GOIA ■

Cînd spui radar te poți gîndi și la „simpaticul” aparat care, prompt (și, după părerea unora, nemilos!) indică viteza, dar și la sofisticatele echipamente folosite pentru depistarea „inamicului” în timp util pentru a putea pregăti riposta. O astfel de jucărie, ultramodernă, a fost concepută și realizată pentru Pentagon, mai precis pentru Comandamentul forțelor aeriene. Nu s-ar putea spune că a costat prea scump, raportat la bugetul substanțial care este alocat Departamentului apărării. În fapt este vorba doar de o bagatelă de circa 90 milioane de dolari, dar care merită banii dacă te gîndești că pentru „războiul stelelor”, radarul va juca un rol deosebit de important. Ar mai fi doar un amănunt, o omisiune, care îl scie pe beneficiar; plasat în baza militară Robins, din Georgia, lângă un aeroport,

bijuteria ar trebui să fie „ochiul” care veghează neîntrerupt și avertizează în cazul lansării unor rachete de pe submarine. Dar în timpul funcționării, această costisitoare minune elec-

Radarul buclucas

tronică emite niște fascicule care pot duce la declanșarea armamentului aflat la bordul avioanelor care survolează aeroportul. Pentru a preveni accidentele nedorite la fiecare apropiere a unui avion de aeroport radarul este închis, manual, timp de 90

Uppercutul care ucide

„Sinteți conștient că prin acțiunea dvs. ați pus în pericol viața adversarului?” Era în 1947, la Cleveland, unde, după decesul lui Jimmy Doyle în urma unui KO definitiv, legendarul Ray Sugar Robinson se afla în fața judecătorului de instrucție pentru acuzația de asasinat. Foarte calm, boxerul supranumit „minunea neagră” a răspuns: „Mesia mea, în ring, constă tocmai în a pune în pericol oamenii. N-am avut nicio dată dorința de a ucide, ci de a învinge. Aceasta se numește box”. Iată că acum, în urma unui alt meci dramatic, pentru a suta oară boxul se află sub acuzație, procurorii săi considerîndu-l un sport mortal, brutal, asasin, singurul unde, în cadrul unor reguli prestabilite, fiecare participant-caută să-i producă adversarului răni cât mai grave. Apărătorii afirmă că boxul este un sport complex care implică un antrenament riguros, o disciplină strictă, rezistență la suferință, rapiditate, curaj, spirit de sacrificiu, calități care pot contribui la dezvoltarea socială și psihică a tinerilor, la dirijarea instincților lor agresive. Nobilă artă pentru unii, faptă ignobilă pentru alții, mai ales după coma provocată de un fantastic uppercut trimis cu viteza unei rachete de americanul Terrence Alli în bărbia ivorianului David Thio. Medicul, antrenorul, arbitrul au fost acuzați că n-au oprit lupta care se desfășura în condiții de vizibil dezechilibru. Adevarul? Thio, neînving în 18 meciuri dure, un boxer în mare formă, care nu suferea de nici un fel de tulburări psihice, l-a pus la podea pe adversar în rundul 7 tot în urma unui uppercut. Numai că Terrence s-a sculat, și-a revenit și în repriza a 9-a. Intimplarea. Un pumn bine țintit într-un punct vulnerabil și gata coma. Ce ne spun însă statisticile, în favoarea cui pledează ele? Pentru că autorul articolului din „Paris Match” operează cu date înregistrate în Franța, unde totuși boxul nu este printre sporturile de primă mărime, s-ar putea desprinde concluzii eronate. Dar, pentru a vă face o idee despre pericolozitatea diferitelor discipline sportive, iată: cel mai asasin sport este deltaplanul cu un deces la 93 de practicanti, urmat de alpinism cu 1 la 590, ciclism cu 1 la 1595, motociclism cu 1 la 2587. În privința boxului, statisticile se referă la boxerii cu licență și în cadrul acestei grupe incidenta unui accident este de la 1 la 120. Toată lumea știe că marele campion Joe Louis, în crepusculul vieții sale făcea pe majordo-

de secunde. Specialiștii militari consideră această precauție drept inutilă, susținînd că echipamentul aflat la bordul avioanelor este protejat împotriva emisiunilor radarului. Cu toate aceste precauții cîteva elicoptere s-au ciocnit totuși de antene. Pînă una alta forțele aeriene au înțocmit, însă o listă de 300 de „emittori” periculoși pentru avioane, locuri pe care piloții trebuie să le ocolească. Lista este strict secretă.

În condițiile în care sînt încă situații cînd siguranța zborurilor civile este pusă în pericol, uneori, datorită lipsei unor echipamente ultramoderne, s-ar părea că cei 90 de milioane n-ar fi chiar aruncați pe fereastră, deoarece aeronavele civile nu sînt purtătoare de arme. Și asta nu este strict secret!

DAN DĂNUȚ DORU ■

mul de lux la Las Vegas, într-un cărucior de invalid, că R.S. Robinson a fost atins de maladia lui Alzheimer și Casius Clay de parkinson. Marii eroi din mitologia boxului distruși de pumni. Să fie ei vinovați sau ghettourile negre, mizeria socială, străzile unde dacă nu știi să dai cu pumnul sau cu cuțitul mori rapid, pușcăriile sau casele de corecție prin care au trecut Sonny Liston, Briscoe, La Motta, Graziano, Camacho sau Tyson? Boxul profesionist, scrie „Paris Match”, este un sport al săracilor disperați de mizerie și foame care urcă pe ring pentru bani și glorie. Bani de care nu prea au parte, femei, antrenori, sponsori, trăgîndu-și partea leului. Un Tyson învins va fi un nimeni, antrenorul și omul său de încredere Don King va fi în continuare un mare boss care circula cu limuzine blindate și gărzi de corp și care, la o singură mișcare a celui mai inelut deget, are lingă el zeci, sute de disperați ai străzii gata să refacă odiseea predecesorilor lor, măcelîrind sau lăsîndu-se măcelăriți în ring. Umanistii, medicii, membrii Societății pentru protecția atleților cer interzicerea boxului. Nu e o soluție. Prohibiția de orice fel îl creează pe Al. Capone. Mai ales în Statele Unite unde boxul este sport-rege se vor produce zeci de masacre între tineri dornici de bani angajați în lupte clan-destine. Partizanii boxului aduc ca argument vechimea acestui sport mitologic, lupta primitivă ritualizată. Academia de medicină a S.U.A. cere ca „boxul profesionist să fie înscris în cadrul asistenței acordate persoanelor în pericol”.

IOAN ROȘCA ■

Procesul „uleiului falsificat”

Justa Barragan, locuitoare în vîrstă de 30 de ani a Madridului a încetat din viață în luna aprilie 1989, în timp ce dădea naștere unui fiu. Corpul ei slăbit — cîntărea numai 43 de kilograme — nu a mai rezistat. Avertismentele medicilor nu au găsit ascultare, deoarece tinăra femeie dorea să aibă o viață normală de familie și să ignore adevărata sabie a lui Damocles care atîrna deasupra capului ei, din luna mai 1981, și care, în termeni mai prozaici, se numea „sindromul toxic”.

25 000 de oameni mai suferă și în prezent de această maladie enigmatică, provocată de folosirea pentru prepararea alimentelor a unui ulei comestibil amestecat cu ulei tehnic, conținînd anilină, comercializat de către afaceriști verosi. Aproximativ 700 de persoane au decedat pînă în prezent din această cauză. Simptomele „sindromului toxic” sînt deformații ale oaselor, atrofierea mușchilor, crampe, pierderi de memorie, scăderea rapidă în greutate, o slăbiciune generală etc. La mulți dintre cei ce s-au îmbolnăvit ca urmare a consumării de „ulei falsificat”, oasele aproape că le ies prin pielea subțire ca pergamentul, pîrul cade total sau parțial și mișcările sînt încete și prost coordonate.

Timp de opt ani, cei afectați de sindrom și rudele lor au tot sperat că într-o zi li se va face dreptate, că cei vinovați vor fi pedepsiți și că vor fi despăgubiți cel puțin financiar pentru suferințele lor. Însă această speranță nu s-a realizat. La 30 martie 1987, a început, în fine,

procesul împotriva a 28 de patroni și comercianți care au vîndut pentru consum alimentar ulei destinat unor scopuri industriale, amestecat cu anilină și alte substanțe nocive. Lucrările procesului s-au întins pe parcursul a 15 luni, fiind audiați peste 1 500 de martori și 200 de experți spanioli și din alte țări. De asemenea, pentru studierea dosarului care a ajuns la un total de circa 25 000 de pagini au fost necesare alte 11 luni.

Pronunțarea sentinței în acest cel mai lung proces din istoria justiției spaniole a avut loc la 20 mai 1989. Deși tezele apărării, potrivit cărora nu uleiul falsificat, ci tomatele asupra cărora s-au imprăștiat erbicide, ar fi dus la apariția acestui sindrom au fost respinse, confirmîndu-se faptul că uleiul cu pricina a fost cauza funestei maladii, sentințele au fost apreciate de observatori ca fiind ridicole de mici. Acuzarea ceru condamnări ce însumau nu numai pînă de 60 000 de ani închisoare împotriva principalilor vinovați, dar pedepsele nu au depășit 20 de ani, numai doi dintre acuzați ajungînd după gratii. Cei alții au fost achitați, sau au fost eliberați deoarece li s-a luat în calcul arestul preventiv. Și aceasta pentru că singurele capete de acuzare luate în considerație au fost doar dorința de cîștig și neglijența. Cei afectați pe întreaga viață de această „neglijență” au izbucnit în strigăte de minie și indignare la auzul sentinței. Unii au leșinat, alții au protestat vehement. În zilele care au urmat, indignarea a caracterizat și declarațiile unor oameni politici și comentariile de presă. Asociațiile celor afectați de „sindromul toxic” au anunțat că vor face recurs. Procesul secolului s-a încheiat însă tema scandalului uleiului falsificat continuă să domine actualitatea din Spania.

Experții arată că zece la sută din cei care suferă de această maladie sînt sortiți morții, 3 la sută au șanse să supraviețuiască, deși vor avea de suferit toată viața și vor rămîne cu to felul de infirmități, iar 20 la sută vor alterna perioadele de îmbunătățire a situației sănătății lor cu perioade de înrăutățire. Pînă în prezent nu s-a reușit să se găsească un tratament al sindromului, în pofida cererilor intense făcute în acest sens. Un motiv în plus de neliniște este faptul că nu se știu ce efecte va avea această malădie asupra urmașilor celor bolnavi. Arcadio Fernandez, președintele unei organizații a celor afectați de „sindromul toxic” a declarat ziarului „Cambio 16” că un studiu secret a ajuns la concluzia că vor fi afectați urmașii de a cincea generație.

RÓMEO NĂDĂȘAN

Catastrofă... evitată (?)

În comunicările cercetătorilor firmamentului apar adesea unele stелеlor celor mai apropiate de planeta noastră. Astăzi auzim mereu de Vega, situată la 26 ani-lumină, dar și mai fruent de Proxima Centauri care ne despart „numai” ani-lumină. „Într-un fel, spun cu umor, astrofizicianul neerlandez Ted Gruyter, am putut să socotim vecinele noastre de cînd am aflat că un quad din constelația „Sculptorul” cel mai îndepărtat obiect mic observat pînă acum, se află la... 18 miliarde de ani-lumină. De fapt, ce-i un „an-lumină”, „valorează” el? Știind că distanța parcursă de lumină, într-un an, cu viteza de 360

km/sec., convertind cele 8 miliarde de kilometri — cit înseamnă fiecare — începem să realizăm fantasticele distanțe galactice, în timp ce noțiunea aproape-departate împrumută parca, sensuri noi, pur și simplu ametoare...

De-abia acum înțelegem de ce astronomii au „inventat” anul lumină căruia i s-a alăturat — tot pentru simplificarea calculelor la asemenea scară — U.A. (unitatea astronomică), adică depărtarea medie Pământ-Soare: 149 597 870 km.

În acest tulburător dans al cifrelor gigantice 800 000 km pare o distanță derizorie. De ce ne-am oprit chiar la opt sute de mii de kilometri ?

Pentru că la această distanță de Terra a trecut joi, 23 martie, un asteroid urias. Cât de aproape de noi, cât de departe ? Dar să derulăm puțin „filmul” acestei senzaționale aventuri cosmice cu final fericit.

„Și în această zi, ca de obicei, clipă de clipă, la toate marile telescoape cu care sînt dotate observatoarele celeste din lume un astronom răspundea prezent. Șansa — rarismă — de a ve-

dea, primul, uriașul corp ceresc, absolut necunoscut, cu un diametru de circa 800 m nu i-a suris unui cercetător de la vestitul observator de pe muntele californian Palomar și nici celor de la Mauna Kea (Hawaii). Jocul întimplării l-a ales pe astronomul dr. Henry Holt, profesor la o universitate din nordul Arizona. În noaptea de 22 spre 23 martie, el examina tocmai sectorul în care pătrunsesse... hiperbomba zburătoare. Dar, fără instrumentele moderne cu care este dotat observatorul amintitei universități, nici Holt n-ar fi remarcat acest „bolovan de proporții ciclopice”, cum a numit „New York Times” asteroidul care a adus planeta noastră (spre care se îndrepta cu o viteză de aproximativ 75 000 km/h) la un pas de cataclism. Ce făceau în acest timp locuitorii Planetei Albastre ? Neștiind nimic de primejdia ce-i amenința — și nici n-ar fi știut vreodată fără clipa de inspirație a astronomului Holt — pămîntenii lucrau, mincau, se aflau în muzee sau biblioteci, se plimbau ori dormeau liniștiți...

MIHAI VASILIU ■

Lumea se amuză

(După N.B.I. — R.D.G.)

Caracatița

„Caracatița” nu este numai titlul unui serial de televiziune de succes, ea este o gravă realitate, este mafia siciliană.

În serialul italian, transmis cu succes de posturile de televiziune din întreaga lume, comisarului Corrado Cattani „Caracatița” siciliană îi ucide, rînd pe rînd, fiica, fiica, prietena iar el continuă neabătut să lupte în slujba dreptății și adevărului: singur împotriva tuturor. Pînă cînd cade și el secerat de gloanțele mafiei... pentru ca să reapară, în mod miraculos în alt episod.

În realitate eroi de felul lui nu pot exista, n-ar fi oameni ci super-oameni. N-ar putea să-și sacrifice cu atîta singe rece familia, să asiste la uciderea celor dragi, unul după altul.

„Un bărbat amabil mi-a pomenuit despre moarte” așa începe declarația judecătorului Gianfranco Riggio, în legătură cu evenimentele care l-au determinat să renunțe la transferul său în cadrul înaltului comisariat anti-mafia.

Și povestirea continuă. Totul se petrece la Caltanissetta, o localitate însoțită din Sicilia. Bărbatul despre care povestește judecătorul pare să aibă vreo patruzeci de ani, înălțime medie și pielea bronzată ca toți cei trăiți sub soarele arzător al Siciliei. Un bărbat amabil, anonim, care s-a plimbat liniștit, răbdător, vreo oră prin fața ei judecătorului Gianfranco Riggio. Cînd acesta din urmă a ieșit, în sfîrșit, omul și-a aruncat țigara și apoi, tot liniștit, cu surisul pe buze s-a apropiat de Riggio și însoțindu-l pașii timp de câteva minute, ca un prieten vechi, l-a sfătuit cu glas scăzut, să renunțe, să nu intre în echipa anti-mafia a înaltului comisar Domenico Sica. Tot cu surisul pe buze i-a amenințat familia, amintind odată în plus că mafia siciliană, faimoasa Cosa Nostra este înfloritoare, și că tentaculele ei sînt puternice, numeroase, răspîndite pretutindeni în Italia. Cuvintele l-au paralizat pe Gianfranco Riggio. Apoi omul trimis de Cosa Nostra ar mai fi adăugat ceva detalii și ar fi încheiat cu o invitație, un „sfat” care nu putea fi refuzat: le ce să lăsați toga de magistrat și să vă transferați tocmai la înaltul comisariat, de ce să vă duceți să lucrați cu Domenico Sica, „tocmai dumneavoastră care aveți o familie atît de unită ? Aceasta era prima întîlnire, menită să-l convingă „cu mine” pe magistrat să nu se angajeze direct în lupta cu „Piovra”, Caracatița siciliană.

Ziarele din Italia menționează — dezmințite însă de poliție — o presupusă încercare de răpire a fiicei judecătorului, Diana. Nu este nici prima și nici singura dată cînd mafia siciliană imită semnale de moarte, semnale de teroare și amenințare celor care intenționează să-i stea în cale. Într-adevăr, în vara anului ecut în plin „maxi-proces” la Palermo, cînd mafia își vedea pe enca acuzaților o serie de „oameni de onoare”, ea a încercat să-i protejeze, printr-alte, apărînd în dreapta și în stînga asemenea „mesaje de avertizare”. De atunci primarul Orlando călătorește într-un vehicul blindat, fostul vice-director

al „Squadrei Mobile” din Palermo, Francesco Accorino, s-a transferat în alt oraș iar Biaggio Agnello, conducătorul „Squadrei Omicidi” a părăsit Sicilia împreună cu întreaga familie.

Strategia de intimidare din partea organizației Cosa Nostra nu suferă întreruperi — afirmă ziarul La Repubblica. În vara anului 1988, tot la Palermo, în timpul „maxi-procesului” împotriva Mafiei tentaculele caracatiței s-au întins chiar și împotriva rudelor victimelor mafiei, atotputernice.

„Să nu-l lășăm singuri în tranșee” își intitula ziaristul Guido Neppi Modona apelul către opinia publică dar și către autoritățile italiene. Declarația publică a judecătorului Riggio — afirma el — care a relatat despre amenințările primite și despre necesitatea de a renunța să mai facă parte din înaltul comisariat anti-mafia, nu a dezvăluit elemente pe care opinia publică italiană să nu le cunoască deja sau cu care să nu se fi confruntat cei care combat criminalitatea organizată.

Amenințările fac parte din strategia de destabilizare, consecvent aplicată de către mafia — subliniază Modona — recurgînd la mijloacele cele mai variate, de la asasinat la denigrarea adversarilor și la folosirea oricărui moment de slăbiciune al organelor ordinii publice.

Acest program consecvent de exercitare a influenței mafiei — afirmă presa italiană — este susținut de o adevărată organizație anti-stat care, în ultimul deceniu a lovit în tot ceea ce reprezintă dreptate, justiție, adevăr. Au fost uciși sau au avut de suferit magistrați, exponenți ai forțelor de ordine, reprezentanți ai administrației comunale sau regionale, jurnaliști. Desigur că nici înaltul comisariat anti-mafia nu putea rămîne în afara preocupărilor Caracatiței.

Dacă în 1992 Caracatița mafiei va cuprinde în tentaculele ei Europa comunitară, pentru „banii murdari” nu vor mai exista nici un fel de frontiere. Aceasta este esența apelului lansat la începutul lunii aprilie a.c. de către Carlo Azeglio

Ciampi, guvernatorul Băncii Italiei.

Fenomenul criminalității mafioate capătă „o tot mai mare semnificație internațională, în contextul integrării piețelor financiare” prevăzută pentru 1992 cînd între țările Comunității Economice Europene persoanele, bunurile și capitalurile vor circula liber. Va fi mult mai greu de controlat fluxul „banilor murdari” și Caracatița ar putea căpăta noi dimensiuni, afirmă guvernatorul Ciampi, avertizînd cu privire la necesitatea ca lupta pentru combaterea reciclării fondurilor provenite din crime, șantaj, răpiri de persoane, trafic de droguri, să fie hotărîtă și consecventă.

Caracatița siciliană nu trebuie lăsată să se internaționalizeze. Subliniind amenințarea pe care aceasta o reprezintă, ziarul La Voce Repubblicana denunță: „Controlul piețelor drogurilor permite astăzi „mafiei în costum la două rînduri” să participe la activități economice și financiare de pe poziții de forță, ca urmare a disponibilității resurselor financiare și a mijloacelor de condiționare cum sînt amenințările, violența, șantajul.” „Mafia a ținut întotdeauna pasul cu vremurile — sublinia vice-procurorul Guido Lo Forte — de la controlul feudelor a trecut la activitatea de construcții, apoi la bănosul trafic de stupefianți; cu reciclarea banilor murdari ar fi putut intra chiar și la Bursă. Fără îndoială că deschiderea din 1992 va facilita circulația valutară și reciclarea fondurilor disponibile. Atunci problema nu va mai privi numai Sicilia și Italia ci întreaga Europă.”

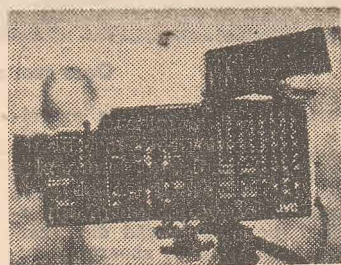
Să speră că unificarea acțiunilor statelor vest-europene precum și o bază legislativă, comună, solidă vor putea pune capăt expansiunii Caracatiței mafiei siciliene și chiar dacă nu o vor stîrpi în totalitate, îi vor scurta în orice caz din tentacule. Numai că optimismul nu-i împărtășit chiar de toată lumea. Mai ales de cei care au luciditatea să vadă că fenomenul acesta își află cauze profunde în însăși structurile unui mod de viață.

ȘTEFAN UDRESCU ■

BREVIAR

Cameră video generator de caractere

De multă vreme există posibilitatea de a se face să apară litere și texte suprapuse pe o imagine televizată. În acest scop studiourile folosesc în mod curent generatoare de caractere echipate cu o claviatură cu litere, cifre și punctuații. Acest generator se aseamănă cu un ordinator miniaturizat. De curînd specialiștii japonezi au prezentat la Cannes un generator numit CG.C7. El este atît de mic că poate fi fixat ușor pe o cameră video, ea în-

săși miniaturizată, tip JVC. Greutatea lui este de un kilogram, iar ca dimensiuni măsoară 25x13x9 centimetri. Deși mic prin talie, el este mare prin posibilitățile sale, permițînd programarea a patru feluri de caractere, modificarea formei lor, umbrirea și poziționarea lor pe imagine. Cu el pot fi obținute și efecte speciale

VREMEA

cum a fost
cum va fi

OTILIA DIACONU

În dramaticele scrisori cuprinse în Tristele și Ponticele adresate rudelor și prietenilor de către Publius Ovidius Naso, aflat în exil pe teritoriul Pontului Euxin, apar pentru prima dată referiri asupra caracteristicilor climatei „aspre” a teritoriului României, începînd din anul 8 î.e.n.

În anul 1420 în „Cronicele Brașovului” au început să apară unele însemnări referitoare la intensitatea deosebită a anumitor fenomene atmosferice din Tara Birsei. În „Descriptio Moldaviae” apărută în 1716, Dimitrie Cantemir dă câteva indicații — cu totul sumare — asupra caracteristicilor vremii și ale climatei.

Unele date meteorologice se publicau și în ziarele și revistele epocii: începînd din 1829 în „Albina Românească”, din 1836 în „Curierul Românesc” și „Muzăul Național”, iar între 1843 și 1858 în „Gazeta de Moldavia” și „Zimbrul”. Desigur, informațiile meteorologice publicate erau pur diagnostice, prognozele meteorologice sistematice apărînd mult mai tîrziu.

După înființarea Institutului Meteorologic al României din anul 1884, se declanșează acțiunea de formare a unei rețele naționale de stații și posturi meteorologice. În 1899, pe baza a 15 ani de observații, Ștefan Hepites publică în Analele Institutului Meteorologic „Primele elemente de climatologie ale României”. Sub formă de tabele sînt date valorile medii lunare și sezoniere ale temperaturii aerului, precipitațiilor, nebulozității, umezelii aerului și direcției vîntului de la 19 stații. Pe baza materialului acumulat, în anul 1914, Enric Otetelișeanu realizează prima lucrare climatologică de sinteză compusă dintr-un atlas cu hărți de temperatură și o argumentație teoretică. În Buletinul Meteorologic lunar din iunie 1928, tot Enric Otetelișeanu publică lucrarea „Regiunile climatice ale

României”. Este prima lucrare amplă în care autorul, folosind metoda lui W. Koppen din 1918, realizează zonarea climatologică a României, utilizînd date de la 94 de stații meteorologice.

În concluzie E. Otetelișeanu afirmă: „În definitiv România face parte mai ales din zona cu climă boreală, numită astfel pentru că nu o întîlnim decît în emisfera nordică și care în Europa se întinde în tot răsăritul ei, precum și în regiunea muntoasă din centrul acestui continent. Numai în această regiune găsim o vară propriu-zisă, cu păduri verzi cit și cu ierni cu solul acoperit de zăpadă și cu riurile și lacurile înghețate”.

Lucrări similare au apărut în 1934 (N. Cernescu), 1952 (C. Disescu). În Monografia geografică a R.P. Române din anul 1960 și apoi în Atlasul Geografic al R.S. România din 1977, harta regiunilor climatice acordă atenție factorilor de circulație care determină limitele de variație ale principalelor elemente climatice.

În acest mod pe teritoriul României s-au pus în evidență două sectoare climatice principale: sectorul cu climă continentală moderată specifică părții de nord și de vest a țării și sectorul cu climă continentală cu nuanțe de excesivitate, caracteristice părții de est și de sud a țării. Influența bazinelor maritime — în sud-vest Marea Mediterană și Marea Adriatică, iar în sud-est Marea Neagră, se manifestă prin zone cu nuanțe de climă submediteraneană, respectiv climă de litoral. Formele de relief, circulația aerului, componentele peisajului geografic local (bazine acvatice, formații vegetale, influența antropică etc.) determină o mare varietate a climatei României.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 8-14 iunie

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMperaturii înregistrate în ultima sută de ani			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cimpie	24÷28	12÷15	13÷24	36.6	București 1942	3.5	Caracal 1899
Deal și podiu	21÷26	10÷14	22÷26	34.0	Eluj Napoca 1935	2.4	Rădăuți 1984
Depresiuni	21÷22	7÷10	22÷23	28.8	Petroșeni 1977	-2.1	Miercurea Ciuc 1950
VL. Oco	6÷7	0÷1	36÷37	15.2	1985	-16.0	1940
Litoral	23÷24	15÷16	10÷11	33.8	Mangalia 1942	8.6	Constanța 1899

Revenind la vreme — starea atmosferei la un moment dat — notăm în săptămîna pe care am încheiat-o, marea instabilitate atmosferică, manifestată prin averse de ploaie și descărcări electrice aproape în toate zonele țării.

În săptămîna 8-14 iunie, pe un fond de vreme caldă, în regiunile din nordul, centrul și estul țării vor mai cădea averse de ploaie însoțite de descărcări electrice, în diminuarea treptată atît ca arie cit și ca intensitate.

În celelalte zone aceste fenomene se vor semna doar izolat, după-amiezele. În condițiile unui cer mai degajat în regiunile sudice temperaturile maxime se vor situa între 26° și 32°C, iar în celelalte zone între 20° și 28°C. Pe Litoral vremea va fi în general frumoasă, cu o notă ușoară de instabilitate la începutul intervalului. Temperaturile maxime ale aerului vor fi cuprinse între 22° și 25°C, iar temperatura apei mării va fi de 15°C-19°C.

cu o derulare a textului la viteze diferite. O memorie permite stocarea pînă la 30 pagini de text și cifre. Generatorul mai înregistrează și timpul cit au fost luate imagini cu camera video.

Din nou despre dinozauri

De curînd paleontologii chinezi au scos la lumina zilei cea mai mare fosilă de dinozaur, cunoscută pînă acum, cu o lungime de 21 metri și o înălțime de 6 metri. La rîndul lor paleontologii canadieni au descoperit, pe malul rîului Milk, la 300 kilometri sud-est de Calgary (statul Alberta), o sută de ouă de dinozaur, în faza imediat premergătoare ecloziunii, conținînd feteși fosilizați, păstrați într-o stare excelentă. Prima descoperire de acest gen a fost făcută cu cîțiva ani în urmă și în

S.U.A. la Montana. După cum afirmă Philip Currie, directorul muzeului Tyrrell, din localitatea canadiană Drumheller, ouăle, de mărimea unui greșuț, au fost scoase la lumina zilei din șapte

cuiburi plasate într-o faleză de argilă cenușie, fiecare cuib conținînd între 10 și 20 bucăți. Datorită acestor descoperiri cercetătorii chinezi și canadieni speră să mai lămurească unele enigme din viața acestor reptile gigant.

AUREL DIANU ■

Sedința de săptămîna trecută a Biroului Federației Române de Fotbal dovedește că acest for este încă serios preocupat de soarta echipei naționale, nelăsîndu-se amăgit de realitatea celor 7 puncte din 8 obținute în preliminariile campionatului mondial. Pornind de la concluzia răspicat formulată de președintele federației („jucătorii echipei naționale manifestă în mod clar o curbă ascendentă în ceea ce privește aroganța și pretențiile, și descendentă în ceea ce privește pregătirea și randamentul”), trebuie să spunem că în cadrul respectiv s-au cristalizat multe din cauzele comportării nesatisfăcătoare a fotbalistilor noștri frunțași în sezonul de primăvară. Venind în întîmpinarea opiniei publice, pentru care această comportare și rezultatele aferente au părut oarecum inexplicabile, vom relua aici cîteva din răspunsurile date cu prilejul sumarei dar incisivei analize din Biroul federal.

Astfel, principala cauză a evoluției sub așteptări a echipei naționale o constituie indisciplina jucătorilor din lot, alimentată de un indiferentism condamnat. Pentru jocul cu Italia, de la Sibiu, lotul național s-a adunat cu greutate și-a stat la un loc cu și mai mare greutate. Un jucător a venit mai tîrziu, acuzînd o accidentare despre care n-a informat medicul lotului, așa cum era normal. Altul s-a prezentat numai la intervenția hotărîtă a clubului din care face parte. Din pricină știute sau neștiute cîteva nume n-au mai figurat în lotul celor convocați. În sfîrșit, o dată ajuns la Sibiu, cîteva jucători au lăsat din cantonament o noaptea, a doua zi, la 10 dimineața, cînd ceilalți mergeau la antrenament.

La Varșovia, în ziua meciului, ce începea la ora 17, jucătorii noștri puteau fi văzuți adunîndu-se de prin oraș abia pe la ora 14, rămînîndu-le doar trei ore pentru masă, odihnă, deplasare la stadion și sedința tehnică!

Înainte plecării spre Grecia, în timpul cantonamentului de la Constanța, s-au înregistrat iarăși niște nepermise escapade nocturne. Într-o încercare petrecută la Atena, în prezulia jocului, de a li se sublinia importanța și responsabilitatea față de meciul pe care-l aveau de disputat, cîteva dintre bravi noștri

voare: lipsa de fermitate a conducerii federației și a antrenorilor de la lot, despre care nu s-a auzit a da vreodată cîteva vreo sancțiune pentru abateri stipulate de regulamente și săvîrșite sub ochii lor; toleranța, ce frizează egoismul și autarhia, de la unele cluburi, dispuse să ierte tot ce fac jucătorii la națională pentru a le cere tot și a-i recompensa pe măsură — pentru ceea ce fac la club; în sfîrșit, e vorba și de inversarea nefastă, amintită în acea sedință, a priorităților stabilite de echipele noastre frunțașe și care au arătat, lim-

unil, învingînd, au scăpat de grija cea mare, lăsîndu-se din ce în ce mai greu struniți, considerînd că obiectivul principal a fost atins: cellalți, au avut sentimentul năruirii unor eforturi de pregătire la care n-au mai aderat decît prin tactul, răbdarea și insistența conducerii tehnice și a clubului din care fac parte. De acord că un astfel de derby nu este — și nici nu trebuie să fie — pivotul în jurul căruia se învîrtește un campionat întreg, „motorul” care angrenează o întreagă mișcare fotbalistică, dar realitatea demonstrează că dezno-

respectivă) că startul în noul campionat e prevăzut la 20 august, dar între 27 august și 13 septembrie (data primului tur din cupele europene) se prevăd doar trei etape, ceea ce ni se pare insuficient, obligîndu-ne atunci să punem unele eșecuri din cupele europene pe seama insuficienței jocului de campionat! Ca să nu mai spunem că ultimele șase etape din tur se vor disputa iarăși în plină iarnă, deși acest lucru a mai fost incriminat și-n alți ani, în paralel cu posibilitățile constatate de a se juca, mai des și mai din vreme, vara.

În consens cu dorința iubitorilor fotbalului nostru de a vedea o echipă națională bine pregătită, ambițioasă și hotărîtă să lupte pînă la epuizare pentru prestigiul sportului românesc, am ridicat cîteva din problemele cu care s-a confruntat în sezonul de primăvară tocmai pentru că este timp de soluționare a lor. Încă mai e timp ca naționala să fie așezată pe pedestalul atenției și sprijinului tuturor.

Cît despre iubiții noștri fotbaliști, sperăm că vor înțelege cum se cuvine de ce „le-am protejat moralul” în perioada jocurilor internaționale, ne scriind despre năzbîțiile care le-au făcut (altfel ar fi dat vina în mod sigur pe cei care le-ar fi spus adevărul în față) și vor lua îngăduința tuturor drept un mandat de încredere, dar și un semnal de alarmă. Și pentru ei încă mai e timp să afle ce-nseamnă ideea de echipă națională — echipă care nu e nici a federației, nici a cluburilor care-l scarpină între cornițe, ci e chiar reprezentativa fotbalului românesc.

OCTAVIAN ȘTIREANU

Încă mai e timp

tricolori s-au arătat mai preocupați de cuantumul primei decît de ceea ce trebuie să facă pentru un rezultat cît mai bun. Considerîndu-se atotștiutori și indispensabili, aceștia au continuat să vadă în acțiunile lotului național un fel de corvoadă, „menită să le perturbe un program personal” foarte încărcat. De aici și maniera nesatisfăcătoare în care s-au exprimat în teren, în focul bătăliei sportive.

Legată de indisciplina se află scăderea potențialului fizic al multora dintre titulari, ce aveau să facă pe teren, în meciuri oficiale de mare importanță, doar simplă figuratie — așa cum s-a putut constata fără nici-o greutate.

Toată această degingoladă în atitudinea față de echipa națională își are mai multe iz-

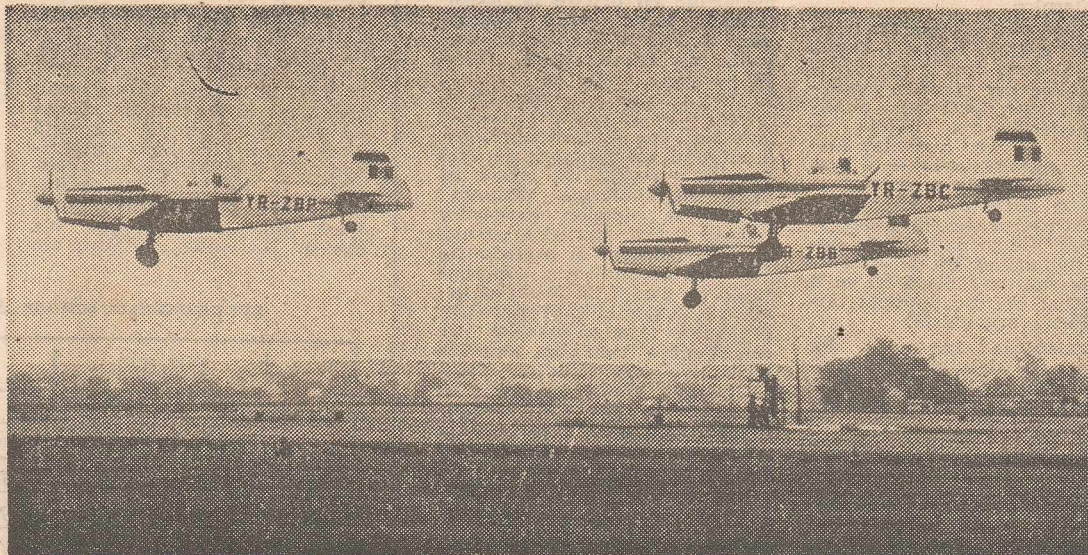
pede, această ordine: competiția internă, cupele europene și abia pe ultimul plan „corvoada” echipei naționale. Fără o răsturnare sinceră și temeinică a acestei ierarhii, astfel încît echipa națională să se așeze pe locul ce i se cuvine în atenția tuturor, e greu să sperăm într-o calificare la mondială.

Că orgoliile din competiția internă au avut prioritate absolută în psihologia jucătorilor, răsfrîngîndu-se negativ asupra aderenței la echipa națională o dovedește faptul că întreaga degingoladă de care aminteam s-a produs după consumarea antologicului meci din 22 martie, în urma căruia cele două grupuri de internaționali „au ieșit din priză”, s-au eliberat psihic, dar în sensuri diferite:

dămîntul lui are efecte ce depășesc conjunctura unei simple etape de campionat, întinzîndu-se, cum s-a văzut, pînă la atmosfera dezlinată de la lotul național. Dilema de care federația nu poate face abstracție este următoarea: dacă „dirijează” programarea campionatului viitor în funcție de data respectivului meci, înseamnă, implicit, a-l recunoaște o importanță aparte, ceea ce ar fi o abdicare de la principiu; dacă neglijează data acelui joc, s-ar putea ca el să pice în preajma uneia din întîlnirile cu Danemarca, afectînd iarăși, ca în această primăvară, din sensuri diferite dar cu același efect, a-deziunea la echipa națională.

Tot despre proiectul de calendar, trebuie să spunem în treacăt (vom reveni la vremea

Copii,
învățați
să vă prindeți
aripi!

Acrobația aeriană, nervi de oțel și măiestrie

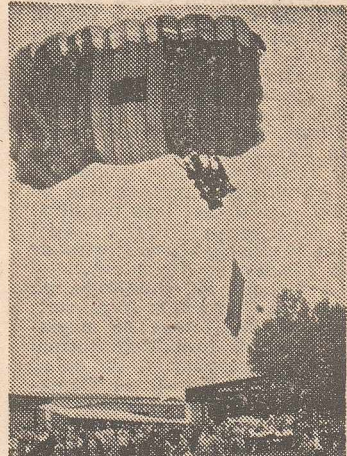
Părăsirea avionului și senzația neantului

De la bordul planorului, un salut pentru toți copiii lumii

Oare cum o fi acolo sus?

Și... din nou la punct fix

De cîte ori, în copilărie, nu am scrutat orizontul cînd auzeam biziitul unui avion, iar după ce îl zăream, ridicînd minile în chip de aripi, nu ne luam la întrecere cu el. De cîte ori nu ne-au făcut părinții noștri zmei din hirtie sau avioane în miniatură, bucurîndu-ne pînă la extaz cînd se înălțau pînă ce aproape le pierdeam cu privirea. Tîm minte ce mare sărbătoare mi se părea cînd mergeam cu unchiul meu la un miting aviatic, unde evoluau cu aparatele lor, pe cerul senin, cei mai buni piloți acrobați și parașutiști. Iar noi, copiii, ne duceam și le pipăiam costumele mai mult ca să vedem dacă sint oameni ca și noi. Eram, dar erau niște oameni deosebiți,

plini de curaj, care pe noi ne făcea să-i admirăm la superlativ și să ne dorim să fim ca ei. Iată că, asemenea oameni minunați, membri ai Aeroclubului „Aurel Vlaicu”, oferă, de șapte ani încoace, un cadou tuturor copiilor care vin pe aerodromul Clinceni, de ziua lor (1 iunie), o „Zi model de zbor”. Demonstrația aviatică ce are loc pe acest aerodrom marchează și deschiderea activității de zbor a piloților și parașutiștilor, după programele teoretice și fizice din timpul iernii.

La fiecare dintre aceste sărbători ale micuților spectatori, dar și ale părinților, curajoșii oameni ai văzduhului se străduiesc să „deseneze” pe bolta

cerului, pentru ei, prin exerciții acrobatiche deosebite, un album de bucurii ce cu greu s-ar putea șterge din inimile lor, așa cum nici piloții nu pot uita ușor minulele ridicate, aplaudind, pe care le văd din carlingă, în timp ce zboară deasupra lor. Au evoluat de această dată piloții Ioan Trucmel, (locuitorul comandantului Aeroclubului „Aurel Vlaicu”), Gheorghe Uță, maestri ai sportului, și Florea Titus, Nu mai prejos au fost fetele, în formație de trei: Maria Tăranu, Maria Calceanu și Ludmila Licșor. Excelentele planoare de construcție românească au fost pilotate de Nicolae Mihăiță, Dumitru Ionescu și Gheorghe Ciocan, și remorcate de Dan

Oceană. În asigurarea materialului tehnic de zbor și mecanismul Gheorghe Rusu și mecanicii David Lungu, Emilian Parpală, Emil Gorgan, Mihai Titica au fost la „înlățime”.

Admirația copiilor s-a îndreptat și spre parașutiști care s-au desprins din înalt, precum petalele unei flori, unduind ușor spre pămînt. A participat la această „zi model de zbor”, echipa de tineret a lotului național de parașutism. Au sărit cei mai buni, care se pregătesc intens pentru concursuri internaționale, după cum ne relatează comandantul detașamentului, Dr. Vasile Marin. Îl putem numi: frații Leonardo și Robert Tomovici, Mugurel Uță,

Lenuța Dascălu, Aurelia Tudorică. Putem adăuga acestora pe șefa de sector Maria Iordănescu, instructor Florica Uță și pe cei trei recepționeri de parașute, Valentin Rednic, Ilie și Marin Neagu, sportivi încercați în multe confruntări cu văzduhu. Adăugînd că printre spectatori s-au aflat și veterani de zbor, ostași în cel de-al doilea război mondial, putem spune că „Ziua model de zbor” a fost adevărat un model de curaj, dăruire pentru copii și pasiunile lor, oricare ar fi ele.

Fotoreportaj de VICTOR RĂDULESCU

Pe scurt, foarte pe scurt

MĂNUȘI DE ARGINT. La campionatele europene de box de la Atena, delegația sportivă a țării noastre a obținut două medalii de argint prin **Daniel Dumitrescu**, la categoria semi-ușoară, și **Rudel Obreja**, la mijlocie mică. Reamintim că din lot au mai făcut parte Francisc Vestag, Petrică Paraschiv, Nicolae Aliuță, Adrian Mărcuț și Giani Gogol (Marcelică Tudor) n-a mai făcut deplasa-rea din cauza recidivei unui accident la mină. Din colț au fost asistați de antrenorii Relu Auras și Emil Popa. Au participat 148 sportivi din 26 țări.

● **SPORTIV, DECI MORAL.** Nu pot fi trecute cu vederea rezultatele pe care divizionara B.F.C.M. Caracal le-a obținut pe teren propriu în fața favoritelor la promovare care, în această ordine, o și preced în clasament — Jiul Petroșani și Chimia Râmnicu Vilcea. Spulberind orice speculații și rezistând unor insinuări de tot felul, tinerii fotbalisti din Caracal n-au făcut altceva decât și-au apărut în mod sportiv șansele în fața fiecăreia din pretendentele la vreun punct, învingând și pe Chimia și pe Jiul la același scor, 1-0. Răsărită din nimic altceva decât din dragoste de sport, echipa din Caracal își respectă sustinatorii respectându-se pe sine și respectând, întâi de toate, puritatea, cită mai e, a întrecerii, fie ea de „B”. Felicitări celor care au imprimat echipei această dorință de sportivitate. Adică de moralitate. ● **OINA ȘI TIPARUL.** Colegii noștri din Combinatul Poligrafic „Casa Scintei” au o echipă de oină care câștigat recent, pentru a 15-a oară, „Cupa României”. Li felicităm pentru acest succes, desi, dintr-un ziar apărut la altă tipografie, am aflat că la turneul final au stat mai rău la capitolul disciplină! Sperăm că vor culege aceste rinduri cu solici-tudinea și... disciplina pe care o manifestă adesea față de articolele acestor pagini. ● **DOUA PIETRE TARI.** În finala „Cupei României” la handbal masculin se vor întâlni Steaua și Minaur, echipe pe cit de valoroase, pe atât de orgolioase. Steaua are avantajul de a fi câștigat campionatul și de a fi uitat „episodul Minsk”, iar Minaur — șansa de a încheia anul competițional cu un triumf, care să-i anune, pentru toamnă, reluarea ascensiunii internaționale. La Baia Mare se va juca luni, iar la București — joi. ● **ONOARE FLUIERULUI.** La umbra stejarilor din arbitrajele diviziei A nu prea mai au cum să crească florile unor talente din categoriile inferioare. Și totuși, întimplarea a avut să existe în „Onoare” un arbitraj care face... onoare ideii de cavalier al fluierei. Se întilneau I.A.B. Pantelimon cu Aversa, dar se juca tot fotbal în 11, și tot după același regulament. De aceea putem spune că arbitrajul tinărului Florea Frusin a fost cu mult peste categoria la care este încadrat, fiind demn și de alte competiții, care au, de pildă, litere mari în față. Este și opinia celor doi observatori oficiali, Toma Vasile și Martiș Gheorghe. Așteptăm verdictul descoperitorilor de talente în arbitraj. (O. STIRE).

Atletismul între alergare și alergătură

Atletismul înseamnă mișcare, dar, din păcate, nu numai aceea din cadrul probelor sportive propriu-zise. În jurul atletilor — o lume respectabilă, în fond, care perpetuează tradiții ce înobilau antichitatea — s-a coagulat o altă lume, un fel de „stratosferă” de interese, forțe și tendințe care n-au nimic comun cu puritatea întrecerii sportive. Desigur, în sportul actual, puritatea a devenit o noțiune relativă, deoarece în nici un concurs nu se mai întrec doar calitățile native, „pure” ale sportivilor. Nu numai că acestea sînt perfecționate prin antrenamente din ce în ce mai sofisticate, dar sînt și prelungite ori amplificate cu mijloacele a ceea ce numim medicină sportivă. N-ar fi realist să credem că se mai pot obține performanțe fără aportul medicinei sportive, domeniu solicitat cu justețe îndeosebi pentru recuperare, refacere și chiar tonus psihic în concurs. Problema este pînă la ce punct este permisă intervenția medicinei, astfel încît să nu se treacă „dincolo”, în zona în care se întrec nu niște sportivi ci niște firme de industrie farmaceutică? Această limită extrem de fragilă este forțată în permanență de niște presiuni exterioare fantastice: setea de bani determină setea de performanță, pentru că din performanță se recuperează investițiile făcute și se pot obține alte profituri, pe cîi dintre

cele mai ciudate (e cunoscută tentativa organizării unei curse în doi, Johnson-Lewis, din a cărei televizare se scoteau — în 10 secunde! — milioane de dolari). Deci — performanță „cu orice preț”, pentru că asta, prin simpla pictare a tricourilor cu firmele respective, aduce rechemă, publicitate, beneficii. Sponsorii n-au cum să-și mai pună problema menținerii sportului în limitele sportivității, forțînd cu toate mijloacele performanța; iar dintre aceste mijloace, medicamentele sînt cele mai la îndemînă: o întreagă industrie chimică fiind finanțată în acest scop, banii trebuie scoși pe pielea — și prin pielea! — sportivilor.

E cunoscută alerta forurilor sportive internaționale, și-ndeosebi a Comitetului Internațional Olimpic, în fața avalanșei de tertipuri care se rostogolesc din laboratoarele cele mai sofisticate spre pistele de concurs. Pentru că s-a mai creat și-o „industrie a concursurilor”, celebrele circuite, care, în mîntea unor, nu trebuie să fie decât teren de aplicație a medicamentelor, de încununare cu lauri și titluri care să alimenteze mai departe publicitatea și investițiile. C.I.O. și-a întărit considerabil măsurile de protecție a „purității” întrecerilor sportive, acele liste de medicamente interzise fiind, de fapt, un compromis necesar, o recunoaștere a realității că la performanță nu se mai poate ajunge doar cu ce are sportivul de la natură. Grav este cînd însăși această limită acceptată este încălcată, o întreagă lume de sportivi, mai mult sau mai puțin valoroși, dar egal îndreptățiți să aspire la victorie, vîzîndu-se fîgîniți de „supraoamenii” confecționați după rețete interzise. Sînt situații... stupefiant, care zgîlție lumea sportului, o lume aflată, e drept, în mișcare, dar în jurul căreia roiesc incurabili alergători de cursă scurtă după profituri cît mai mari cu putință. Avertizați de atîtea cazuri, unele încheiate chiar tragic, sportivii sînt primii care au datoriat să vegheze la propria lor demnitate, fără de care alergarea atletică se confundă cu alergătura după bani.

PAULA IVAN ■

● Președintele clubului francez de fotbal Girondins Bordeaux, Claude Bez, și-a dat, nu demult, demisia din funcția de intendent al reprezentativei „coșului galic”, plecarea însoțită de citeva declarații nu tocmai reverențioase. Mai întâi, ținta preferată a lui Bez a fost președintele Fournet-Fayard, pentru ca, în vremea din urmă, să-l ia „în cătare” pe selecționerul Michel Platini. După ce chiar el l-a recomandat pe fostul lider, în teren, al formației Franței pentru actualul post, Bez a schimbat macazul: „Michel a fost un fotbalist extraordinar — uriaș aș putea spune. Dar ca antrenor a înșelat toate așteptările. Nădăjdul că are bunul simț să-și dea demisia. Ori conducătorii federației să-l îndepărteze. Nu numai ei gîndesc astfel!” ● „Salvatorul” din noiembrie trecut a devenit, iată, după numai o jumătate de an, singurul vinovat al crizei fotbalului francez, care, practic, a ratat calificarea la „Coppa del Mondo”. Dar Franța, asta se uită, a mai ratat, fără Platini, și prezența la EURO 88... Amenințat cu scoaterea din programul olimpic, în special datorită arbitrajelor scandalose de la ultimele Jocuri Olimpice, boxul își continuă imperturbabil „cursa”, recent încheiată ediție a Campionatelor europene, de la Atena, aducînd noi argumente adversarilor „nobilei arte” (sic!). Din primele

informații, aflăm că, dintre cei 28 de arbitri folosiți în reuniunile preliminare, doar doi n-au fost niciodată în ceea ce se cheamă decizie inversă! Avantați flagrant de aceste arbitraje îndelung fluierate — pugiliștii bulgari (bine „încadrați” la nivelul comisiilor de arbitri ale AIBA și EABA) și cei sovietici, gaze ale campionatului mondial din toamnă, iar printre victime — reprezentanții noștri

Toată lumea face sport

Francisc Vastag, Daniel Dumitrescu și Rudel Obreja. În aceste condiții, considerăm mai mult decât meritorii cele două titluri de vicecampioni continentali, obținute de Dumitrescu și Obreja, pe care, dacă vîi amintim, (și) revista noastră i-a impus selecției. Vom reveni. ● Se vorbește adesea de „clubul centenarilor” alcătuit din fotbaliștii cu 100 sau mai multe selecții în reprezentativă. În ce privește antrenorii, o astfel de statistică nu s-a făcut, dar un lucru este cert: belgianul Guy Thys (68 de ani) a condus săptămîna trecută al 100-lea meci al formației țării sale, performanță probabil unică în analele fotbalului, știută fiind soarta „călătore” a antrenorilor. E-adevărat că l-au ajutat și re-

zultatele, sub îndrumarea lui Thys, decanul de vîrstă al antrenorilor, Belgia reușind două calificări de marcă — într-o finală europeană și în semifinalele ultimei „Cupe Mondiale”. ● Puțin influențat de performanțele internaționale ale formațiilor din calcio, ziaristii italieni au alcătuit tradiționala selecționată a campionatului peninsular de fotbal făcînd partea leului echipelor Internazionale și Napoli, în timp ce AC Milan are un singur reprezentant, pe liberoul Baresi. „Stranierii” sînt, de asemenea, bine reprezentați, prin argentinianul Diego Maradona, brazilienii Careca și Junior și vest-germanul Andreas Brehme. Iată, însă, pe cei mai buni 11 jucători ai unui campionat care, în sezonul viitor, va fi reprezentat de nu mai puțin de 7 echipe în cupele europene: Zenga — Bergomi, Berti (toți Inter), Baresi (AS Milan), Brehme (Inter), Maradona, De Napoli, Ferrara (toți Napoli), Junior (Pescara), Carnevale, Careca (ambii Napoli). ● Nici în privința atribuirii statuetei de aur pentru cel mai bun antrenor, cucerirea „CCE” n-a înclinat balanța spre Milan, trofeul revenind lui Emiliano Mondonico, de la Atalanta Bergamo. Semnificativ pentru o competiție din care au venit două cîștigătoare de cupe europene și o finalistă...

LUCIAN OPREA ■

Pe glob

● **Aspirații.** Florencio Campomanes militează pentru includerea șahului printre sporturile olimpice. După cum se știe, șahul este singurul sport care are deja olimpiada sa proprie, acceptînd și moto-olimpic „Citius, Altius, Fortius”. În întîlnirea avută de președintele FIDE cu președintele Comitetului Olimpic, Juan Antonio Samaranch a subliniat că, deși „șahul este un sport”, trebuie delimitate clar granițele între amatorism și profesionalism. ● **Non stop!** După 24 ore de joc continuu cu partide sustinute simultan, dintre reprezentanții a trei națiuni (Iugoslavia, R.D.G., Ungaria) cel mai bun rezultat a revenit maestrului german K. Volke, care a totalizat 97 puncte din 106 partide. ● **Campionatul Asiei** va cunoaște o altă perioadă de început cu anul acesta, echipele urmînd să se întilnească tot la doi ani, față de varianta anterioară de o dată la cinci ani. Cîștigătoarele ediției 1985/86 (Filipine) și ediției 87/88 (China) își vor disputa la Manila într-un meci dreptul de-a participa în „Cupa Mondială”, ce va fi organizată în luna noiembrie la Lucerna (Elveția). Calificate mai sînt echipele Uniunii Sovietice, Angliei, Olandei, S.U.A. și Ungariei, la care se vor alătura campioana Americii (Cuba), echipa compusă a Africii și formația țării gazdă. ● **Codul etic al sahiștilor** a fost propus și aprobat în lucrările Congresului FIDE de la Salonic (1988). Respectarea lui, precum și abaterile grave vor duce la sancționarea sportivilor prin excluderea din FIDE pe o perioadă de 4 ani. ● „Cazul Kasparov” solicită din plin atenția Federației internaționale. Disputa dintre Kasparov și Campomanes continuă, campionul mondial declarînd că „Eu nu pot să fac o afacere cu el... Este împotriva naturii mele. Eu prefer un stil democratic normal...”. Ca președinte al Asociației marilor maeștri, Kasparov și-a impus punctul de vedere în organizarea noii forme a C.M. prin „World Cup”, obținînd și revenirea la ciclul C.M. de trei ani. FIDE a acuzat pe campionul lumii că ar fi intervenit și în tergiversarea organizării semifinalelor din meciurile candidaților. În ciuda faptului că FIDE și Asociația marilor maeștri (GMA) au stabilit un proiect comun de colaborare în interesul dezvoltării mișcării sahistice mondiale, Kasparov se opune „spiritului de cooperare” cu FIDE acceptîndu-și spusele prin: „Totmai titlul meu va ucide această organizație. Acest titlu în minile mele!”. ● **Meciurile candidaților** (semifinale) dintre Timman și Spelman și dintre Karnov și Iusupov vor fi organizate de Federația britanică, iar cheltuielile vor fi suportate de „Pilkington Glass”. Primul meci este prevăzut pentru luna octombrie. ● **Ce fac învinșii meciurilor candidaților?** Bucurîndu-se de o mare popularitate printre reporteri datorită umorului său, Nigel Short are ambiții politice... pe care și le expune în „New in Chess”. După ce și-a epuizat toate forțele în meciul cu A. Iusupov din sferturile de finală, Kevin Spraggett s-a decis să se stabilească în Europa în urma viitoarei sale căsătorii cu o tinăra din Portugalia. Astfel canadianul va putea lua parte la circuitul de turnee europene. ● **Președintele FIDE** urmărește atent lucrările de pregătire ale olimpiadei din anul 1990, care va fi organizată de orașul iugoslav Novi Sad. Florencio Campomanes s-a întilnit cu președintele comitetului de organizare, Bosko Petrov, în vederea unor modificări necesare ca urmare a faptului că și-au anunțat participarea 100 de echipe! ● **La sedința Comitetului Executiv al FIDE**, desfășurată între 3-7 mai la Varșovia, s-au pus bazele noilor relații de colaborare dintre FIDE și GMA, recunoscîndu-se rolul Federației internaționale în unificarea vieții sahistice mondiale.

MARGAREA MUREȘAN ■

Civilizația sportului

„La bătaie!”

Se apropie de final campionatul de fotbal al juniorilor, adică al acelor mlădițe de la care așteptăm o îmbunătățire a climatului fotbalistic de la noi. Dar iată ce s-a întimplat la un recent meci din acest campionat:

După ultimul fluier al arbitrilor, mulți spectatori, printre care și cîțiva părinți ai jucătorilor echipei gazdă, au intrat pe teren și i-au lovit pe jucătorii oaspeți. La intervenția arbitrilor s-a restabilit ordinea, dar în drumul spre cabine, oaspeții au mai primit pumni și... lovituri cu picioarele din partea unor „persoane civile”. În fața vestiarelor, ușa a fost blocată de un jucător al echipei gazdă și a început o bătaie ca în „7 păcate”! Un tată respectabil lovea cu umbrela pe portarul oaspeților, alții transformaseră steagurile de la colțurile terenului în prelungiri ale pumnilor și... dă-i! După ce gazele au considerat că totul este „în regulă”, unul dintre părinți a deschis ușa vestiarului și oaspeții au scăpat din „clinci”. La plecarea lor, președintele clubului gazdă le-a cerut scuze pentru cele întimplate... mai bine mai tirziu decât deloc.

Federația a făcut o anchetă și comisia condusă de respectatul om de fotbal Florea Tănăsescu a dictat sancțiunile cuvenite. Nu ne vom opri asupra lor, ci asupra fondului problemei: violența pătunde pe terenurile de fotbal chiar și în meciurile de juniori! Unde ia naștere? Care sînt cauzele? Ale cui sînt răspunderile? În general, sportul nu e un exercițiu de violență, ci o prac-

tică a unor foarte sănătoase idealuri. Și totuși... Fenomenul trebuie analizat pînă la izvoare dacă vrem într-adevăr să-l rezolvăm ajutînd tineretul să crească într-o lume civilizată. Și acest aspect nu este singurul care trebuie să ne pună „în gardă”. Mai este și egoismul fiecăruia dintre noi, aroganța cu care vrem să ne impunem, cursa furioasă în care ne lăsam tirii pentru a obține, cu orice preț, rezultate care ne interesează.

În contrast, iată o întimplare din sportul studențesc. În finala campionatului universitar de handbal s-au întilnit echipele Institutului Politehnic din Cluj-Napoca și Universității din Galați. Clujenii au înscris pe foaia de arbitraj doar 7 jucători, ceilalți din lotul inițial fiind accidentați în meciurile anterioare sau fiind obligați să se întoarcă acasă din cauza unor probleme familiale. Necazurile clujenilor au continuat: în primele minute ale finalei, s-a accidentat și unul dintre jucătorii de bază, echipa rămînînd cu 5 jucători de cîmp.

În acel moment, conducătorul echipei gălățene, conferențiarul Dumitru Sirbu, a scos un jucător de pe teren, continuînd întreaga partidă tot cu cinci oameni de cîmp!

A cîștigat echipa mai bună, Universitatea Galați, dar gestul profesorului Sirbu a impresionat prin colegialitate și fair play. Primul care l-a felicitat a fost „adversarul” său — profesorul Dorin Almășanu — conducătorul echipei clujene. Îl felicităm și noi pe educatorul gălățean care, prin gestul său, ne-a amintit că performanțele nu sînt apanajul numai al celor puternici, rapizi sau cu o bună îndeminare, ci și al oamenilor cu virtuți morale.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

P.S. Violența și-a scos colții și în finala campionatului de oină!! Ziarul de specialitate ne-a informat că unii finaliști au încercat să-și facă dreptate cu pumnii.

DIN R.F.G., VIA CONSTANȚA

Prin amabilitatea căpitanului de cursă lungă Corneliu IDU, director al Întreprinderii de Exploatare a Flotei Maritime „Navrom” din Constanța, miereuri, la închiderea ediției, ne-a parvenit la redacție, în copie xerox, o emoționantă scrisoare sosită zilele trecute pe adresa sus-amințitei întreprinderi de navigație. Expeditorul scrisorii este domnul Kurt Peschkes, domiciliat în Dautenbornstr. 8, 6501 Nieder-Olm, Republica Federală Germania: un cetățean străin deci, pe care, întâmplări petrecute pe necuprinsul mărilor, l-au îndemnat să se adreseze factorilor de conducere din portul Constanța.

Să-i parcurgem, într-o translație la prima mână, rindurile, pentru a vedea despre ce e vorba:

„Stimate doamne și domni,

Plecând în concediu cu ambarcațiunea mea cu pinze „S. Y. Elvita” înspre Puerta de Soler/ Mallorca, după o explozie puternică urmată de incendiu, pe data de 15.06.1988 pe la ora 19.50, în poziția aprox. 40°22 N, 02°22 E, aceasta s-a scufundat.

Numai cu barca pneumatică subacvatică cu care era înzestrată ambarcațiunea mea a fost posibil să mă salvez.

Noaptea, la o distanță de 1 milă marină cu aproximație, au trecut 4 nave și un trauler la 0,1—0,2 mile, însă signalele mele, emise prin 3 împușcături roșii nu au fost sesizate de acestea.

Pentru mine ca fost marinar (pînă la căsătoria mea din 1956 am fost marinar de cursă lungă) aceasta ar fi fost doar o bagatelă. Dar, datorită arsurilor nu am fost în stare să-mi transbordez lucrurile necesare salvării în barcă, iar cu propriile mele puteri mi-a fost imposibil să ajung la mal care era la o distanță de aproximativ 25 mile marine.

În dimineața zilei de 16.06.1988 (cînd speranța mea de salvare se diminuea mult) am zărit un vrachier, iar cînd am lansat un signal era exact ora 07.00.

Nava dumneavoastră „Tirgu Trotuș” sub comanda cpt. Dl. Măndoiu, văzîndu-mă, și-a schimbat imediat direcția și s-a apropiat de mine.

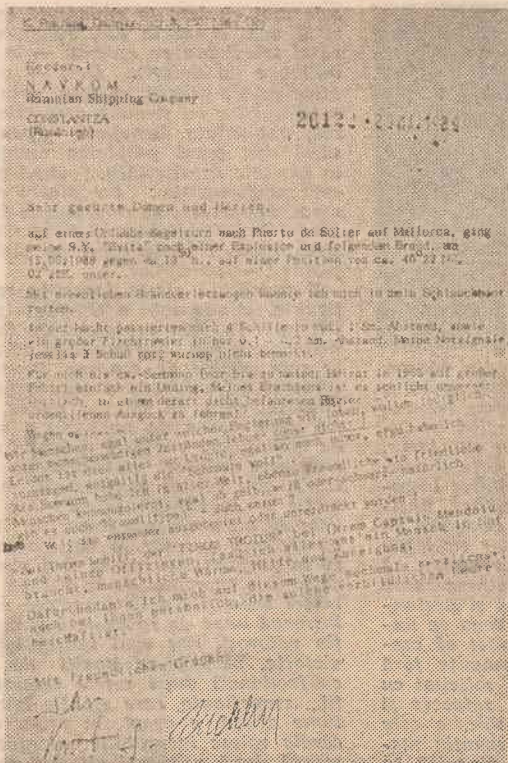
Cpt. Măndoiu făcînd o manevră vizibilă pentru mine, a venit direct spre mine. Din cauza arsurilor pe care le aveam la mîini, arsuri de gradul 2 și 3, transbordarea mea a fost foarte dificilă. A fost nevoie să se lanseze o barcă de salvare condusă de un ofițer al navei. Și la această manevră mi-am dat seama că marinarii lucrau rapid și cu multă precauție, așa cum lucrau cei mai buni navigatori în timpul cît navigam și eu.

La bord mi s-a acordat imediat primul ajutor și îngrijirile ce se impuneau și a fost avizat primul port Tarragona. Îngrijirile pe care le-am primit la bordul navei dv. au fost deosebit de atente și acordate din toată inima, pe scurt spus, conform tradiției marinărești.

Pentru aceasta și mai ales pentru căldura sufletească și afecțiunea de care au dat dovadă ofițerii dv. și în special dl. cpt. Măndoiu, mulțumesc din toată inima.

Pentru informația dv.:

Am devenit marinar în 1948 și pe această funcție am navigat timp de 19 luni pe o ambarcațiune cu pinze, după care am avansat treptat, conform școlii și pregătirii care se cereau în acea vreme, navigînd pînă în 1956 cînd m-am că-

sătorit.

În 1985 am devenit mic armator, iar din 1986 mă lupt în permanență cu concurența pentru a putea supraviețui.

Teul vieții mele era: dacă voi ajunge să trăiesc pînă în 1998 să întreprind o călătorie împreună cu soția mea la bordul unei ambarcațiuni cu pinze, construită de mine, cu traversarea Atlanticului și Pacificului, să trăiesc ca un om liber, în natura liberă, fără să mai aud de armament atomic sau altele de acest gen, indiferent de cei care le produc.

Noi sintem cu toții oameni, aparținînd fiecare unui popor, avînd fiecare o conducere care are o legitimă datorie și interes să-și apere nația spre o viață mai bună. Noi oamenii, indiferent de concepțiile politice, vrem să trăim omeneste, nimic altceva. Dar din păcate totul nu este decît utopie.

Pe nava dv. „Tirgu Trotuș”, la cpt. Măndoiu și ofițerii săi, am găsit tot ce aveam nevoie, căldură omenescă, ajutor și afecțiune.

Pentru toate acestea, mulțumesc încă o dată pe această cale din toată inima și dumneavoastră personal care aveți asemenea oameni.

Cu salută prietenesci,
KURT PESCHKES
Dautenbornstr. 8
6501 Nieder-Olm
14.05.1989

Cum astfel de cuvinte nu mai au nevoie de comentarii, nu ne rămîne decît să adăugăm și noi bucuria și mindria că ele se rostesc și se scriu despre marinarii noștri. Bravo lor.

Bucuriile revederii

Iașul, celate a tinereții fără bătrînețe, a fost hărăzit de istorie să poarte ca pecete, pe lingă capul de bour, simbol al forței și al blîndeii îndurări a spațiului moldav, și delicata floare de tei, imagine a fragilității suave, a purității aromitoare.

Ciudată și tulburătoare înemănare a contrastelor!

Acum, la Iași, teii se zbat în exuberanțe florale, ne toarnă în suflet povești cu Hyperion și Cătăline blonde, esențe de chihlimbar, parfumuri de țării ametoare.

Iar sus, în prepeleacul Copoului, sub teiul sfînt al Măriei-sale, sună-răsună buciim de argint. La închinarea-i dulce, scapără stelele cerului românesc și cei ce-l iubesc pe Eminescu pornesc într-acolo, care cu gîndul, care cu-ntr-o mină, să-și găsească în cor sau numai pentru sine: La steaua care-a răsărit / E-o cale-ait de lungă... Și, ca-ntr-o privire, sub steaua lui se-adună copiii ce-abia învăț s-atingă pămîntul, tineri ce ard în focul mistuitor al primelor iubiri, studenți străfulgerați de revelația învățăturii, cărturari, poeți.

Toate întîmplările vieții, la Iași, sînt luminate anul acesta de aura eminesciană. Cei ce vin să-și înceapă studenția, cei ce-și încheie acest ciclu al devenirii lor, cei ce revin, după decenii, să redescopere un timp al cărtăților, al lecțiilor din amfiteatre, gîndesc și trăiesc toți sub arcu de triumf al dogorilor eminesciene. Harul Poetului îmbracă și încarcă întreaga suflare. Iașul întreg, întinereț metropolă europeană, dîntuie dulce-amar de Eminescu.

Sub teiul Măriei-sale, sună-răsună buciim de-argint.

Adunați din toată țara, am pornit și noi, împreună cu foștii noștri profesori, acei frumoși cărturari ai Facultății de Drept din Iași, am pornit și-am izbind, după un sfert de veac, de cînd începeam studiul dreptului, de cînd descifram Legile lui Manu, Codul Hammurabi, dreptul roman, să reparcurgem un drum către Eminescu. Acolo, sub teiul cu fulgerări galbene, profesori, absolvenții promoției 1969, oameni de legi și de cultură, actori ai Naționalului ieșean, oameni de toate vîrstele și de varii profesii, alăturăm nouă întru dragoste de Eminescu, l-am rostit, pe cît ne-a stat în putere, l-am ascultat, după forța iubirii fiecăruia, pe Eminescu.

Generație după generație,

studenția începe și se sfîrșește la Iași sub semnul lui Eminescu.

Acum, la începutul verii, în anotimpul examenelor și-al înfloririi teilor, studenți care vin, studenți care pleacă, studenți care au fost și revin își încrăcișează drumurile pe culoarele facultăților, se întîlnesc în amfiteatre, se privesc cu nostalgia și cu mirare, își împrumută în tăcere, de sub scutul unui zîmbet ascuns, emoții reciproce; cu toții străbat parcă un foc purificator spre o mai deplină devenire. Undeva, în amfiteatrul III/9, la trei grupe de foști studenți se face prezența: într-un alt amfiteatru răsună Gaudeamus igitur; în altul fiecare fost student, sugrumat de emoții, rostește în fața profesorilor și a foștilor colegi de promoție un raport de viață: cu izbinzi, cu esecuri; iar altundeva, se pusează un moment de reculegere: poate pentru un profesor, poate pentru un fost coleg. Și iar auzi răsunînd ca un triumf al vieții asupra morții Gaudeamus igitur. Să ne bucurăm, prieteni, să ne bucurăm cît sîntem încă tineri! Dar aici, în alma mater, în spațiul acestei mame hrănitoare întru spirit, tinerețea este perpetuă, este o forță care nu se stinge niciodată. Fiecare generație care revine aici, simte nevoia acută de-a se reîncărca de o astfel de hrană interioară, ca de o forță antecică. La fel cei ce participă la aceste întîlniri, au rarul prilej s-adune suficientă combustie sufletească, pentru a-și amplifica arderea propriilor lor torțe.

În acest sens, esența revederilor este tulburătoare, pri-mărginile emoționale pe care le atinge; este profund patriotică, prin dragostea față de locul și spațiul spiritual al formării tale, față de valorile culturale, civilizatoare, pe care le adăugă acestui spațiu, prezentul; și mai este, esența acestor mari lecții de viață, înălțător estetică, prin eleganța spiritului ce le dominează.

Și cînd un astfel de fapt, de lucrare întru spirit se-ntîmplă sub teiul lui Mihai Eminescu, în clipele împlinirii unui secol de la trecerea lui în eternitatea și universalitatea Poeziei, spre gloria neamului românesc, lucrarea asta poate marca ființa pînă la esențe.

Sub teiul Măriei-sale, semn al unei gingașe nemuriri, sună-răsună, cheamă, mereu cheamă buciimul de argint.

N. GRIGORE MĂRAȘANU

Casa cărții, casa noastră

Manifestările culturale de săptămîna trecută, desfășurate sub nobila emblemă a Festivalului Național „Cîntarea României” — inaugurarea Casei cărții și deschiderea celui de-al 18-lea Salon-tîrg de carte „Libris '89” organizat de Centrul de librării Neamț în municipiul de reședință a județului — au atestat, încă o dată, preocupări statonice de a adăuga noi valente bogatelor tradiții ale spiritualității românești în aceste locuri cu alee reverberații istorice și culturale. Realizată într-unul dintre modernele blocuri ale municipiului, Casa cărții, complex cultural-comercial de librării cu destinație și funcționalitate multiple, se înscrie în constelația de obiective social-culturale ale epocii pe care o parcurgem, iar inaugurarea sa în anul celei de a 45-a aniversări a eliberării patriei și al Congresului al XIV-lea al P.C.R., capătă semnificații deosebite. „Cu bucuria că sîntem în casa noastră, a cititorilor, sublinia Gheorghe Bunghez, directorul Centrului de librării Neamț, la deschiderea oficială, fac mențiunea că această izbîndă culturală cuprinde zece librării specializate, care pun la dispoziția publicului o gamă variată de servicii culturale și comerciale, unele constituind premiere pe țară”. Printre acestea, ne prezintă Iléana Berea, librar șef coordonator al Casei cărții, se remarcă salonul permanent al aparițiilor editoriale, unde func-

ționează un cabinet de informare bibliografică. Unitatea de prezentare expozițională deservită de un librar-bibliograf, expune întreaga producție editorială pe o perioadă de un an. Aici, cititorii se pot informa asupra fiecărui titlu editat sau ce urmează a fi editat și pot lansa comenzi pentru carte românească și străină. Ei bine, trebuie amintit că toate posibilitățile oferite cititorilor de Casa lor poartă aura muncii dăruite de cei care au făurit-o. „Acest mobilier unicat, ne spune Elgard Bitel, din sectorul plan-organizare, a fost confecționat într-un timp record. Uneori, ceea ce se desena ziua, echipa de timplari condusă de subinginerul Sandu Gabor realiza noaptea”. De aceea, acțiunile culturale și de difuzare a cărții din cadrul celui de al 18-lea Salon — tîrg „Libris '89” și cîte vor mai urma au parcă încorporate sentimentele generoase ale celor care au semnat cu mistria ori cu rîndeauna, cu compasul ori cu ideea actul de naștere al încă unui lăcas de lumină. Și, iată, prima activitate culturală, Salonul-tîrg „Libris '89” s-a constituit într-o complexă și caldă manifestare structurată pe „Ziua cărții social-politice, științifice și tehnice”. „Ziua cărții pentru copii și tineret, a cărții de artă și sport-turism” și „Ziua cărții beletristice”.

MARIAN TEODORESCU

Cit ii Maramureșul!

Există o zi din an, prima duminică a lunii iunie, în care fiii Maramureșului, cei aflați în Capitală ori pe alte meleaguri, își dau întîlnire la Muzeul satului din București; prilej cu care pun și repun în valoare cîntecul și jocul popular, costumele maramureșene, poezia Ardealului întreg; într-un cuvînt acea spiritualitate aleasă a oamenilor vrednici al acestui vechi colț de țară și de pămînt românesc.

Anul acesta, invitatul de onoare al întîlnirii, Dumitru Fărcașu, și-a întrerupt din cînd în cînd dulcele ghiere al instrumentului său fermecat, făcînd să se cîntine aerul de poezia rostită simplu, ardeleneste.

Duminică, 4 iunie, a fost una dintre cele mai lungi zile ale Muzeului Satului din Capitală.

PAUL AGARICI

Flacăra, Redacție: București, Piața Șcintei 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 66 10; 17 60 20, interloare; Actualitatea politică: 25 60; Economie: 21 28; Cultură, știință, învățămînt: 14 57; Cetățenești: 14 53; Scrisori: 25 42; Reportaj-informații: 25 60; Sport: 17 00; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Cosa Șcintei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, presfir București, Calea Griviței nr. 64-66.